

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

17 oktober 2008

TOELICHTINGEN

**bij de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2009**

ALGEMENE TOELICHTING

INHOUD

	Blz.
Hoofdstuk I. De Vlaamse begroting in hoofdlijnen.....	4
Hoofdstuk II. De economisch-financiële omgeving	6
1. Internationaal	6
2. Vlaanderen.....	9
Hoofdstuk III. De middelenbegroting.....	16
1. Samenvattend overzicht	16
2. De samengevoegde en gedeelde belastingen	19
3. Dotaties vanwege de federale overheid.....	26
4. De gewestelijke belastingen	27
5. Toegewezen ontvangsten	29
6. Andere ontvangsten	29
7. Kredietverleningen en deelnemingen.....	30
8. Lambermontoverzicht.....	30
9. ESR-gecorrigeerde ontvangsten.....	31
10. De te consolideren instellingen.....	32
Hoofdstuk IV. De uitgavenbegroting.....	35
1. De beleids- en betaalkredieten	36
2. De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 13 beleidsdomeinen.....	41
3. Bespreking per beleidsdomein.....	42
Hoofdstuk V. Het schuld- en reservebeheer	54
Hoofdstuk VI. Het vorderingensaldo en de norm	56
1. Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid	56
2. De norm	57
Bijlage betreffende akkoorden inzake begrotingsnormen	61
1. Inleiding.....	63
2. Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotings- doelstellingen voor de periode 2001-2005.....	63
3. Akkoord van 21 maart 2002.....	69
4. Overleg federale overheid – gewesten en gemeenschappen van 22 september 2003.....	70
5. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 17 december 2004.....	71
6. Toezegging door HRF om voor het begrotingsjaar 2004 de 1%-afwijking bedoeld in artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst van 15 december 2000 in te roepen	74

7. Toezegging door HRF om voor het begrotingsjaar 2005 de 1%-afwijking bedoeld in artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst van 15 december 2000 in te roepen	76
8. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 1 juni 2005	78
9. Overleg federale overheid – gewesten en gemeenschappen van 8 juni 2005	79
10. Overleg federale overheid – gewesten en gemeenschappen van 6 juli 2005	80
11. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 25 oktober 2005	82
12. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006	83
13. Schuldovername en vervroegde terugbetaling van een deel van de uitstaande schuld van de gemeenten	84

HOOFDSTUK I

DE VLAAMSE BEGROTING IN HOOFDLIJNEN

In dit laatste jaar van de legislatuur zet de Vlaamse regering nog eens alle zeilen bij. Niet alleen om het regeerakkoord volledig uit te voeren en hiermee haar werk af te maken, maar andermaal om een bijkomende versterking van haar beleid te initiëren. Voor het begrotingsjaar 2009 zal het extra pakket beleidsmaatregelen zelfs oplopen tot circa 490 miljoen euro bovenop de 1,2 miljard euro aan bijkomende beleidskredieten ingeschreven tot volledige uitvoering van het regeerakkoord.

Na de reeds zeer expansieve groei van de beleidsruimte in 2007 en 2008, bevat dus ook deze Vlaamse begroting 2009 tal van nieuwe beleidsmaatregelen die op de eerste plaats een versterking zullen impliceren van de koopkracht voor alle werkende Vlamingen en de 1 miljoen laagst verdienende werkende Vlamingen in het bijzonder.

Maar ook tal van andere maatregelen komen ten goede komen aan de verbetering van de maatschappelijke welvaart en het welzijn van alle Vlaamse inwoners. De Vlaamse regering wenst daarmee een vertrouwenwekkend signaal te geven in tijden van dalende koopkracht en financieel-economische turbulentie.

Bovendien heb ik er als minister van begroting, naar analogie met het verleden, steeds over gewaakt dat hierbij de strikte fundamenteën van een gezond begrotingsbeleid op geen enkel ogenblik in het gedrang worden gebracht. Zo wordt er ook dit jaar een conjunctuurprovisie ingeschreven van 178 miljoen euro, die een buffer biedt tegen eventuele minderontvangsten. Ook de ingeschreven indexprovisie kan een eventuele vervroeging van de verwachte overschrijding van de spilindex in juli 2009 opvangen.

De sterke groei van de beleidsruimte in de begroting van 2009 wordt mogelijk gemaakt door een forse groei van de ontvangsten enerzijds en het aanwenden van de mogelijkheid om voorziene uitgaven in 2009 vooruit te schuiven naar 2008 anderzijds.

De ontvangsten uit samengevoegde en gedeelde belastingen nemen in 2009 toe met 1,1 miljard euro, ofwel + 6,74 % ten opzichte van 2008. In de berekening van deze ontvangsten wordt rekening gehouden met de recentst beschikbare parameters van het Federaal Planbureau, inzake groei- en inflatievooruitzichten. Deze parameters houden bijgevolg rekening met de groeivertraging die nu plaatsheeft ondermeer als gevolg van de huidige crisis op de financiële markten.

Ook de verwachte groei van de ontvangsten uit gewestbelastingen wordt door de economische groeivertraging licht getemperd tot 149 miljoen euro, zijnde 3,3 %. Ondanks de meer gematigde groei van de ontvangsten in de gewestbelastingen, valt toch nog steeds op te merken dat het Vlaamse fiscale beleid van lastenverlagingen tot een aanzienlijk hoger niveau aan inkomsten heeft geleid tijdens deze legislatuur.

De versterking van de koopkracht van de werkende Vlamingen zal worden gerealiseerd via een verhoging van de Vlaamse jobkorting.

De totnogtoe voorziene belastingverlaging ten belope van 200 euro voor alle werkende Vlamingen, wordt daarbij opgetrokken tot 250 euro. Voor één miljoen Vlamingen met een laag inkomen, zal deze belastingsverlaging zelfs oplopen tot 300 euro.

Tevens zal vanaf 2009 afgestapt worden van het huidige systeem van verrekening via de bedrijfsvoorheffing en zal de belastingsverlaging in één keer worden toegekend / verrekend via de lonen van de maand februari.

Naast het beter betaalbaar maken van de huidige energiefactuur, wil de Vlaamse overheid ook energiebesparende investeringen in private woningen sterk gaan ondersteunen. Het stimuleren van dergelijke investeringen heeft twee duidelijk positieve gevolgen. Het aandeel van de energiekosten in de besteding van het gezinsbudget

zal dalen en er wordt een rechtstreekse bijdrage geleverd aan het behalen van onze milieudoelstellingen in het kader van het zgn. Kyoto-akkoord.

In dit kader zet de Vlaamse regering ook nog sterk in op de bouw van meer sociale huur- en koopwoningen, zodat het ook voor de Vlamingen met een beperkter inkomen mogelijk wordt om over een goed geïsoleerde woning te beschikken.

Om het latente probleem inzake schaarste voor kinderopvang trachten te remediëren, wordt er ook nog bijkomend fors geïnvesteerd in kinderopvang. Extra budget van 50 miljoen euro.

Tot slot wil ik er als minister van begroting op wijzen dat Vlaanderen vanaf 2009 volledig schuldenvrij zal zijn en daarnaast over aanzienlijke reserves beschikt via het Vlaams Zorgfonds en het Vlaams Toekomstfonds.

HOOFDSTUK II

DE ECONOMISCH - FINANCIËLE OMGEVING

1. Internationaal

Tabel O.1: Reële groei van het BBP (in %). Realisaties en vooruitzichten. België in internationaal perspectief

	Realisaties 2007	Vooruitzichten 2008			Vooruitzichten 2009		
		OESO	IMF	Europese Commissie	OESO	IMF	Europese Commissie
België	2,8	1,7	1,4	1,7	1,7	0,2	1,5
Nederland	3,5	2,3	2,3	2,6 (2,2)	1,8	1,0	1,8
Duitsland	2,5	1,9	1,8	1,8 (1,8)	1,1	0,0	1,5
Frankrijk	2,2	1,8	0,8	1,6 (1,0)	1,5	0,2	1,4
Eurozone	2,6	1,7	1,3	1,7 (1,3)	1,4	0,2	1,5
VK	3,0	1,8	1,0	1,7 (1,1)	1,4	-0,1	1,6
VSA	2,0	1,2	1,6	0,9	1,1	0,1	0,7
Japan	2,1	1,7	0,7	1,2	1,5	0,5	1,1
China	11,9		9,7	10,0		9,3	9,1
Indië	9,3		7,9			6,9	

Bron: Eurostat, Europese Commissie (Spring 2008 Economic Forecast, tussen haakjes September 2008 Interim forecast), IMF (World Economic Outlook, October 2008), OESO (Perspectives économiques de l'OCDE, N° 83, juin 2008).

1.1. Eurozone

De belangrijkste economieën, waaronder de eurozone, worden momenteel getroffen door een ernstige financiële crisis.

De recent verschenen IMF Outlook voorspelt een groei van niet meer dan 1,3% voor de Eurozone in 2008 en 0,2% in 2009 (zie tabel 1). Dat is 0,4, respectievelijk 1,0 procentpunten lager dan in de vorige Outlook van juli. Ook de Europese Commissie heeft in september haar groeiprognose voor 2008 opnieuw (-0,4 pp) neerwaarts herzien en verwacht zoals het IMF 1,3% groei. In 2008 zou België volgens het IMF uitkomen op 1,4% groei. Nederland zou het met 2,2%-2,3% het beste doen, gevolgd door Duitsland (1,8%). Voor Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk schommelen de verwachtingen rond 1%. In 2009 zou Nederland volgens het IMF nog een groei van 1,0% halen. Het IMF ziet de overige buurlanden en België in 2009 nauwelijks groeien. Voor het Verenigd Koninkrijk wordt zelfs een lichte negatieve groei verwacht. De *Economic Sentiment Indicator* van de

Europese Commissie, die zowel het ondernemers- als het consumentenvertrouwen weergeeft, is in de Eurozone sinds juni 2007 (vrijwel) continu dalende. Hij staat nu slechts een haarlengte boven het vorige dieptepunt in 2001. In de EU moeten we zelfs tot 1993 teruggaan om dergelijk lage waarden terug te vinden. Ook de vooruitlopende *Composite Leading Indicator* van de OESO is sinds het begin van de crisis in de zomer van 2007 continu gedaald en bevindt zich in augustus 2008 bijna 7 punten lager dan in juli 2007. Hij ligt thans ver onder het vorige cyclische dieptepunt van 2001.

De BBP-groei van de Eurozone is in het tweede kwartaal gedaald met 0,2% tegenover het voorgaande kwartaal, hetgeen zelfs in de laagconjunctuur van de jaren 2001-2003 niet is voorgekomen. Jaar-op-jaar vertraagde de BBP-groei in het tweede kwartaal tot 1,4%, tegenover 2,1% in het eerste. Sinds het eerste kwartaal 2007 merken we hier een gestage daling. In Frankrijk en Duitsland krimpde het BBP in het tweede kwartaal. In Nederland en het Verenigd Koninkrijk werd tegenover het voorgaande kwartaal een quasi-nulgroei opgetekend. Tegenover het tweede kwartaal van vorig jaar is het BBP in het tweede kwartaal in de buurlanden onder de 2% gezakt., in Frankrijk zelfs tot 1,1%. Alleen Nederland kon nog 3,0% optekenen.

De consumptiebestedingen, de laatste jaren de zwakste schakel in het BBP, houden in het tweede kwartaal over het algemeen de schade beperkt in vergelijking met de investeringen. Toch is ook het verbruik gedaald tegenover het eerste kwartaal (-0,2%). In Duitsland zakte de consumptie zelfs met 0,7%. Ook hier blijkt Nederland een uitzondering met een groei van 0,4%. Het aantal werkzoekenden is sinds april opnieuw aan het stijgen. De werkloosheidsgraad bedroeg in augustus in de Eurozone 7,5%. Zoals bekend volgt de werkloosheid de algemene conjunctuur met enige vertraging, zodat een verdere toename te verwachten is. Het consumentenvertrouwen daalt sinds augustus 2007, al is er in september een minieme verbetering tegenover juli. Het niveau is vergelijkbaar met het dieptepunt in 2003.

Zoals gezegd zijn de investeringen in het tweede kwartaal zwaarder getroffen dan de consumptie. Hier is een daling van 1,0% tegenover het voorgaande trimester vast te stellen. De investeringen waren lange tijd de sterkhouder van de groei. Zo kon tegenover het tweede kwartaal van 2007 toch nog een groei van 2,5% tot stand worden gebracht. Het ondernemersvertrouwen in de industrie en de dienstensector zet zijn dalende trend voort. Het vertrouwen in de industrie is nagenoeg gelijk aan het dieptepunt in 2003, al lag het vertrouwen in 2001 op een nog lager niveau. In de dienstensector ligt het vertrouwen nog net boven het vorig cyclisch minimum in 2001-2003. De bouwsector bevestigt het beeld van de verslechterende vooruitzichten, waarvan deze sector onmiddellijk de gevolgen ondervindt. In het tweede kwartaal ging de productie in de bouw met 3,5% achteruit tegenover het voorgaande kwartaal. Deze tendens blijkt ook uit de laatste maandcijfers. Op te merken valt dat de gevolgen van de crisis in de woningmarkt niet alleen ernstige gevolgen hebben voor de banken of de financiële markten waar de woningkredieten worden verhandeld. Ze leidde er ook toe dat de woningbezitters niet meer konden lenen door de meerwaarden van hun woning als onderpand te gebruiken, wat niet alleen in de VS, maar ook in Ierland, Spanje en het Verenigd Koninkrijk een gangbare praktijk was.

In het tweede kwartaal daalde de export van de Eurozone met 0,2% in vergelijking met het eerste kwartaal, dezelfde daling als bij de consumptie. Tegenover hetzelfde kwartaal in 2007 blijft de export echter sterk groeien (+3,7%), zij het minder dan in de voorgaande kwartalen.

De index (consumptieprijzen) bleef in september op 3,8% op jaarbasis (schatting). In juli bereikte de inflatie met 4,1% haar hoogste peil, waarna een lichte teruggang valt waar te nemen. De hoge inflatie is in de eerste plaats aan de energieprijzen te wijten, die in augustus liefst 14,6% hoger lagen dan een jaar eerder. Toch lag dit cijfer in juli en juni nog hoger. De onderliggende inflatie (dat wil zeggen zonder energie en onbewerkte voedingsmiddelen) bevindt zich met 2,6% in augustus weliswaar op een hoog niveau, maar is reeds maanden stabiel. Gecombineerd met de groeivertraging wordt aangenomen dat de inflatie duidelijk zal afnemen en in 2009 onder de 2% zou dalen (IMF). Ondanks de bijzonder zwakke conjunctuur, is de renteverlaging van 8 oktober, die internationaal werd gecoördineerd, de eerste sinds 2003. De rente werd verlaagd met 50 basispunten tot 3,75%. In juli werd de rente zelfs nog verhoogd. Door de crisis is het vertrouwen onder banken dermate verslechterd dat van de interbankenmarkt alleen de daggeldmarkt (opeisbaar de volgende werkdag) overeind blijft. Ondanks het feit dat de beleidsrente sinds het begin van de financiële crisis slechts eenmaal met 25 basis-

punten werd verhoogd, is de driemaands EURIBOR-interbankenrente vrij fors gestegen van 4,2% in juli 2007 tot 5,3% eind september 2008. Het feit dat de interbankenrente sterker stijgt dan de beleidsrente weerspiegelt de toegenomen risicopremie als gevolg van het groeiend wantrouwen tussen de banken. De lange overheidsrente (10 jaarsobligatie) zet haar dalende trend, die in juli was begonnen, voort, wat vooral de vlucht naar zekerheid weerspiegelt (aankopen van deze activa doet de prijs ervan stijgen waardoor de impliciete rente daalt). Eind september bedroeg deze rente 4,3%, tegenover 4,7% eind juni.

1.2. Verenigde Staten

Het IMF is, wat 2008 betreft, iets optimistischer voor de VS dan voor de Eurozone. Het verhoogde zijn BBP-groeiverwachtingen tot 1,6%. Voor 2009 werden de prognoses echter tot een groei van 0,1% herleid, iets lager dan in de Eurozone. Ook de *Composite Leading Indicator* van de OESO blijft verzwakken. Deze indicator is sinds de zomer 2007 continu dalende en ligt in augustus 2008 6 punten lager dan juli 2007. In tegenstelling tot de Eurozone is in de VS het vorige conjunctuurdal van 2001-2003 (nog) niet bereikt.

Anders dan in Europa werd in het tweede kwartaal geen daling van het BBP vastgesteld. De groei tegenover het eerste kwartaal bereikte nog 0,7%. Tegenover het tweede kwartaal 2007 bedroeg de groei nog 2,1%, tegen 2,5% in het eerste kwartaal. De groei is vooral te danken aan een forse groei van de export. De consumptie groeide met 0,3% in het tweede kwartaal. Op jaarbasis nam de consumptie toe met een povere 1,3%. De werkloosheidsgraad is dan ook in september opgelopen tot 6,1%, tegenover circa 4,5% vóór de financiële crisis. De investeringen zijn er erger aan toe, wat grotendeels op het conto van de woningcrisis kan geschreven worden. Hoewel de investeringen in het tweede kwartaal groeiden ten opzichte van het eerste kwartaal, blijft de situatie op jaarbasis verslechteren. In datzelfde tweede kwartaal verminderden de investeringen met 2,4% in vergelijking met het tweede kwartaal 2007. De relatieve zwakte van de Verenigde Staten, en de daarmee samenhangende daling van de dollar, hebben als positief effect dat het tekort op de lopende rekening (met de handelsbalans) wat vermindert, al bedraagt het in de eerste helft 2008 nog 5% van het BBP. De uitvoer blijft fors stijgen (+11,0% in het tweede kwartaal tegenover het tweede kwartaal 2007), terwijl de invoer daalde met 1,9%.

De Amerikaanse inflatie (consumptieprijzen) bedroeg in augustus 5,4%, tegenover 1,9% in augustus vorig jaar. Toch lijkt ook hier de inflatie niet meer toe te nemen. De relatief beperkte onderliggende inflatie (2,5%) lijkt eveneens gestabiliseerd. Gegeven de financiële crisis heeft de Federal Reserve (in tegenstelling tot de ECB) vanaf september 2007 de beleidsrente stapsgewijze met 3,75 procentpunten verlaagd tot 1,5%. De lange rente op 10 jaar (overheidsobligatie) daalde globaal vanaf juli vorig jaar tot 3,7% in september. Daartegenover staat dat de kredietverlening aan gezinnen en bedrijven, vooral in de VS, thans veel strenger is geworden.

1.3. Japan

Ook voor Japan werden de groeiprognozes duidelijk verlaagd. Het IMF verwacht voor 2008 een BBP-toename van 0,7%, het laagste cijfer van alle grote economieën. In 2009 zou Japan echter beter dan andere standhouden met een groei van 0,5%. De Japanse *Composite Leading Indicator* van de OESO bevond zich in augustus op een peil dat inmiddels onder dat van 2001-2002 ligt. De BBP-groei in het tweede kwartaal bedroeg niet meer dan 0,8% in vergelijking met het tweede kwartaal 2007, tegenover 1,2% in het eerste kwartaal. De consumptie nam in het tweede kwartaal met slechts 0,6% toe. De werkloosheid neemt toe. De werkloosheidsgraad ligt op 4,2% in augustus, tegenover 3,6% in juli vorig jaar. De afname van de investeringen houdt aan. In het tweede kwartaal bedroeg de afname 2,9% tegenover hetzelfde kwartaal 2007. Daarentegen kan Japan nog altijd profiteren van een sterke buitenlandse vraag. De uitvoer dikte in het tweede kwartaal aan met 6,2%. Maar zelfs hier is een duidelijke daling waar te nemen. De import verminderde in het tweede kwartaal met 0,9% tegenover het tweede kwartaal 2007.

De Japanse inflatie (consumptieprijzen) bedroeg 2,1% in augustus, een voor Japan bijzonder hoog cijfer, dat echter ook hier schijnt te stabiliseren. De beleidsrente staat nog steeds op 0,5%. Ook in Japan daalt het rendement op de tienjaars-overheidsobligatie sinds de zomer van vorig jaar. In september bedroeg het 1,5%.

2. Vlaanderen

2.1. Algemeen

De recente turbulente ontwikkelingen van de financiële markten doen zich voor in een context van een reeds afzwakkende internationale en Vlaamse conjunctuur.

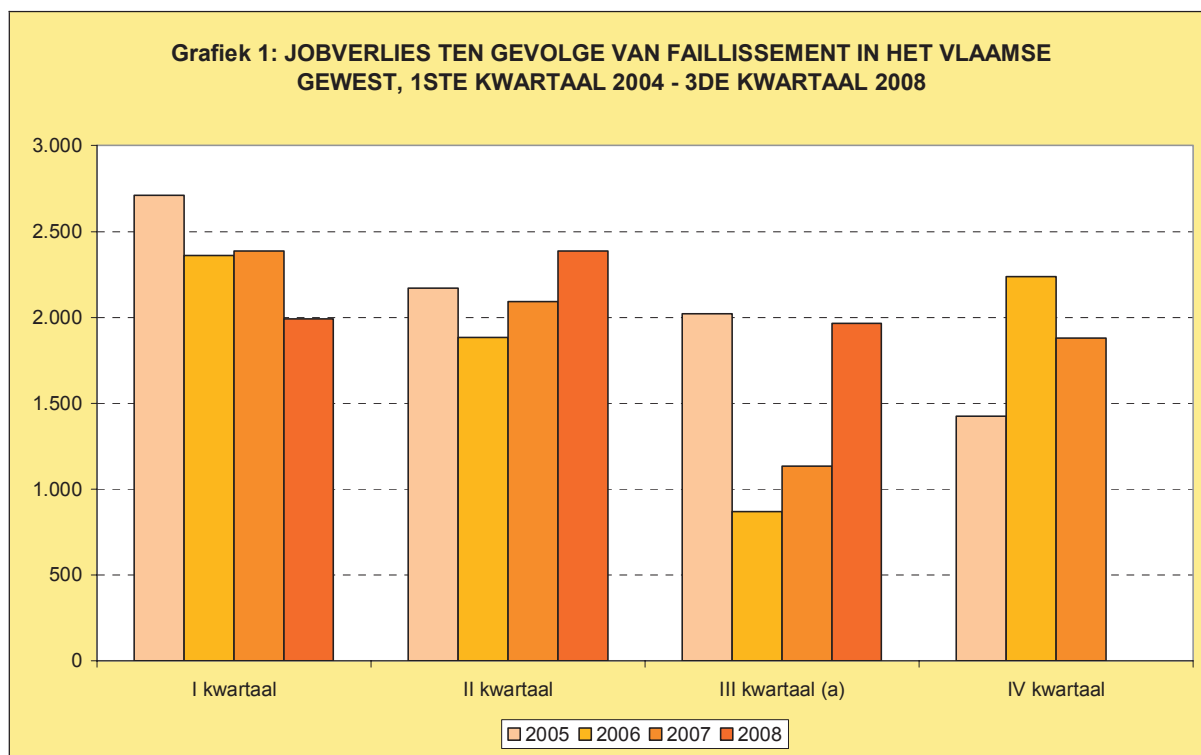
In zomerperiode, toen de neerwaartse spiraal op de financiële markten nog niet de proporties van vandaag aangenomen had, bedroegen de ramingen voor de reële groei van het Vlaamse BBP nog + 1,8% voor 2008 en + 1,8% voor 2009 (Federaal Planbureau, FPB, in samenwerking met de gewesten). Begin september stelde de Studiedienst van de Vlaamse Regering deze vooruitzichten neerwaarts bij tot + 1,7% voor 2008 en + 1,2% voor 2009. Zowel uitvoer als de binnenlandse vraag doen het minder goed. Mede doordat de meeste arbeidsmarktvariabelen met enige vertraging reageren op een conjuncturomslag zou de Vlaamse werkgelegenheid nog aangroeien in 2008 en 2009 (respectievelijk met 32.600 en 24.300 eenheden).

De recentste gebeurtenissen in de financiële wereld nemen echter iedereen in snelheid. Als de crisis blijft aanhouden en zo ook het gedrag van bedrijven en burgers structureel wijzigt (omwille van minder investeringen, het uitstellen van belangrijke aankopen, ...) dan dient de economische groei andermaal naar beneden herzien te worden.

Over de eerste 8 maanden van 2008 nam het aantal faillissementen in Vlaanderen met 3,6% toe. Daarmee wordt de stijgende trend die in 2007 een aanvang nam verder gezet. De jaren 2005 en 2006 kenmerkten zich nog door dalende falingscijfers. Vooral tijdens de recentste maanden van 2008 neemt deze statistiek toe. Zo groeide het aantal falingen in juni-augustus met 14,1% jaar-op-jaar. Zowel de firma's (+ 1,9%) maar meer nog de éénmanszaken (+ 10,2%) lieten een stijging van het aantal faillissementen zien. Reeds een 5.600-tal personen verloren hun job als gevolg van een faillissement in het Vlaamse Gewest. Dat zijn er 10,5% meer dan vorig jaar. Vooral in mei-augustus groeide dit aantal relatief sterk aan.

Het aantal ontbindingen daalde daarentegen tijdens januari – augustus 2008 (- 3,6% in vergelijking met het jaar daarvoor). Dat staat in contrast met de toename die nog in 2007 geregistreerd werd. Vooral bij de firma's waren er naar verhouding minder stopzettingen (-23,7%).

Nog tijdens de eerste acht maanden van dit jaar noteerde Graydon 5,0% minder oprichtingen dan tijdens dezelfde periode van 2007. De daling tekent zich des te scherp af tegen de stijgende oprichtingscijfers van de laatste jaren. Enkel bij de éénmanszaken waren er minder oprichtingen (-11,0%). Het aantal nieuwe firma's groeide immers nog met 2,0%.

(a) raming voor 2008.

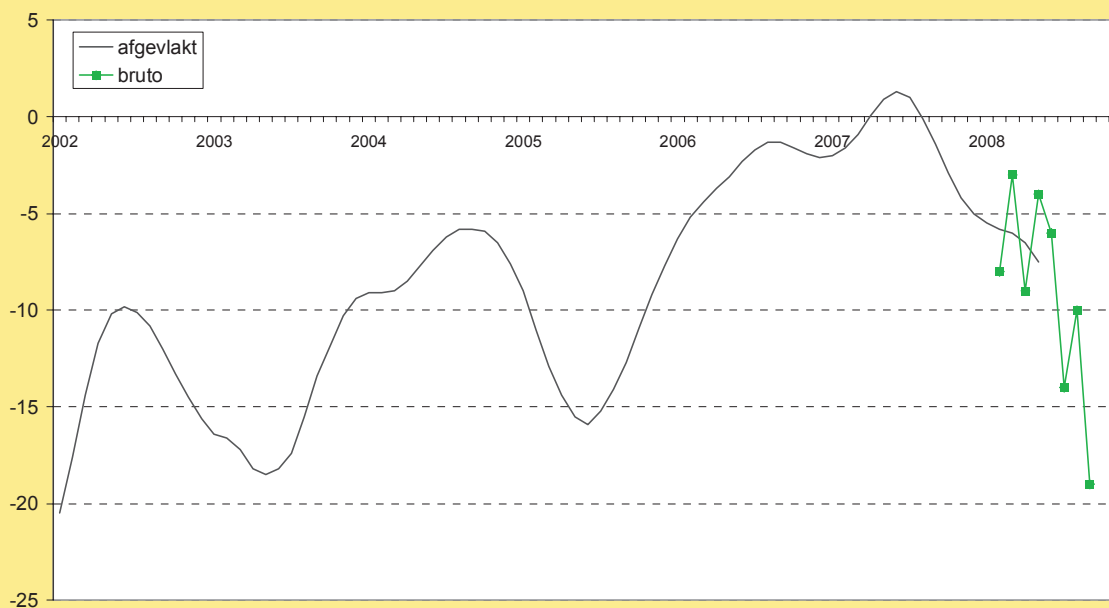
Bron: Graydon.

2.2. Industrie

De Vlaamse industrie bevindt zich in een onmiskenbaar zwakke conjuncturele toestand. De curve die het oordeel van de Vlaamse industrie meet is immers duidelijk neerwaarts gericht. De recentste brutowaarde voor september 2008 doet weinig beters verhoppen voor de toekomst. Het productietempo neemt af. Volgens gegevens van de AD Statistiek lag de industriële productie in mei-juni-juli 2008 0,7% lager dan een jaar eerder. Vooral bij de niet-duurzame consumptiegoederen was er een afname (-1,2%).

De buitenlandse bestellingen zijn lager; de binnenlandse bestellingen daarentegen lijken momenteel beter stand te houden. Dat neemt niet weg dat de bedrijfsleiders sceptisch geworden zijn over hun totale orderpositie (vooral in september). In het vierde trimester van 2007 lag de Vlaamse uitvoer in nominale termen nog 5,3% hoger dan een jaar eerder. Dat zijn minder sterke groeicijfers dan voor de eerste drie kwartalen van 2007. De waarde van de invoer uit derde landen groeit ondertussen aan een steeds steker tempo, zodat de Vlaamse goederenbalans met derde landen in 2007 een tekort liet optekenen van 3,6 miljard euro. Volgens Belgische cijfers zou het groeiend tekort op de handelsbalans zich doorzetten in de eerste helft van 2008 omwille van de scherpe prijsstijgingen van aardolie(producten). Een en ander heeft tot gevolg dat de bezettingsgraad van het productievermogen lichtjes afneemt. Omstreeks de jaarhelft van 2008 bedroeg de capaciteitsbezetting van de Vlaamse industrie 83,0%.

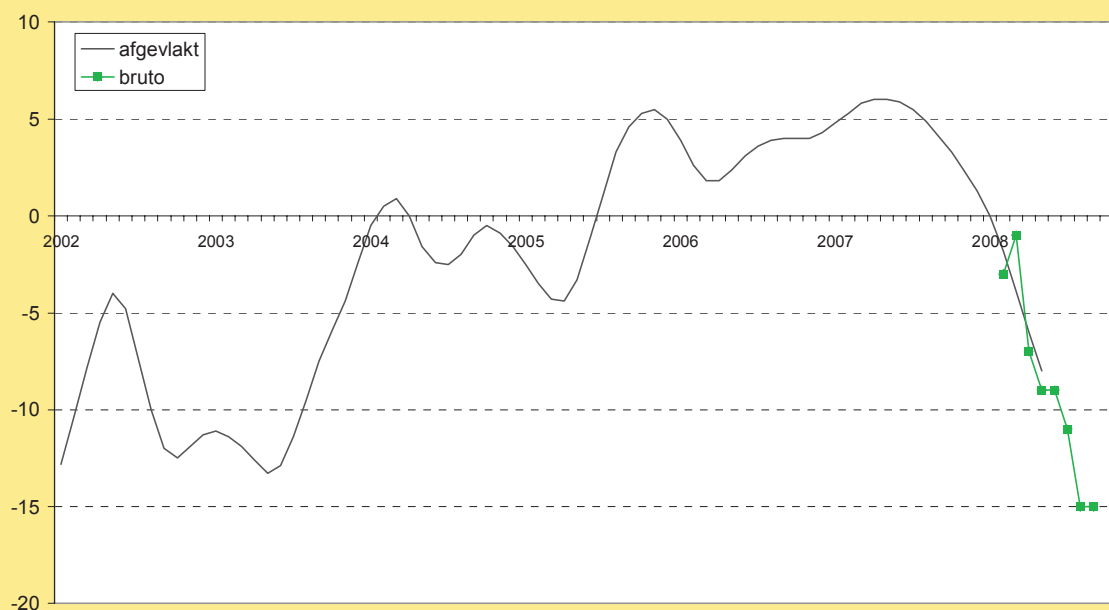
**Grafiek 2: CONJUNCTUURCURVE VERWERKENDE NIJVERHEID
VLAAMSE GEWEST**

Bron: NBB.

Dat is minder dan de topwaarden van 2007, maar ligt nog steeds hoger dan het lange termijn gemiddelde (1990-mid 2008: 81,7%). De daling is vooral bij de sector van de consumptiegoederen waarneembaar.

**Grafiek 3: VOORUITZICHTEN VOOR DE VRAAG IN DE VLAAMSE VERWERKENDE
NIJVERHEID**

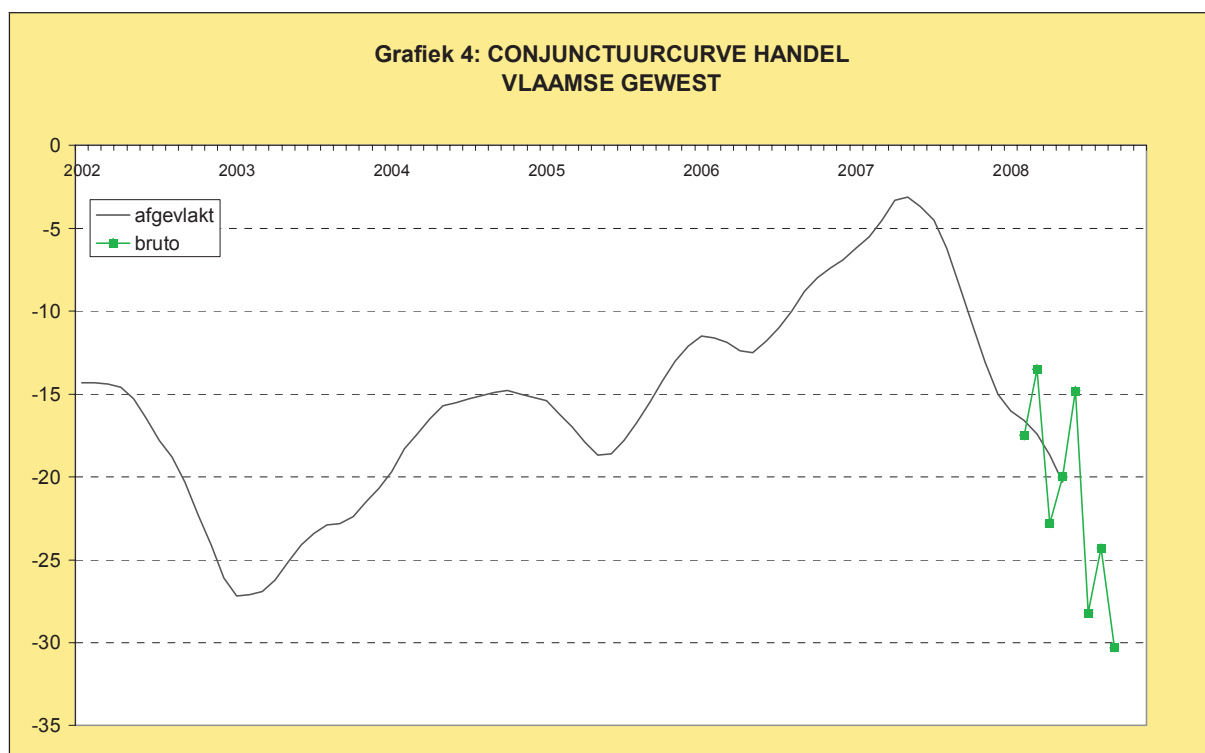
Bron: NBB.

In de halfjaarlijkse enquête van de NBB van het voorjaar van 2008 gaven de Belgische industriële bedrijfsleiders nog aan hun investeringen in 2008 met 12% te verhogen. Dit is een ongeveer even sterke toename als in 2007 (+ 12,3%). Vooral de petroleumraffinage en de chemie zouden hun investeringsactiviteit uitbreiden. Er zij opgemerkt dat deze enquête nog dateert van het voorjaar, toen de financiële crisis nog niet de huidige proporties aannam. Voorts blijkt dat de verwachtingen voor het lopende jaar in de voorjaarsenquête doorgaans te optimistisch ingeschat worden. Toch zou volgens de AD Statistiek de seizoengezuiverde index van de investeringen in het Vlaamse Gewest met 5% toegenomen zijn in de laatste drie maanden tot juli 2008 (in vergelijking met de drie maanden daarvoor). De toename was voornamelijk waarneembaar in industrie en bouw. Mogelijks zal de recente verslechtering van het economische klimaat het totaalbeeld van de investeringen voor 2008 nog wijzigen.

Er zijn desalniettemin twee lichtpuntjes. Het voorraadpeil nam vanaf het najaar van 2007 tot maart 2008 toe, maar zakt sindsdien. Doch vermoedelijk heeft dit te maken met het tempo van de productie dat zich aanpast aan de zwakke vraag. Ten tweede zijn de recentste brutowaarden van de werkgelegenheidsvooruitzichten lichtjes opwaarts gericht. Het is maar de vraag hoelang dit zal blijven duren in een context van fors verslechterende vraagvooruitzichten.

2.3. Handel

De conjunctuurcurve van de Vlaamse handel laat eenzelfde verhaal zien: de trend is duidelijk neerwaarts gericht. De omzet daalt. De voorraden nemen toe (in tegenstelling tot de industrie). Dat verwondert niet gezien de bestellingen fors teruglopen. Anders dan in de industrie is dit ook het geval voor de binnenlandse bestellingen. Tenslotte lopen ook de vraagvooruitzichten duidelijk terug. Tot de zomer van 2008 deden de investeringen in de handel het nog relatief goed.

Bron: NBB.

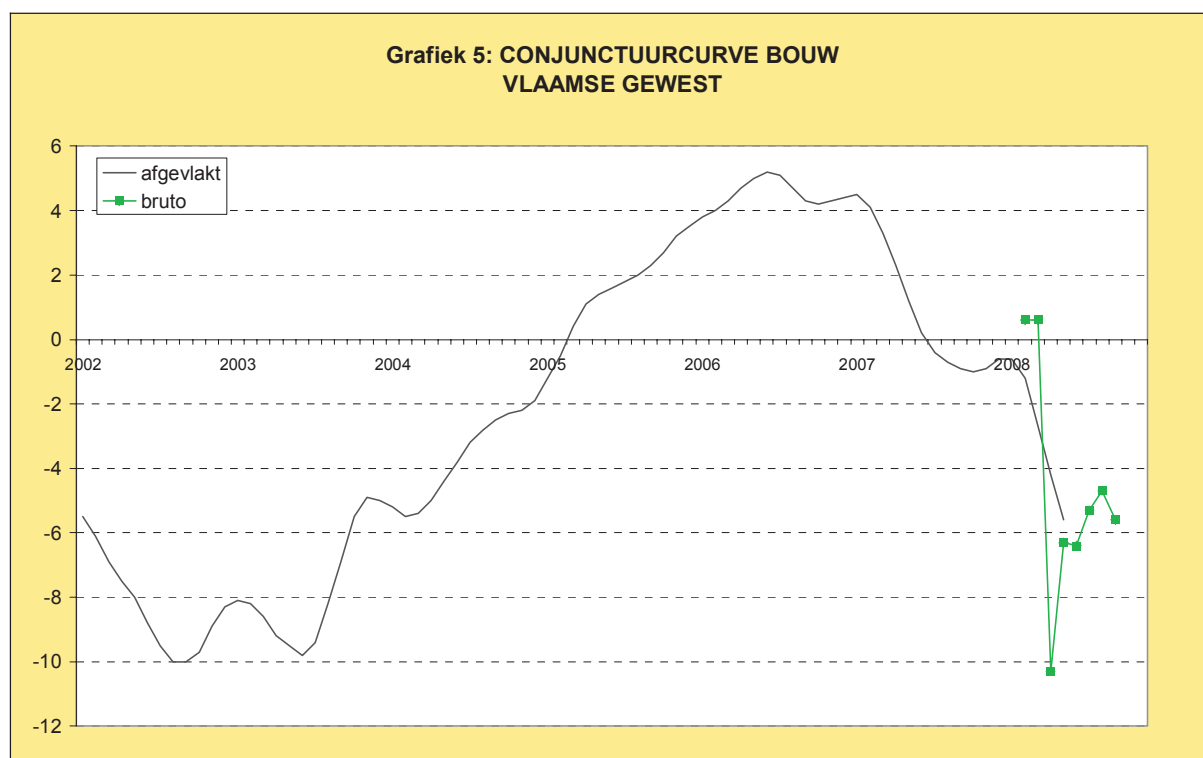
2.4. Bouw

De conjunctuur in de Vlaamse bouw verslechterde in de loop van 2008, maar de recentste brutowaarden lijken zich te stabiliseren (weliswaar op een vrij laag niveau). De uitgeoefende bedrijvigheid neemt af. Volgens de data van de AD Statistiek zou de productie toch nog standhouden: in de drie maanden tot juli 2008 lag ze immers 4% hoger dan een jaar eerder.

Het orderbestand loopt terug, zij het dat de terugval recent stopte. De werkgelegenheid in de bouw zou volgens de ondervraagde bedrijfsleiders tot op heden nog toenemen, hoewel de vooruitzichten ervoor dalende zijn. De vraagvooruitzichten, die ook hier duidelijk neerwaarts zijn, laten weinig goeds vermoeden voor het toekomstige conjunctuurverloop.

In de zomer van 2008 waren de investeringen in de bouw nog opwaarts gericht. Vermoedelijk zullen ook de investeringsplannen in de bouwnijverheid de invloed ondergaan van de verslechterende conjunctuur.

In de laatste drie maanden tot mei 2008 waren er ongeveer eenzelfde aantal vergunde woningen als in dezelfde periode van vorig jaar (+ 0,2%). Sedert eind 2006 stagneert het aantal vergunningen voor woningen. Er zijn daarentegen steeds minder begonnen woningen: in de drie maanden tot april 2008 was dit -15,2% in vergelijking met februari-april 2007. De dalende tendens die een aanvang nam in 2007 wordt hiermee verder gezet. Ook het aantal begonnen verbouwingen neemt af (-8,2% tijdens februari-april 2008 in vergelijking met een jaar eerder). Hier is de daling reeds een viertal jaren aan de gang.

Bron: NBB.

2.5. Gezinnen

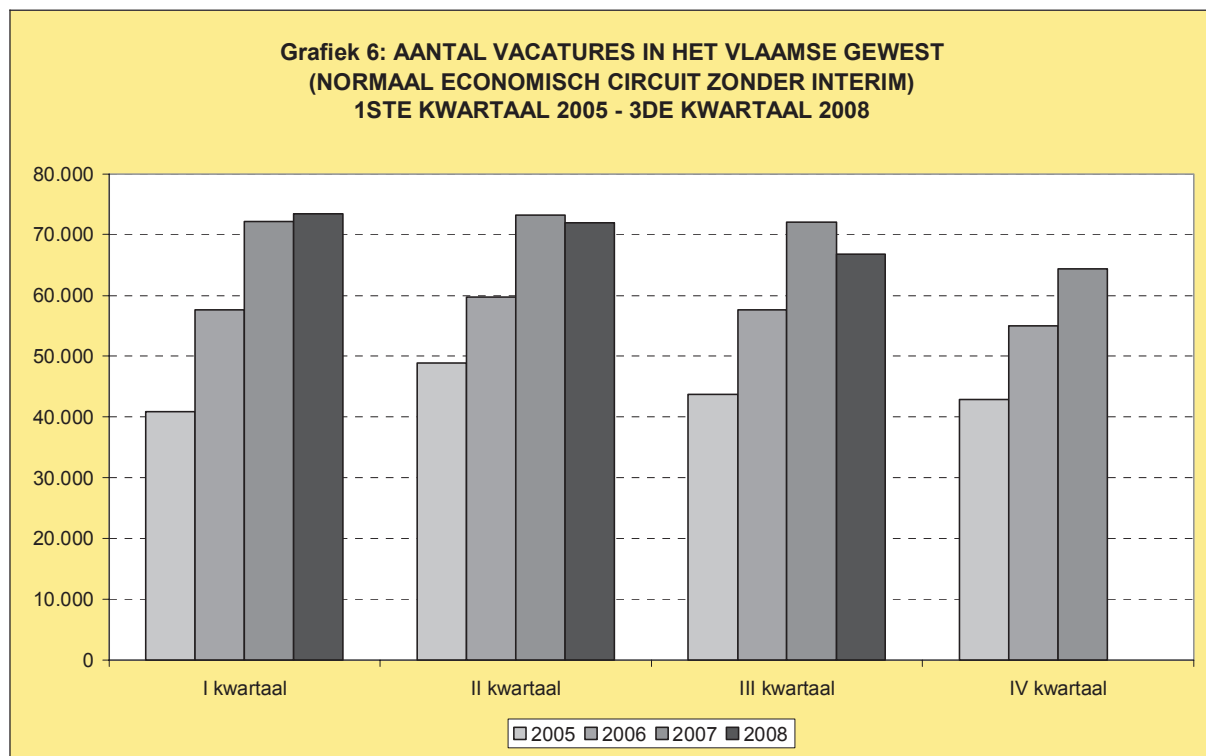
Het Belgische consumentenvertrouwen nam in september 2008 voor de tweede maand toe, na een dieptepunt in juli. De NBB, die de enquête organiseert, bemerkt dat de recente financiële beroeringen toen nauwelijks invloed kon hebben op de resultaten. De Belgische consumenten werden voornamelijk optimistischer omtrent hun financiële situatie en spaarvermogen. Volgens de NBB zit de daling van de olieprijs daar voor veel tussen.

De Belgische particuliere consumptie zou in 2008 met 1,4% groeien en in 2009 slechts met 0,8% (bron: FPB). Het reële beschikbare inkomen groeit in 2008 immers nauwelijks (+ 0,1%). Dit komt doordat de inflatie via de gezondheidsindex slechts deels wordt verrekend in de indexering van de lonen en omwille van de vertraagde reactie van de index op de evolutie van de prijzen.

2.6. Arbeidsmarkt

De tegenvallende economische groei vertaalt zich in een dalende vraag naar uitzendwerk. Het aantal (seizoensgezuiverde) gepresteerde uren uitzendarbeid, geregistreerd door Federgon, nam op jaarbasis af met 1,7% in het tweede kwartaal van 2008. In vergelijking met het eerste kwartaal van 2008 kent de uitzendactiviteit nagenoeg een status-quo (-0,1%).

Ook in de statistieken over de jobaanbiedingen zijn er indicaties voor de verslechterde economische toestand te vinden. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) ontving 24.890 vacatures (Normaal Economisch Circuit zonder interim) in september 2008; 5,8% meer dan in september 2007. Dit brengt het totaal op 212.073 werkaanbiedingen (Normaal Economisch Circuit zonder interimopdrachten) die gedurende de eerste negen maanden van 2008 bij de VDAB zijn binnengekomen. In vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar zijn dat er evenwel 2,4% minder.

Bron: VDAB.

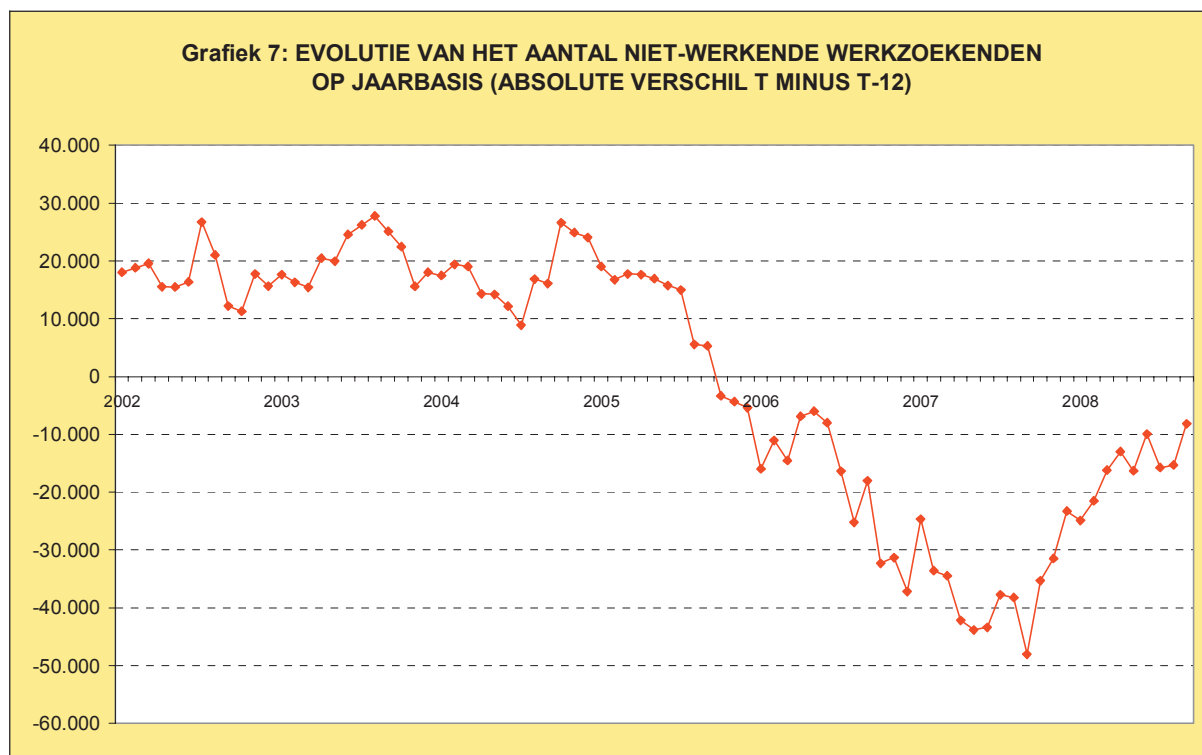
Volgens de ‘Snelle ramingen’ van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) waren er in het eerste kwartaal van 2008 2.080.000 werknemers met woonplaats in het Vlaamse Gewest tewerkgesteld. Dat waren er toen nog 0,8% meer dan in het voorgaande kwartaal en 2% meer dan in het eerste trimester van 2007.

De economische groeivertraging dringt ook meer en meer door in de werkloosheidscijfers. Het aantal werkzoekenden daalt nog altijd verder, maar weliswaar aan een alsmear trager tempo. Eind september telde Vlaanderen 174.330 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ). Dat zijn er 4,5% minder dan een jaar geleden. In vergelijking met augustus 2008 is er een inkrumping met 6,8%.

Het aantal vrouwelijke werkzoekenden (-7%) verminderde op jaarbasis andermaal sterker dan de mannelijke NWWZ (-1,6%). De VDAB wijst er op dat mannen meer tewerkgesteld zijn in conjunctuurgevoelige secundaire sectoren dan vrouwen die meer actief zijn in tertiaire sectoren. De werkzoekende vrouwen blijven nog wel in de meerderheid ten opzichte van de groep mannelijke werkzoekenden.

De jaar-op-jaar afname is eind september 2008 groter bij de 25-50-jarigen op zoek naar werk (-7,2%) dan bij de jonge werkzoekenden (-4,1%). Bij de werkzoekende vijftigplussers wordt er zelfs een lichte toename genoteerd (+0,8%). Er zijn eveneens verschillen in de vermindering op jaarbasis naargelang het studieniveau. De verlaging van het aantal werkzoekende laaggeschoolden (-2,6%) hinkt achter op die van de middengeschoolden (-5,3%) en de hooggeschoolden (-8,5%) op zoek naar een baan. De conjunctuurvertraging laat zich ook voelen bij de kortdurige werkzoekenden (< 1 jaar) die op jaarbasis een stijging met 1,2% laten optekenen. De middellange (1 tot 2 jaar) en de langdurige (2 jaar en meer) werkzoekenden zien hun rangen nog wel uitdunnen met respectievelijk 4,8% en 14,8%.

De Vlaamse werkloosheidsgraad klokt eind september 2008 af op 6,1%. Daarmee komt het aandeel van de werkzoekenden in de beroepsbevolking nog op een lager peil te liggen dan een jaar eerder (-0,4 procentpunt). De vrouwelijke en mannelijke werkloosheidsgraad bedragen respectievelijk 7,0% en 5,3%. Dit is onder het niveau van een jaar terug.

Bron: VDAB.

HOOFDSTUK III

DE MIDDELENBEGROTING

1. Samenvattend overzicht

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de middelenraming 2009 in grote rubrieken. Om enige vergelijking mogelijk te maken werden ook de ramingen van de begrotingscontroles 1999 tot en met 2008 opgenomen.

Tabel M.1 : Grote rubrieken van de middelenbegroting 1999-2009 (in miljoen euro)

	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	BGC 2003
Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.433	13.686	14.603	12.881	13.391
Specifieke dotaties	178	221	250	739	757
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	1.391	1.512	1.662	2.751	2.838
Toegewezen ontvangsten	36	46	67	70	146
Andere ontvangsten	149	154	193	277	270
Kredietverleningen en deelnemingen	1	1	13	1	0
Totaal	15.187	15.620	16.788	16.718	17.403

	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006	BGC 2007	BGO 2008
Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.861	14.515	15.119	16.112	16.714
Specifieke dotaties	766	776	793	798	809
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	3.219	3.390	4.002	4.261	4.496
Toegewezen ontvangsten	96	91	109	118	100
Andere ontvangsten	590	359	194	176	187
Kredietverleningen en deelnemingen	286	247	23	170	51
Totaal	18.818	19.378	20.239	21.636	22.356

	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009	Abso- luut verschil	Procen- tueel verschil
Samengevoegde en gedeelde belastingen	16.849	16.856	17.993	1.136	6,7%
Specifieke dotaties	815	815	848	33	4,1%
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	4.593	4.545	4.694	149	3,3%
Toegewezen ontvangsten	100	103	119	16	15,5%
Andere ontvangsten	187	200	162	-37	-18,7%
Kredietverleningen en deelnemingen	51	51	0	-50	-99,5%
Totaal	22.594	22.569	23.816	1.247	5,5%

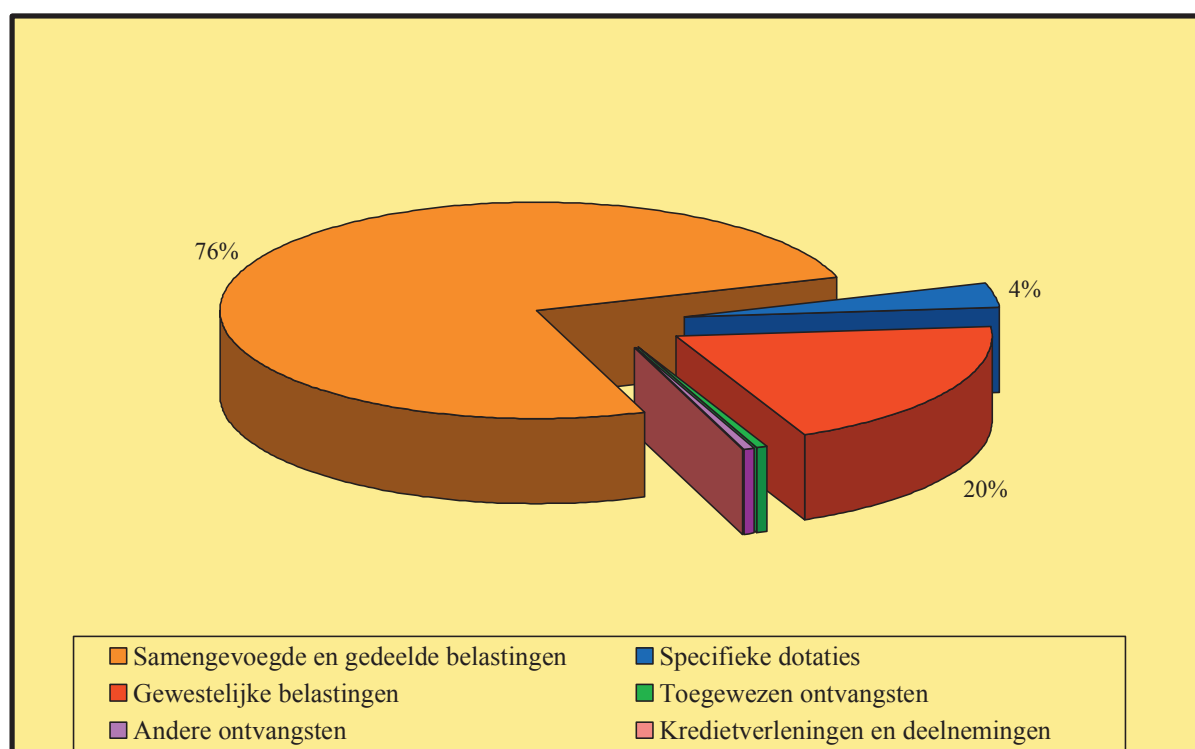
In het geheel genomen, kan gesteld worden dat de ramingen van de middelen 2009 zoals steeds op realistische wijze gebeurde. Voor het begrotingsjaar 2009 worden de ontvangsten op 23.816 miljoen euro begroot. Dit is 1.247 miljoen euro of 5,5% meer dan bij de tweede begrotingscontrole 2008 die op 22.569 miljoen euro uitkwam.

De ramingen van de middelen 2009 uit de bijzondere financieringswet bevatten eveneens de afrekening van het voorgaande begrotingsjaar. Hoe het totaalbedrag is samengesteld, blijkt uit tabel M.2. In de volgende paragrafen wordt getracht de deelaspecten nader te verklaren.

Indien er een duidelijke aanwijzing was voor een trendbreuk, dan werd deze mee verwerkt in de middelenberekening. De implicatie van het Lambermontakkoord is hiervan het voor de hand liggende – reeds gekende - voorbeeld. De gevolgen ervan voor de samengevoegde en gedeelde belastingen, de specifieke dotaties en de gewestbelastingen worden in de tabellen M.1 en M.2 cijfermatig geïllustreerd. In de volgende paragrafen worden deze gevolgen ook inhoudelijk toegelicht. Omwille van het steeds toenemende geldelijke belang van het Lambermontakkoord wordt op het einde van het middelenhoofdstuk in een aparte paragraaf een totaaloverzicht van het genoemde akkoord voorgesteld.

Grafiek M.1 toont de middelenbegroting 2009 opgedeeld in grote categorieën. Hieruit blijkt onmiddellijk het nog steeds grote belang van de samengevoegde en gedeelde belastingen (76%). Idem dito voor de gewestelijke belastingen (20%). Voor het kijk- en luistergeld worden er na de invoering van het nultarief en de verwerking van de achterstallige betalingen geen ontvangsten meer voorzien.

Grafiek M.1 : Relatieve aandelen van de middelen categorieën voor het begrotingsjaar 2009

Tabel M.2 : Belangrijkste deelaspecten van de middelenbegroting 2009 (in duizend euro)

	Situatie BGC I 2008 (economische begroting januari 2008)		Situatie BGC II 2008 (economische begroting januari 2008)		Situatie BGO 2009 (economische begroting september 2008)		Verschil
	2007	2008	2007	2008	2008	2009	
Samengevoegde en gedeelde belastingen							
Gewest - PB zonder Lambermont	7.757.539	8.142.080	7.757.539	8.142.080	8.248.207	8.572.559	106.127
Gewest - PB-afrek Lambermont	-2.495.959	-2.606.500	-2.495.959	-2.606.500	-2.643.796	-2.739.034	-37.296
Gewest - PB extra middelen voor extra bevoegdheden	67.910	71.283	67.910	71.283	72.235	75.081	952
Totaal Gewest na Lambermont : samengevoegde belastingen	5.329.490	5.606.864	5.329.490	5.606.864	5.676.647	5.908.607	69.783
Gemeenschap - PB zonder Lambermont	3.567.535	3.744.377	3.567.535	3.744.377	3.792.610	3.941.751	48.233
Gemeenschap - BTW zonder Lambermont	6.222.050	6.416.643	6.224.999	6.420.239	6.532.507	6.725.879	112.268
Gemeenschap - extra BTW Lambermont	861.818	1.047.532	862.219	1.048.110	1.043.704	1.190.446	-4.406
Totaal Gemeenschap na Lambermont : gedeelde belastingen	10.651.402	11.208.551	10.654.752	11.212.726	11.368.821	11.858.075	156.095
Vermoedelijke afrekening jaar N-1 (eenmalig)		33.460		36.810		225.878	(-)
Algemeen totaal Samengevoegde en gedeelde belastingen	15.980.892	16.848.875	15.984.242	16.856.399	17.045.468	17.992.560	225.878
Dotaties vanwege Federale Overheid							
Tewerkstellingsprogramma's	261.560	261.560	261.560	261.560	261.560	261.560	0
Buitenlandse studenten	31.833	32.788	31.833	32.788	33.329	34.229	541
Buitenlandse studenten (afrekening)		6		6		541	(-)
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	505.120	520.273	505.120	520.273	528.860	543.140	8.587
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (afrekening)		99		99		8.587	(-)
Totaal dotaties vanwege Federale Overheid	798.512	814.726	798.512	814.726	823.749	848.056	9.128
Gewestbelastingen	4.261.041	4.592.690	4.261.041	4.544.591	4.544.591	4.693.547	0
Andere niet-fiscale inkomsten	180.844	201.471	180.844	214.210	214.210	135.197	0
Lottomiddelen	36.550	36.000	36.550	36.000	36.000	27.244	0
Toegewezen ontvangsten	246.734	100.154	246.734	103.257	103.257	119.212	0
ALGEMEEN TOTAAL MIDDELEN	21.504.573	22.593.917	21.507.923	22.569.184	22.767.275	23.815.817	235.007

2. De samengevoegde en gedeelde belastingen

2.1. Parameters

Voor de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen werden inzake de parameters inflatie en economische groei de ramingen van de Economische Begroting van 12 september 2008 geïntroduceerd. Tabellen M.3 en M.4 tonen een historisch overzicht van de evolutie van de inflatie en de economische groei zoals ze gebruikt werden voor de toepassing van de definitieve fase van de bijzondere financieringswet. Naast de klassieke parameters van economische groei en inflatie, spelen ook de fiscale capaciteit van gewesten en gemeenschappen, en het aantal leerlingen en –18-jarigen van de gemeenschap een belangrijke rol voor de berekening van de middelen die toegewezen worden vanuit de bijzondere financieringswet.

Tabel M.3 : Historisch overzicht van de reële BNP- / BNI- / BBP-groei

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1998 vermoedelijk											
1999 initieel	2,50%										
1998 definitief											
1999 begrotingscontrole	2,00%										
1999 vermoedelijk											
2000 initieel	1,80%	1,80%									
1999 definitief (*)											
2000 begrotingscontrole	1,80%	2,50%									
2000 vermoedelijk											
2001 initieel	1,96%	3,00%	2,50%								
2000 definitief											
2001 begrotingscontrole	2,02%	3,10%	2,00%								
2001 vermoedelijk											
2002 initieel	2,02%	3,10%	1,80%	2,00%							
2001 definitief											
2002 begrotingscontrole	2,02%	3,10%	1,00%	1,00%							
2002 vermoedelijk											
2003 initieel	2,51%	2,82%	1,00%	0,90%	2,40%						
2002 definitief											
2003 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,80%						
2003 vermoedelijk											
2004 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	2,00%	2,10%					
2003 definitief											
2004 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	2,20%					
2004 vermoedelijk											
2005 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	2,20%	2,40%				
2004 definitief											
2005 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	2,40%				
2005 vermoedelijk											
2006 initieel (**)	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,80%	2,40%			
2005 definitief											
2006 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	2,20%			
2006 vermoedelijk											
2007 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	2,70%	2,20%		
2006 definitief											
2007 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,20%		
2007 vermoedelijk											
2008 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,70%	2,10%	
2007 definitief											
2008 begrotingscontrole I & II	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,70%	1,90%	
2008 vermoedelijk											
2009 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,70%	1,60%	1,20%

(*) In toepassing van het akkoord bereikt op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 5 oktober 1999 wordt vanaf de begrotingscontrole 2000 de jaarlijkse BNI-groei toegepast voor de middelenberekening 1999 tot en met 2005

(**) In toepassing van het akkoord bereikt op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 1 juni 2005 wordt vanaf de begrotingsopmaak 2006 de jaarlijkse BBP-groei toegepast voor de middelenberekening vanaf 2006.

Tabel M.4 : Historisch overzicht van de inflatie (consumptieprijsindex)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1998 vermoedelijk											
1999 initieel	1,40%										
1998 definitief											
1999 begrotingscontrole	1,30%										
1999 vermoedelijk											
2000 initieel	1,20%	1,30%									
1999 definitief											
2000 begrotingscontrole	1,12%	1,30%									
2000 vermoedelijk											
2001 initieel	1,12%	1,80%	1,50%								
2000 definitief											
2001 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	1,50%								
2001 vermoedelijk											
2002 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,60%							
2001 definitief											
2002 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,60%							
2002 vermoedelijk											
2003 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,50%	1,40%						
2002 definitief											
2003 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,30%						
2003 vermoedelijk											
2004 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,30%	1,10%					
2003 definitief											
2004 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%					
2004 vermoedelijk											
2005 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,00%				
2004 definitief											
2005 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,00%				
2005 vermoedelijk											
2006 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,70%	2,20%			
2005 definitief											
2006 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,80%			
2006 vermoedelijk											
2007 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,90%	1,90%		
2006 definitief											
2007 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,80%		
2007 vermoedelijk											
2008 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,70%	2,20%	
2007 definitief											
2008 begrotingscontrole I & II	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,82%	3,00%	
2008 vermoedelijk											
2009 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,82%	4,70%	2,70%

Voor de berekening van de middelen van de Vlaamse Gemeenschap uit de bijzondere financieringswet werd gebruik gemaakt van de parameters inzake inflatie en economische groei van de Economische Begroting van 12 september 2008.

Met betrekking tot de economische groei wordt de aangepaste conventie van 20 januari 1995 toegepast. Op deze wijze wordt vermeden dat herzieningen voor het verleden van de parameter van de reële groei door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) de overgedragen middelen beïnvloeden. De herzieningen na de maand maart van het jaar t+1 van de reële groei van het bruto nationaal inkomen (of vanaf begrotingsjaar 2006 van het bruto binnenlands product) voor het jaar t zullen geen impact meer hebben op de berekening van de middelen voor de jaren na het jaar t. Voor de begrotingsjaren tot en met 2002 worden de BNI-groeivoeten weerhouden zoals opgenomen in de overeenkomst die werd besproken tussen de Federale Overheid en de Gewesten en Gemeenschappen.

Tabel M.5 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolom ‘2009 initieel’ toont de uitgangshypothese bij de middelenberekening ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2009. De kolommen ‘2008 aangepast’ en ‘2008 aangepast II’ geven de parameters weer die respectievelijk bij de eerste en de tweede begro-

tingscontrole 2008 werden geïmplementeerd. De resultaten voor 2009 bevatten ook een afrekening over het begrotingsjaar 2008. Deze herraaming van het begrotingsjaar 2008 is gebaseerd op de parameters zoals vermeld in de kolom '2008 vermoedelijk'. De afrekening 2008 die ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2009 wordt gemaakt, is bijgevolg de cijfermatige vertaling van de parameterverschillen tussen de kolommen '2008 aangepast II' en '2008 vermoedelijk'.

Bij de begrotingsopmaak 2009 wordt in de uitgavenbegroting de conjunctuurprovisie behouden, ten belope van 178 miljoen euro. Met de conjunctuurprovisie kunnen sterke schommelingen in de middelen opgevangen worden als gevolg van onverwachte wijzigingen in de parameters.

Tabel M.5 : Volledig parameteroverzicht

	Begrotingsjaar 2008				Begrotingsjaar 2009	
	2008 initieel	2008 aangepast	2008 aangepast II	2008 vermoedelijk	2009 initieel	
BNI / BBP - groei	2,10%	1,90%	1,90%	1,60%	1,20%	
Inflatie	2,20%	3,00%	3,00%	4,70%	2,70%	
Gezondheidsindex	1,50%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
Consumptie-index	2,20%	3,00%	3,00%	4,70%	2,70%	
Fiscale capaciteit	63,31%	63,31%	63,31%	63,28%	63,28%	
Vlaams Gewest	28,25%	28,25%	28,25%	28,31%	28,31%	
Waals Gewest	8,44%	8,44%	8,44%	8,41%	8,41%	
Brussels H. Gewest						
Personenbelasting	2007 = 2006	2007 = 2006	2007 = 2006	2007	2008 = 2007	
(in duizend euro)	19.627.057	19.627.057	19.627.057	20.400.785	20.400.785	
Vlaams Gewest	8.621.779	8.621.779	8.621.779	8.987.930	8.987.930	
Waals Gewest	2.615.990	2.615.990	2.615.990	2.710.044	2.710.044	
Brussels H. Gewest	136.862	136.862	136.862	140.378	140.378	
Duitstaligen						
Verdeelsleutel leerlingen	56,93478%	56,93478%	56,93478%	56,93478%	56,93478%	
Vlaamse Gemeenschap	43,06522%	43,06522%	43,06522%	43,06522%	43,06522%	
Franse Gemeenschap						
Inwoners	01/01/2007	01/01/2007	01/01/2007	01/01/2007	01/01/2008	
Referentietijdstip	01/01/2006	01/01/2006	01/01/2006	01/01/2007	01/01/2007	
Teldatum	6.078.600	6.078.600	6.078.600	6.117.440	6.117.440	
Vlaams Gewest	3.340.859	3.340.859	3.340.859	3.362.204	3.362.204	
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	1.018.804	1.018.804	1.018.804	1.031.215	1.031.215	
Brussels H. Gewest	73.119	73.119	73.119	73.675	73.675	
Duitstaligen						
Inwoners < 18 jaar	30/06/2007	30/06/2007	30/06/2007	30/06/2007	30/06/2008	
Referentietijdstip	31/08/2007	31/08/2007	01/02/2008	31/08/2008	31/08/2008	
Teldatum	1.215.234	1.215.234	1.215.975	1.217.038	1.219.465	
(exclusief Duitstaligen)	732.341	732.341	732.691	733.381	733.104	
Nederlandstalig	227.454	227.454	227.813	228.324	232.276	
Franstalig	102,0975%	102,0975%	102,1547%	102,2534%	102,5124%	
Brussel						
Denataliteitscoëfficiënt						

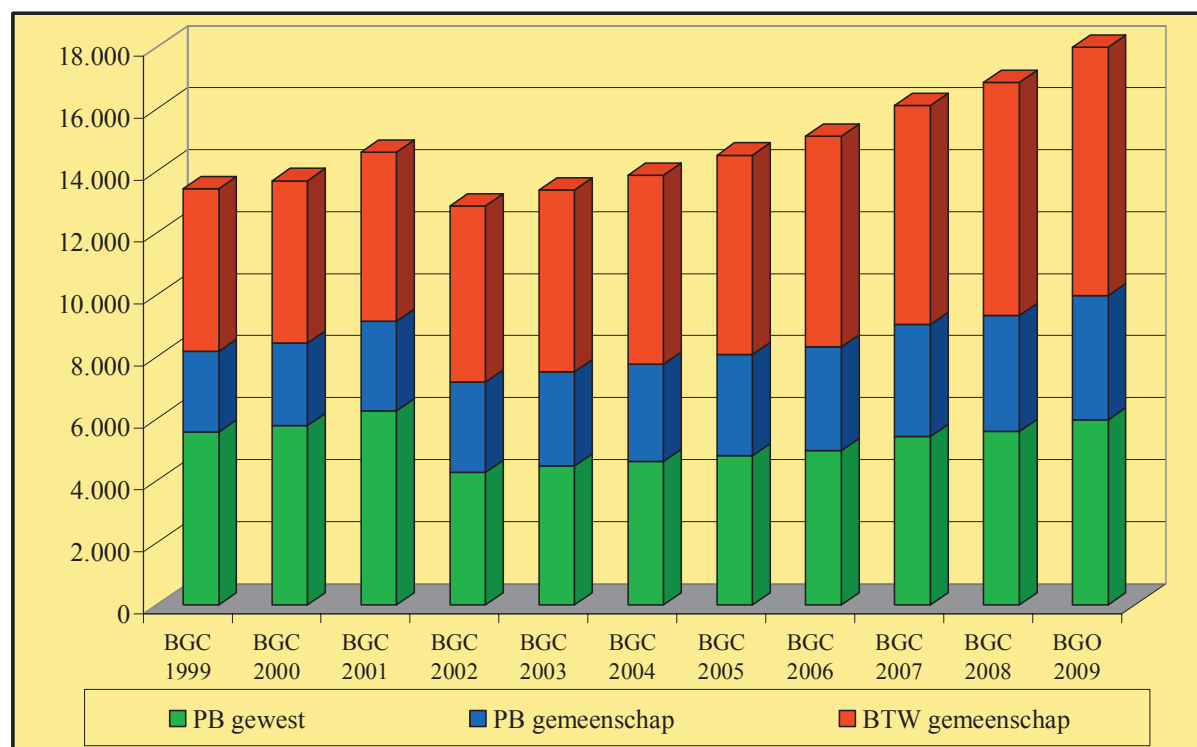
2.2. Resultaten

2.2.1. Algemeen

In 2009 zal de Vlaamse Gemeenschap ongeveer 76% van haar inkomsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen ontvangen. In 2001 was dit percentage nog een stuk hoger en bedroeg dit ongeveer 87%. De reden voor deze daling is terug te vinden in de effecten van het Lambermontakkoord, waarvan het cijfergedeelte kort wordt samengevat in paragraaf 8, tabel M.11.

Na Lambermont en met toepassing van de hierboven reeds opgenomen parameters wordt voor de ontvangsten uit de bijzondere financieringswet het volgende resultaat bekomen: grafiek M.2 geeft de evolutie weer van de samengevoegde en gedeelde belastingen (inclusief afrekening) uit de bijzondere financieringswet en dit vanaf de begrotingscontrole 1999. Tabel M.6 geeft dezelfde informatie.

Grafiek M.2 : Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)

Tabel M.6 : Overzicht van de gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief afrekeningen (in mio euro)

	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005
Gewest	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.275,0	4.485,2	4.620,5	4.816,5
PB	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.275,0	4.485,2	4.620,5	4.816,5
Gemeenschap	7.870,6	7.904,9	8.343,9	8.606,0	8.905,6	9.241,0	9.698,9
PB	2.610,3	2.667,7	2.886,7	2.916,9	3.039,3	3.134,4	3.253,3
BTW	5.260,3	5.237,2	5.457,2	5.689,1	5.866,3	6.106,7	6.445,5
Totaal	13.433,3	13.685,9	14.602,8	12.881,0	13.390,9	13.861,5	14.515,3

	BGC 2006	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009	Procentueel verschil 2008
Gewest	4.970,7	5.432,5	5.557,3	5.601,5	5.601,5	5.978,4	6,73%
PB	4.970,7	5.432,5	5.557,3	5.601,5	5.601,5	5.978,4	6,73%
Gemeenschap	10.147,8	10.679,6	11.156,4	11.247,4	11.254,9	12.014,2	6,75%
PB	3.355,7	3.618,3	3.712,6	3.743,0	3.743,0	3.990,0	6,60%
BTW	6.792,1	7.061,2	7.443,8	7.504,4	7.511,9	8.024,2	6,82%
Totaal	15.118,5	16.112,1	16.713,8	16.848,9	16.856,4	17.992,6	6,74%

De raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen voor het begrotingsjaar 2005 houdt rekening met datgene dat bepaald is in de artikelen 33, §2bis en 47, §2bis van de bijzondere financieringswet. Krachtens deze artikelen – 33, §2bis voor de berekening van de samengevoegde belastingen en 47, §2bis voor de berekening van het PB-gedeelte van de gedeelde belastingen – worden, indien het rekenkundige gemiddelde van de jaarlijkse reële economische groei tijdens de periode 1993 tot en met 2004 lager is dan 2,00%, de samengevoegde belastingen respectievelijk het PB-gedeelte van de gedeelde belastingen voor het begrotingsjaar 2005 opnieuw berekend, doch op basis van een uniforme reële groei van 2,00% tijdens de begrotingsjaren 1993 tot en met 2005. Aangezien de berekening van de samengevoegde en gedeelde belastingen voor het huidige jaar gebaseerd is op de resultaten van het voorgaande jaar, beïnvloeden de artikelen 33, §2bis en 47, §2bis van de bijzondere financieringswet eveneens de ramingen voor de begrotingsjaren 2006 en volgende.

2.2.2. Samengevoegde belastingen

De samengevoegde belastingen kunnen voor het begrotingsjaar 2009 op 5.908.607 duizend euro geraamd worden. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2008 (zie paragraaf 2.2.4.). De Lambermonteffecten die gelden voor de gewesten zijn wel in de ramingen opgenomen. De hierboven getoonde tabel M.2 dient als leidraad voor deze bondige uiteenzetting.

Het genoemde bedrag bestaat eigenlijk uit een drietal componenten. Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gewesten een deel van de federaal geïnde personenbelasting doorgestort. Voor het begrotingsjaar 2009 bedraagt deze basisdoorstorting 8.572.559 duizend euro (exclusief afrekening).

Krachtens het Lambermontakkoord werd de gewestaf trek ingevoerd. De gewestaf trek, de zogenaamde negatieve term, betreft een correctie op het basisbedrag dat vanuit de PB-opbrengsten krachtens de bijzondere financieringswet aan de gewesten wordt toegekend en dient als compensatie voor de bijkomende gewestbelastingen waarvan de opbrengst eveneens krachtens het Lambermontakkoord aan de gewesten wordt toegewezen. De gewestaf trek wordt bekomen door het gemiddelde te berekenen van de realisaties 1999 tot en met 2001, uitgedrukt in prijzen 2002, van bepaalde gewestbelastingen. Vanaf 2003 wordt dit bedrag aangepast aan de inflatie en de economische groei. Het is mede deze aftrek die maakt dat de samengevoegde en gedeelde belastingen vanaf 2002 lager uitvallen dan voorgaande jaren. Voor 2009 wordt de gewestaf trek geraamd op 2.739.034 duizend euro.

Naast de toepassing van de negatieve term, werden aan de gewesten ook extra middelen toegekend voor enkele nieuwe bevoegdheden die naar de gewesten werden overgeheveld. Het betreft hier de bevoegdheden van landbouw en zeevisserij, gemeenten en provincies, buitenlandse handel en een gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek. De extra middelen die voor deze bevoegdheden worden overgedragen, zijn opgesomd in de bijzondere financieringswet. In totaal gaat het – opnieuw zonder afrekening - voor het begrotingsjaar 2009 om 75.081 duizend euro. Deze middelen worden mee verrekend in de PB-middelen die worden toegewezen aan de gewesten via de bijzondere financieringswet. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de samenstelling van dit bedrag.

Tabel M.7 : De nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)

Bevoegdheid	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Landbouw en zeevisserij	21.654	22.374	23.229	24.096	24.891	26.097	27.338	27.530	27.530	28.999
Wetenschap- pelijke instel- lingen	21.425	22.138	22.985	23.843	24.629	25.822	27.050	27.240	27.240	28.694
Uitvoerbeleid	9.288	9.692	10.077	10.453	10.796	11.402	11.888	11.972	11.972	12.605
Lokale over- heden	3.805	3.673	3.815	3.962	4.093	4.302	4.510	4.541	4.541	4.782
Totaal	56.172	57.876	60.105	62.354	64.410	67.623	70.786	71.283	71.283	75.081

2.2.3. Gedeelde belastingen

De gedeelde belastingen kunnen voor het begrotingsjaar 2009 op 11.858.075 duizend euro geraamd worden. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2008 (zie paragraaf 2.2.4.) en de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (zie paragraaf 3.1.). De Lambermonteffecten die gelden voor de gemeenschappen zijn wel in de raming opgenomen.

Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een deel van de federaal geïnde personenbelasting en belasting op de toegevoegde waarde doorgestort. Beide doorstortingen worden voor 2009 op respectievelijk 3.941.751 en 6.725.879 duizend euro geraamd. Bovenop deze bedragen wijst artikel 38, §3bis van de bijzondere financieringswet aan de gemeenschappen nog extra middelen toe vanuit de belasting op de toegevoegde waarde. Deze middelen zijn exhaustief in de bijzondere wet ter financiering van gewesten en gemeenschappen opgenomen.

Laatstgenoemde toegewezen middelen worden verdeeld in twee delen. Het eerste deel (dat in 2002 35% bedraagt van het in totaal toegewezen gedeelte) wordt verdeeld over de twee gemeenschappen a rato van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het tweede gedeelte (de resterende 65% in 2002) wordt verdeeld middels de verdeelsleutel van de leerlingen. Het eerste en tweede gedeelte veranderen van relatieve omvang gedurende de volgende jaren op die wijze dat in 2012 de verdeling van de extra BTW-middelen volledig gebeurt op basis van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het basisbedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en vanaf 2007 ook jaarlijks aangepast aan de economische groei, zij het wel slechts a rato van 91%. Deze berekeningswijze levert jaar na jaar een gunstiger resultaat voor de Vlaamse Gemeenschap op. Voor 2009 worden de extra BTW-middelen voor de Vlaamse Gemeenschap op 1.190.446 duizend euro geraamd.

2.2.4. Afrekening 2008

Zoals hierboven reeds gesteld en blijkt uit tabel M.5, het parameteroverzicht, worden bij de begrotingsopmaak en -controle ook telkens de samengevoegde en gedeelde belastingen van het voorgaande begrotingsjaar herhaamd. In concreto worden bij de begrotingsopmaak 2009 de samengevoegde en gedeelde belastingen met betrekking tot het jaar 2008 herhaamd. Deze herraming wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de tweede begrotingscontrole 2008 werd gemaakt. Tabel M.8 situeert dit afrekeningssaldo 2008 in het kader van de middelen bij de begrotingsopmaak 2009.

Tabel M.8 : Afrekening 2008 (in duizend euro)

	2008 bij BGC II 2008	2008 bij BGO 2009	Afrekening 2008	2009 bij BGO 2009	BGO 2009	Begrotings- post
	(1)	(2)	(3) = (2) - (1)	(4)	(5) = (4) + (3)	(6)
Gewest						
PB-middelen	5.606.864	5.676.647	69.783	5.908.607	5.978.390	
Totaal Gewest	5.606.864	5.676.647	69.783	5.908.607	5.978.390	ART CK4922B
Gemeenschap						
PB-middelen	3.744.377	3.792.610	48.233	3.941.751	3.989.984	
BTW-middelen	7.468.348	7.576.211	107.862	7.916.324	8.024.186	
Totaal Gemeen- schap	11.212.726	11.368.821	156.095	11.858.075	12.014.171	ART CI4921B
Algemeen totaal	16.819.589	17.045.468	225.878	17.766.682	17.992.560	
(1) exclusief de afrekening 2007						
(2) exclusief de afrekening 2007						
(4) exclusief de afrekening 2008						

3. Dotaties vanwege de federale overheid

3.1. Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld

Krachtens het Lambermontakkoord werd het kijk- en luistergeld omgevormd van een gemeenschapsbelasting naar een gewestbelasting. De gemeenschappen verkregen wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde netto-ontvangsten van het kijk- en luistergeld in 1999, 2000 en 2001, en dit in de betrokken gemeenschappen. Deze netto-ontvangsten moeten evenwel uitgedrukt worden in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt het basisbedrag 2002 van de dotatie aangepast aan de inflatie.

Voor de Vlaamse Gemeenschap wordt deze dotatie in 2009 op 551.727 duizend euro geraamd, inclusief 8.587 duizend euro afrekening (zie stijging in rubriek 'Specifieke dotaties' in tabel M.1).

3.2. Dotatie voor tewerkstellingsprogramma's

Op basis van artikel 35 van de bijzondere financieringswet wordt onder bepaalde voorwaarden aan de gewesten een dotatie toegekend die overeenstemt met de werkloosheidsvergoeding van elke voltijds uitgedrukte arbeidsplaats die door de gewesten ten laste wordt genomen. Voor het begrotingsjaar 2009 wordt de bedoelde dotatie op 261.560 duizend euro geraamd.

3.3. Dotatie ter financiering van het universitair onderwijs voor buitenlandse studenten

Krachtens artikel 62 van de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs dat aan buitenlandse studenten wordt verstrekt. De basisbedragen die in het bedoelde artikel zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast. Voor het begrotingsjaar 2009 wordt de bedoelde dotatie geraamd op 34.770 duizend euro, inclusief 541 duizend euro afrekening

4. De gewestelijke belastingen

De gewestelijke belastingen hebben de laatste jaren een vrij snelle groei gekend, dit ondermeer ingevolge enkele doorgevoerde fiscale beleidsmaatregelen, zoals de verlaging van de registratierechten, de invoering van de meeneembaarheid en het abatement en tenslotte ook de drastische verlaging van de schenkingsrechten. Met de additionele gewestbelastingen erbij, kan de totale opbrengst van de gewestbelastingen voor het begrotingsjaar 2009 op 4.693.547 duizend euro begroot worden (inclusief boetes en nalatigheidsinteressen; zie tabel M.10).

De additionele gewestbelastingen zijn die gewestbelastingen die krachtens het Lambermontakkoord in 2002 van de Federale Overheid naar de gewesten werden overgeheveld. Het gaat hier om het registratierecht (het nog niet overgedragen gedeelte), de hypotheekrechten, de schenkingsrechten, de verkeersbelasting op de auto-voertuigen, de belasting op de inverkeersstelling en het eurovignet. De fiscale boetes die betrekking hebben op elk van deze belastingen werden mee overgeheveld naar de gewesten. Tabel M.9 geeft een overzicht van deze ramingen.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt, worden de additionele gewestbelastingen bij de begrotingsopmaak 2009 op 2.756.304 duizend euro geraamd. Dit is 4,5% meer dan bij de tweede begrotingscontrole 2008. De totale gewestbelastingen worden op 4.693.547 duizend euro geraamd. Dit is 148.956 duizend euro of 3,3% meer dan bij de tweede begrotingscontrole 2008.

Tabel M.9 : Additionele gewestbelastingen (in duizend euro)

	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006
Registratierechten (58,592%)	570.353	586.306	666.080	708.278	903.774
Hypotheekrechten	119.893	100.000	122.856	130.461	174.222
Schenkingsrechten	29.188	40.000	111.677	139.916	241.356
Verkeersbelasting	626.986	678.758	746.184	770.970	798.700
Belasting op de inverkeersstelling	129.980	149.750	173.379	182.978	180.826
Eurovignet	51.037	55.673	70.869	70.869	81.083
Totaal	1.527.437	1.610.487	1.891.045	2.003.472	2.379.961

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Registratierechten (58,592%)	984.500	1.063.499	1.084.074	1.075.616	1.095.514
Hypotheekrechten	145.401	146.720	150.242	145.770	145.770
Schenkingsrechten	214.953	214.953	244.945	246.355	270.990
Verkeersbelasting	841.612	857.182	876.980	862.169	931.142
Belasting op de inverkeersstelling	210.218	218.897	224.707	225.871	237.164
Eurovignet	72.554	72.359	82.559	81.725	75.724
Totaal	2.469.238	2.573.610	2.663.507	2.637.506	2.756.304

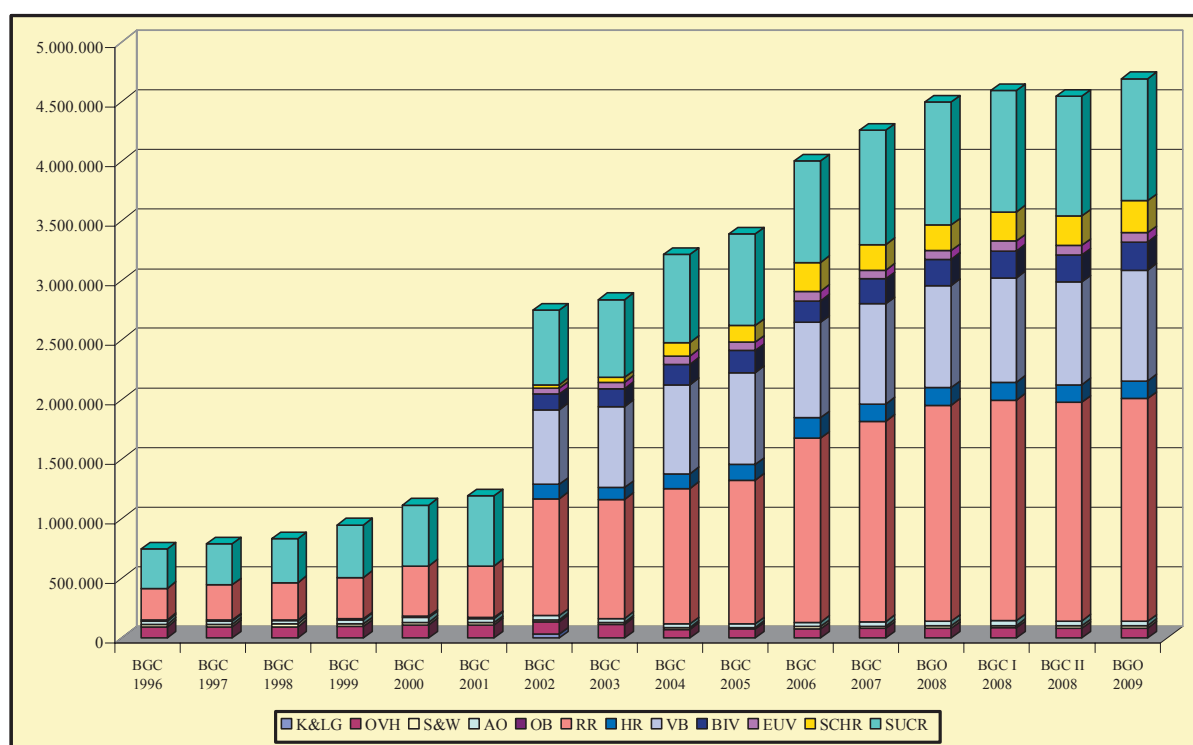
Inzake de gewestbelastingen zal in 2009 de maatregel op kruissnelheid komen die in 2008 werd geïmplementeerd met betrekking tot de vermindering van het tarief van de registratierechten van 5% naar 4% voor de beroepspersonen. Ook het invoeren van een verhoogd abatement bij hypotheekvestiging op de enige woning vindt in 2009 zijn ingang. Met betrekking tot de successierechten wordt vanaf 2009 de vrijstelling van artikel 55quater uitgebreid voor onroerende goederen die te beschouwen zijn als bos en waarvoor een bosbeheersplan wordt opgesteld. Volgens de actueel geldende voorwaarden moet een dergelijk bosbeheersplan bestaan ten dage van het overlijden. Voorzien wordt dat een bosbeheersplan nog kan worden opgemaakt tot uiterlijk twee jaar na de datum van het overlijden, om alsnog de vrijstelling – die de vorm van een teruggave van successierechten zal aannemen – te kunnen invoeren.

Bovendien wordt vanaf 2009 gestart met de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage (met compensatie door het Vlaams Gewest van gemeenten en provincies). De budgettaire impact van deze maatregel in 2009 bedraagt 15 miljoen euro. Tot slot gaat de Vlaamse Regering in 2009 over tot de verlaging van de onroerende voorheffing voor energiezuinige woningen en niet residentiële gebouwen. Op kruissnelheid bedraagt de impact van deze maatregel 10 miljoen euro.

Tot slot geven tabel M.10 en grafiek M.3 een samenvattend overzicht.

Tabel M.10 : De gewestelijke belastingen 2009 (inclusief boetes en nalatigheidsintresten) (in duizend euro)

	BGO 2009			
	Basis	Intresten	Boetes	Totaal
Kijk- en luistergeld	0	0	0	0
Onroerende voorheffing	80.929	4.025	0	84.954
Belasting op de spelen en weddenschappen	20.883	21	0	20.904
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	34.662	18	0	34.680
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken	0	0	0	0
Registratierechten	1.867.294	39	2.400	1.869.733
Hypotheekrechten	145.768	0	2	145.770
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	929.026	55	2.061	931.142
Belasting op de inverkeersstelling	237.151	13	0	237.164
Eurovignet	74.955	1	768	75.724
Schenkingsrechten	270.872	14	104	270.990
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	1.006.632	9.463	6.391	1.022.486
Totaal	4.668.172	13.649	11.726	4.693.547

Grafiek M.3 : De begrote gewestelijke belastingen over de periode 1996 – 2009 (in duizend euro)

5. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde duidelijk omschreven uitgaven. De belangrijkste toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting 2009 zijn :

- de inschrijvingsgelden van het deeltijds kunstonderwijs (programma FF);
- de terugbetaling van salarissen en salaristoelagen in de onderwijssector (programma FC);
- de inkomsten in het kader van het medisch-sociaal beleid (programma GD);
- de inkomsten van het Energiefonds (programma LE);
- de inkomsten van het Vernieuwingsfonds (programma ND).

Er wordt in 2009 een nieuw organiek begrotingsfonds opgericht. Dit begrotingsfonds zal gebruikt worden om de ontduubeling van de sluisinfrastructuur in onze zeehavens te financieren.

6. Andere ontvangsten

De andere ontvangsten betreffen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet als opbrengsten uit krediet-verleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden. Tot deze categorie behoren o.a.:

- de ontvangen renten in het kader van een autonoom kas- en schuldbeheer (programma CG) (25,0 miljoen euro);
- de opbrengsten aan dividenden (programma EC) (12,9 miljoen euro).

Een bijzondere plaats binnen deze categorie wordt ingenomen door de Lotto-middelen (programma CI). Volgens artikel 62bis van de bijzondere financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. Voor de raming bij de begrotingsopmaak 2009 wordt er uitgegaan van de voorlopige winstverdeling ten belope van 27,2 miljoen euro.

7. Kredietverleningen en deelnemingen

De kredietverleningen en deelnemingen worden in de algemene toelichting als een aparte middelencategorie weergegeven omwille van de bijzondere plaats die zij innemen in het geheel. Om de overgang te maken van algemene ontvangsten naar ESR gecorrigeerde ontvangsten worden zij immers niet in acht genomen (zie paragraaf 9). Noemenswaardige opbrengsten uit kredietverleningen en deelnemingen in de middelenbegroting 2009 zijn de ontvangsten uit de terugbetalingen van leningen toegekend door het fonds Vlaanderen - Azië (programma EF) (210 duizend euro). In 2009 worden er in het fonds ter valorisatie van de GIMV-participatie (programma CC) geen nieuwe inkomsten verwacht.

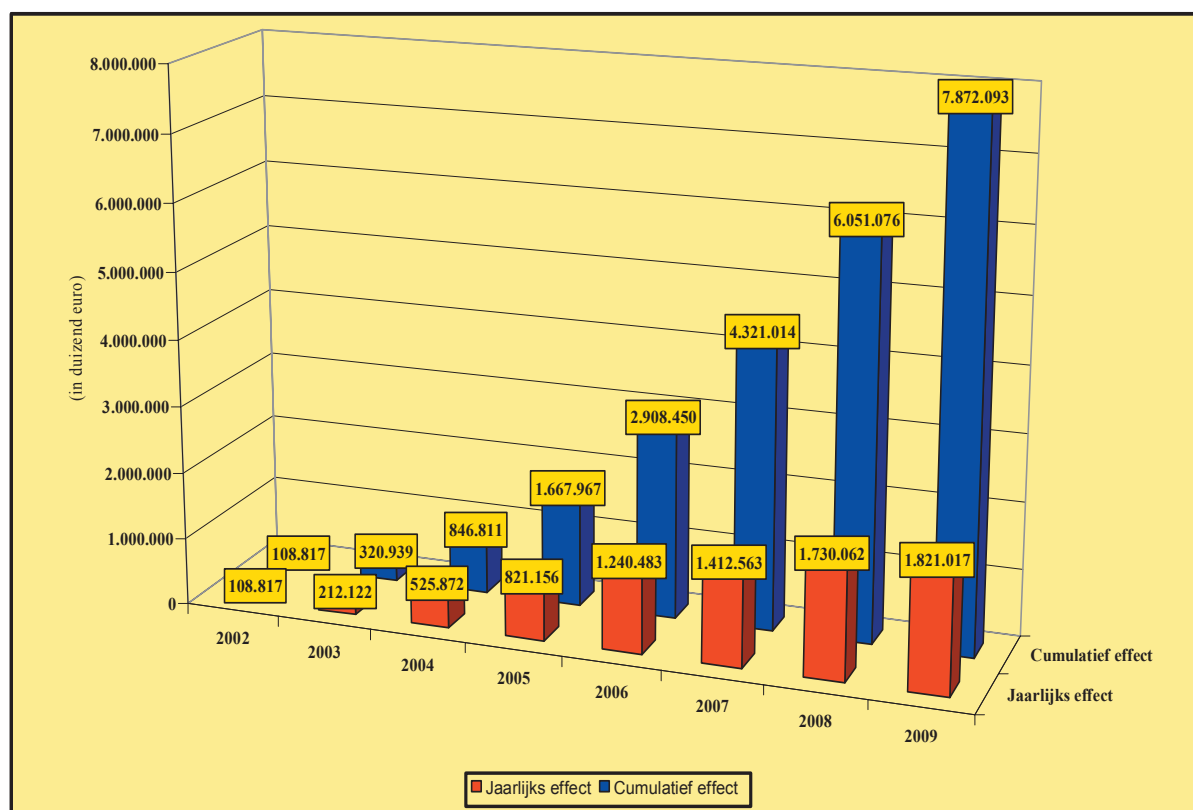
8. Lambermontoverzicht

Om het overzicht te behouden geven onderstaande tabel en grafiek een samenvatting van de budgettaire implicaties van het Lambermontakkoord. Iedere budgettaire implicatie werd in de vorige paragrafen reeds inhoudelijk toegelicht.

Tabel M.11 : Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (inclusief afrekening) (in duizend euro)

Omschrijving maatregel	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006
Gewestaftrek	-2.108.768	-2.168.705	-2.243.530	-2.307.778	-2.383.694
Extra bevoegdheden	56.172	57.661	59.814	61.941	63.958
Extra BTW-middelen	118.259	211.633	309.585	545.753	646.283
Aandeel winst Nationale Loterij	27.243	34.021	34.013	34.100	34.137
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	455.286	466.503	474.745	483.668	499.838
Kijk- en luistergeld	33.188	523	200	0	0
Additionele gewestbelastingen	1.527.437	1.610.487	1.891.045	2.003.472	2.379.961
Totaal effect	108.817	212.122	525.872	821.156	1.240.483

Omschrijving maatregel	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Gewestaftrek	-2.499.946	-2.593.367	-2.615.881	-2.615.881	-2.776.330
Extra bevoegdheden	68.204	70.993	71.571	71.571	76.033
Extra BTW-middelen	833.545	1.083.606	1.079.515	1.080.494	1.186.040
Aandeel winst Nationale Loterij	36.550	36.000	36.000	36.000	27.244
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	504.972	515.128	520.373	520.373	551.727
Kijk- en luistergeld	0	0	0	0	0
Additionele gewestbelastingen	2.469.238	2.573.610	2.663.507	2.637.506	2.756.304
Totaal effect	1.412.563	1.685.970	1.755.085	1.730.062	1.821.017

Grafiek M.4 : Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (inclusief afrekening) (in duizend euro)

9. ESR-gecorrigeerde ontvangsten

Om de overgang te maken van totale begrote ontvangsten naar ESR gecorrigeerde ontvangsten dienen op het eerstgenoemde bedrag een aantal correcties te worden aangebracht. De onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

Tabel M.12 : ESR-gecorrigeerde ontvangsten in de algemene middelenbegroting (in duizend euro)

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Totale ontvangsten	21.635.619	22.356.451	22.593.918	22.569.185	23.815.818
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR code 8)	-170.306	-50.655	-50.655	-50.655	-270
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring (ESR code 463 / 464 en 663 / 664)	-279	-3.045	-3.045	-3.432	-206
Correctie aanrekening ontvangsten	27.500	27.500	27.500	27.500	27.199
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	21.492.534	22.330.251	22.567.718	22.542.598	23.842.541

Vooreerst worden de ontvangsten, begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR code 8), geneutraliseerd. Een volgende correctie heeft te maken met de consolidatie van de Vlaamse ministeries met hun instellingen.

De laatste correctie houdt verband met de aanrekening van de ontvangsten. Concreet wordt de geraamde opbrengst van de gewestbelastingen aangepast in functie van de inning door de Vlaamse Overheid als het over de onroerende voorheffing gaat of in functie van de inkohieringen door de Federale Overheid en doorstorting aan Vlaanderen als het over de andere gewestbelastingen gaat (¹).

10. De te consolideren instellingen

Om tot de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen te komen, moet de redenering uiteengezet in paragraaf 9 ook op deze instellingen worden toegepast. De onderstaande tabel geeft een overzicht van hun eigen ontvangsten. Hierbij werden de instellingen met belangrijke bedragen aan eigen ontvangsten apart vermeld.

Tabel M.13 : ESR gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
MINA	158.134	156.258	156.258	155.710	152.601
VIF	43.897	58.932	58.932	58.932	55.239
Loodswezen	72.270	75.360	75.360	77.851	84.974
Andere instellingen met DAB-vorm	13.934	13.978	13.978	18.457	21.332
VDAB	115.683	122.480	122.480	107.484	112.357
NV Waterwegen en Zeekanaal	47.804	55.312	55.312	55.577	61.960
VRT	183.499	177.270	177.270	180.879	181.918
Kind & Gezin	100.800	102.437	104.945	109.823	118.932
VAPH	22.852	22.912	22.913	22.544	22.519
VVM - De Lijn	176.932	187.335	187.335	194.335	201.570
Andere instellingen met VOI-vorm	199.184	200.998	201.779	234.069	214.141
Totaal	1.134.989	1.173.272	1.176.562	1.215.661	1.227.543

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van het *Minafonds* – 152,6 miljoen euro - zijn in hoofdzaak afkomstig van de milieuheffingen. Deze heffingen worden geïnd door de Vlaamse openbare milieu-instellingen. Meer bepaald int OVAM de afvalstoffenheffing, VMM de waterheffingen en VLM de administratieve geldboetes in het kader van MAP III.

De ontvangsten uit de afvalstoffenheffing worden op 51,1 miljoen euro geraamd. De inkomsten uit oppervlaktewaterheffing worden begroot op 63,3 miljoen euro. De raming van de inkomsten uit de grondwaterheffing bedraagt 23,3 miljoen euro. Tenslotte worden de ontvangsten uit de vroegere mestheffingen aangevuld met de administratieve geldboetes begroot op 6,1 miljoen euro en worden de dividenden van de Vlaamse Milieuholding op 6,0 miljoen euro geraamd.

Het merendeel van de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van het *VIF* wordt verklaard door de opbrengsten van nevenbedrijven langs autosnelwegen (20 miljoen euro). Verder haalt het VIF zijn ontvangsten uit retributies met betrekking tot het gebruik van openbare domeinen (8,2 miljoen euro), uit opbrengsten van watervangen vanwege de havenbedrijven (2,8 miljoen euro), uit schaderegelingen voortvloeiend uit het beheer van openbare

¹ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 2006 en vooruitzichten voor 2007 - 2011, juli 2007, blz. 89-90.

domeinen (11,1 miljoen euro), uit de verkoop van roerende (2,9 miljoen euro) en onroerende goederen (7,9 miljoen euro) en uit de financiering door Europese instellingen van mobiliteitsuitgaven (1,1 miljoen euro). De diverse ontvangsten bedragen 1,2 miljoen euro.

Het *Loodswezen* staat in voor het beloodsen van zeeschepen van en naar de Vlaamse havens. De ESR-gecorrigeerde ontvangsten bestaan in hoofdzaak uit loodsgelden. De ontvangsten uit loodsgelden in 2009 worden op 79,6 miljoen euro geraamd. Dit is een toename van 5,1 miljoen tegenover de tweede begrotingscontrole 2008 door enerzijds een verwachte trafiekstijging en anderzijds een tariefverhoging. Verder genereert het Loodswezen nog 5,4 miljoen euro aan diverse ontvangsten.

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de *VDAB* worden geraamd op 112,4 miljoen euro. Dit bedrag is hoofdzakelijk samengesteld uit verkopen van niet-duurzame goederen en diensten (71,3 miljoen euro voortkomende uit eigen of uitbestede opleidingen ten behoeve van bedrijven of uit gezamenlijke projecten met derden zoals werkinkwinkels), inkomensoverdrachten vanuit Europese maatregelen (29,5 miljoen euro) en inkomensoverdrachten van de federale overheid voor het federale inschakelingsplan (10,5 miljoen euro).

De *NV Waterwegen en Zeekanaal* haalt zijn ESR-gecorrigeerde ontvangsten voornamelijk uit scheepvaartrechten, cijnsrechten, retributies en inkomsten uit watervangen. Ze vertegenwoordigen samen een bedrag van 21,3 miljoen euro. De ontvangsten uit de recuperatie van belastingen en heffingen worden voor 2009 geraamd op 31,0 miljoen euro. Verder ontvangt de NV Waterwegen en Zeekanaal een investeringsbijdrage van de NV BAM ten belope van 7,4 miljoen euro. Tot slot zal in 2009 nog een Europese subsidie worden ontvangen van 1,9 miljoen euro in het kader van het Seine-Schelde project.

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de *VRT* worden bij de begrotingsopmaak op 181,9 miljoen euro begroot. Deze ontvangsten bestaan hoofdzakelijk uit de verkopen van niet-duurzame goederen en diensten (143,7 miljoen euro uit sponsoring, radioreclame en andere overeenkomsten met derden) en uit de recuperatie van de belasting op de toegevoegde waarde (28,5 miljoen euro). De verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan het buitenland is goed voor 7,4 miljoen euro. Tenslotte bedragen de diverse ontvangsten 2,3 miljoen euro.

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van *Kind & Gezin* nemen ten opzichte van de tweede begrotingscontrole 2008 met 9,2 miljoen euro toe tot een bedrag van 118,9 miljoen euro. Deze stijging is zo goed als volledig toe te schrijven aan de stijging van de belangrijkste component binnen deze ontvangsten, met name de ouderbijdragen, die toenemen van 106 miljoen euro tot 115 miljoen euro. Deze ouderbijdragen kunnen opgesplitst worden in ouderbijdragen voor kinderdagverblijven ter waarde van 44 miljoen euro, ouderbijdragen voor diensten voor opvanggezinnen ter waarde van 71 miljoen euro en bijdragen voor adoptie ter waarde van 104 duizend euro. Kind en Gezin ontvangt tevens 2,3 miljoen euro aan sociale Maribel.

De totale ESR-gecorrigeerde ontvangsten van het *VAPH* bedragen 22,5 miljoen euro. De twee belangrijkste componenten zijn enerzijds de terugvorderingen binnen de residentiële sector en anderzijds de terugvorderingen binnen het domein van de individuerichte prestaties. Deze nemen respectievelijk 79% en 15% van het totaal voor hun rekening.

De totale ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de *VVM - De Lijn* bedragen 201,6 miljoen euro. Het merendeel ervan betreft opbrengsten uit de verkoop van tickets en abonnementen aan bedrijven en privé-gebruikers (151,9 miljoen euro). Dit betekent een verwachte stijging met 7 miljoen euro t.o.v. de tweede begrotingscontrole 2008. De overige ontvangsten resulteren uit de recuperatie van belastingen en heffingen (49,7 miljoen euro).

Als de resultaten van de Vlaamse ministeries en van de te consolideren instellingen worden samengevoegd, levert dit het volgende resultaat op aan ESR gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Overheid.

Tabel M.14 : ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Overheid (in duizend euro)

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Vlaamse ministeries	21.492.534	22.330.251	22.567.718	22.542.598	23.842.541
Te consolideren instellingen	1.134.989	1.173.272	1.176.562	1.215.661	1.227.543
Totaal	22.627.523	23.503.523	23.744.280	23.758.259	25.070.083

HOOFDSTUK IV

DE UITGAVENBEGROTING

Ook in het laatste jaar van deze legislatuur neemt de beleidsruimte zeer sterk toe met 1,2 miljard euro, louter op het niveau van de krediettabel, maar reëel met nagenoeg 1,7 miljard euro. Zijnde circa + 1,2 miljard euro nieuw beleid in uitvoering van het regeerakkoord en nog eens + 490 miljoen euro nieuw beleid ter versterking van het regeerakkoord.

Door het voorzichtige begrotingsbeleid van de voorbije jaren is immers de mogelijkheid aangewend om 400 miljoen euro uitgaven, die normaliter voorzien waren voor 2009, vooruit te schuiven naar 2008.

Terwijl de voorbije jaren de groei van de beleidsruimte gedreven werd door een sterke groei van de ontvangsten enerzijds en een forse afname van de te respecteren begrotingsnorm anderzijds, kan de groei van de beleidsruimte bijna volledig aan de zeer sterke stijging van de toegenomen ontvangsten toegeschreven worden.

Net zoals de groei van de ontvangsten voor een groot deel door de momenteel hoge inflatie wordt gedreven, wordt ook een flink stuk van de toegenomen beleidsruimte ingenomen door hogere indexatiekosten (t.b.v. 600 miljoen euro). Deze hogere indexatiekosten zijn enerzijds het gevolg van de indexatie van de loonkredieten naar aanleiding van de overschrijdingen van de spilindex in december 2007, april- en augustus 2008 en de verwachte overschrijding van de spilindex in juli 2009 en anderzijds van de indexatie van de werkingskredieten met 2%. Op de indexprovisie zijn de benodigde kredieten voorzien voor de meerkost van de overschrijding van de spilindex in augustus 2008 en de verwachte overschrijding van de spilindex in juli 2009.

Naast de door de hogere indexatie ingenomen beleidsruimte blijft er ook nog een groot stuk beleidsruimte beschikbaar voor het financieren van de andere kostendrijvers in constant beleid en voor het initiëren van nieuwe beleidsinitiatieven. Net zoals in de voorbije jaren van deze legislatuur, is het ook dit jaar weer mogelijk geweest om de bij de opstelling van het regeerakkoord voorziene toename van de beleidsruimte integraal te kunnen vertalen in de begroting 2009.

Voor de bespreking van al deze nieuwe beleidsinitiatieven wordt verwezen naar de bespreking van de begroting 2009 per beleidsdomein.

Naast de voorziene extra uitgaven voor indexatie, constant beleid en nieuwe beleidsinitiatieven, is er ook terug voorzien in een conjunctuurprovisie van 178 miljoen euro. Hierdoor kan, net als in het begrotingsjaar 2008, een eventuele terugval van de economische groei met 1% van het BBP budgettair worden opgevangen. Zoals reeds in het hoofdstuk van de ontvangsten aangegeven, gaat het federaal planbureau vandaag uit van een economische groei van 1,2%.

Hierna wordt vooreerst een overzicht geboden van de beleids- en betaalkredieten naar aanleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2008 en de initiële begroting 2009. Hierbij wordt er ook in een apart overzicht met betrekking tot de beleids- en betaalkredieten van het FFEU voorzien.

Vervolgens wordt de evolutie van beleids- en betaalkredieten verder opgedeeld per beleidsdomein.

In navolging van de vergelijking van de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein, wordt er tenslotte een korte bespreking van de belangrijkste begrotingsaanpassingen per beleidsdomein weergegeven.

1. De beleids- en betaalkredieten

1.1. De beleidskredieten

Voor de berekening van de beleidskredieten dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries (excl. DAB's) enerzijds en bij de te consolideren instellingen anderzijds.

Vooreerst wordt er ingegaan op de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries.

1.1.1. Beleidskredieten ministeries

Bij de beleidskredieten van de ministeries vertrekt men vanuit de som van de niet-gesplitste kredieten, de bijkredieten voorgaande jaren en de gesplitste vastleggingskredieten. Deze kredieten worden aangevuld met de voorziene ontvangsten uit begrotingsfondsen.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, die overwegend ook in de berekening van betaalkredieten dienen doorgevoerd te worden.

- Ten eerste wordt de som van bovenstaande kredieten gezuiverd voor de kredieten die voorzien zijn voor participaties en deelnemingen (ESR 8), en voor aflossingen (ESR 9). Deze kredieten dienen namelijk niet te worden meegenomen in de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap.
- Ten tweede wordt een correctie doorgevoerd voor de kredieten die bestemd zijn voor de te consolideren instellingen van de Vlaamse Gemeenschap². Het beleid dat met deze kredieten kan gevoerd worden, wordt verder meegenomen bij de te consolideren instellingen (zie infra).
- Ten derde dient er opgemerkt te worden dat er in de begroting van de ministeries ook vastleggingsmachtigingen (met resp. vereffeningskredieten) kunnen opgenomen worden, die niet voor een te consolideren instelling bestemd zijn (vb ESF-agentschap). In voorkomend geval wordt het vereffeningskrediet vervangen door de machtiging. De verbintenissenmachtiging van het VWF wordt evenwel niet in rekening gebracht, omdat deze machtiging niet volledig in ESR-uitgaven voor het ministerie RWO zal omgezet worden.
- Ten vierde wordt het in de begroting 2008 en 2009 ingeschreven provisioneel gesplitst vastleggingskrediet t.b.v. resp. 75 en 55 miljoen euro ter compensatie van geannuleerde openstaande verplichtingen, gecorrigeerd op de voorziene beleidskredieten. Dit omwille van het feit dat eventuele vastleggingen die hieruit ressorteren, gecompenseerd worden door verlaging van nog openstaande verplichtingen.
- Tenslotte wordt er een correctie doorgevoerd voor de ingeschreven conjunctuurprovisie. Deze conjunctuurprovisie kan namelijk eventueel worden gebruikt voor de afbouw van impliciete schuld, op het moment dat de nu ingeschreven ontvangsten zich effectief zouden realiseren en er niet naar het Toekomstfonds wordt getransfereerd. In dit geval kan de begrote conjunctuurprovisie uit de beleidskredieten worden getrokken.

Een laatste opmerking die dient gemaakt te worden, heeft betrekking op de ingeschreven intrestkredieten m.b.t. de uitstaande directe en indirecte schuld. Aangezien deze intrestlasten effectief dienen te worden betaald en niet eerder in beleidskredieten zijn voorzien en gezien er van het standpunt wordt vertrokken dat de definitie van de beleidskredieten zo nauw mogelijk dient aan te sluiten bij de definitie van betaalkredieten, worden de

² Voor het Pensioenfonds, het pensioenfonds van de VRT en het Zorgfonds worden de kredieten die jaarlijks zijn voorzien bij de ministeries niet gecorrigeerd en bijgevolg meegerekend als beleidskredieten van de ministeries. De in rekening te brengen reserve-evolutie van deze instellingen worden als een correctielijn ingevoegd in de algemene tabel m.b.t. de beleidskredieten (ministeries + te consolideren instellingen)

intrestkredieten behouden in de beleidskredieten³. Anderzijds is het wel zo dat er met de kredieten die voorzien zijn voor de betaling van intresten geen beleid kan gevoerd worden.

1.1.2. Beleidskredieten van te consolideren instellingen (DAB's en Vlaamse rechtspersonen)

Voor de berekening van de beleidskredieten van de te consolideren instellingen wordt een onderscheid gemaakt tussen de te consolideren instellingen die in hun begroting een opsplitsing maken tussen vastleggings- en ordonnanceringskredieten en de andere instellingen met enkel een begroting in ordonnanceringskredieten.

Bij de instellingen met een opsplitsing in de begroting tussen vastleggings- en ordonnanceringskredieten, wordt het vastleggingskrediet (gecorrigeerd voor participaties en deelnemingen, schuldaflissing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi) genomen.

De ingeschreven vastleggingskredieten bevatten in ieder geval ook de machtigingen en gesplitste dotatieartikelen die zijn ingeschreven in de begrotingen van de ministeries.

Voor de overige te consolideren instellingen wordt van de hypothese vertrokken dat de vastleggingskredieten gelijk zijn aan de ingeschreven ordonnanceringskredieten (gecorrigeerd voor participaties en deelnemingen, schuldaflissing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi).

Deze vastleggingskredieten worden evenwel nog verder gecorrigeerd voor het geval er een machtiging of een gesplitst dotatieartikel is ingeschreven in de begrotingen van de ministeries. In dit geval wordt het verschil tussen de in de begroting van de ministeries ingeschreven machtiging en het in de begroting van de ministeries ingeschreven vereffeningskrediet gecorrigeerd op de totaal ingeschreven kredieten van de instelling.

Wat betreft de VOI A FFEU wordt er vanuit gegaan dat de beleidskredieten die hier worden ingeschreven het gevolg zijn van de recuperatie van vroeger gestemde beleidskredieten.

Voor de bepaling van het verschil tussen de betaal- en beleidskredieten laten we het FFEU buiten beschouwing, omdat er bij de recuperatie van beleidskredieten ook steeds evenveel betaalkredieten moeten kunnen gerecupereerd worden binnen de begroting van een bepaald jaar. Dit zorgt ervoor dat er bij het ontstaan van beleidskredieten voor het FFEU, er tevens evenveel betaalkredieten voorzien worden om aan de verbintenissen te voldoen. Voor de vergelijking van de beleids- en betaalkredieten wordt het FFEU bijgevolg buiten beschouwing gelaten.

Met betrekking tot de intrestkredieten kan dezelfde opmerking gemaakt worden als bij de ministeries.

1.1.3. Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen

In onderstaande tabel U.1 wordt een overzicht gegeven van de totale beleidskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen bij 2BC 2008 en BO 2009. Hierbij worden tevens correctielijnen m.b.t. gelopen intresten en reserve-evoluties bij het Pensioenfonds, Pensioenfonds VRT en het Zorgfonds ingevoegd.

Tabel U.1 geeft de toename van de beleidskredieten met 1,34 miljard euro, ofwel 5,64 %. weer.

³ De correctie m.b.t. de **gelopen** intresten wordt als een correctielijn ingevoegd in de algemene tabel m.b.t. de beleidskredieten.

Tabel U.1: Totaal beleidskredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) – (a) = (c)
Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen	23.862.105	25.106.482	1.244.377
Reserve-evolutie Pensioenfonds(*)	-329	-6.943	-6.614
Reserve-evolutie Pensioenfonds VRT	0	0	0
Reserve-evolutie Zorgfonds	-100.000	0	100.000
Correctie gelopen intresten	-2.322	-35	-2.287
TOTAAL	23.759.454	25.099.504	1.340.050

(*) Teneinde de link met de berekening van het vorderingensaldo zo groot mogelijk te houden, wordt reserveopbouw, resp. reserveafbouw, beschouwd als zijnde minder beleidskrediet, resp. meer beleidskrediet.

1.2. Betaalkredieten

Voor de berekening van de betaalkredieten, wordt eveneens een opsplitsing gemaakt tussen betaalkredieten bij de ministeries (excl. DAB's) en betaalkredieten bij de te consolideren instellingen.

1.2.1. Betaalkredieten ministeries

Bij de betaalkredieten vertrekt men van de sommatie van de niet-gesplitste kredieten, de bijkredieten voorgaande jaren, de variabele kredieten en de gesplitste ordonnanceringskredieten.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, zoals in de berekening van het ESR-vorderingsaldo van de Vlaamse overheid. Zo wordt er gecorrigeerd voor uitgaven m.b.t. participaties en deelnemingen (ESR-8), schuldaflissing (ESR-9) en kredieten bestemd voor te consolideren instellingen⁴.

Voor de conjunctuurprovisie wordt aan betaalzijde geen correctie doorgevoerd (zie supra).

Er wordt geen correctie doorgevoerd voor de ingeschreven intrestkredieten⁵.

1.2.2. Betaalkredieten van te consolideren instellingen (DAB's en Vlaamse rechtspersonen)

Voor de bepaling van de betaalkredieten van de te consolideren instellingen wordt er vertrokken van de voorziene betaalkredieten in de respectievelijke begrotingen van de instellingen.

Hierop worden correcties doorgevoerd voor participaties en deelnemingen, schuldaflissing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi.

Zoals hierboven gesteld zijn de betaalkredieten die voorzien zijn bij de VOI A FFEU, gerecupereerde betaalkredieten van voorgaande en het huidige begrotingsjaar. In een zelfde redenering als bij de beleidskredieten wordt het FFEU ook hier buiten beschouwing gelaten.

In het kader van de begrotingsnormering dient er mee rekening gehouden dat de werking van het FFEU, zorgt voor een spreiding van de betaalverplichting doorheen de tijd. Op het moment dat er effectief aan betaalverplichtingen wordt voldaan, wordt tevens het ESR-vorderingensaldo belast.

⁴ Net zoals bij de berekening van de beleidskredieten wordt de eventueel in rekening te brengen reserve-evolutie van het Pensioenfonds, het pensioenfonds van de VRT en het Zorgfonds als een correctielijn in de algemene tabel m.b.t. de betaalkredieten ingevoegd (ministeries + te consolideren instellingen).

⁵ De correctie m.b.t. de **gelopen** intresten wordt als een correctielijn ingevoegd in de algemene tabel m.b.t. de betaalkredieten.

In onderstaande tabel U.2 wordt een overzicht gegeven van de bij 2BC 2008 en BO 2009 voorziene betaalkredieten binnen het FFEU. Hieruit blijkt dat de betaalkredieten met 996 duizend euro afnemen in de begrotingsopmaak 2009 ten opzichte van de tweede begrotingscontrole 2008.

Tabel U.2: Voorziene betaalkredieten binnen het FFEU (in duizend euro)

	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) – (a) = (c)
Betaalkredieten FFEU	148.696	144.200	-4.496

1.2.3. Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen

In onderstaande tabel U.3 wordt een overzicht gegeven van de totale betaalkredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen bij 2BC 2008 en BO 2009. Hierbij worden tevens correctielijnen m.b.t. de gelopen intresten en reserve-evoluties bij het Pensioenfonds, Pensioenfonds VRT en het Zorgfonds ingevoegd.

Tabel U.3 geeft de stijging van de betaalkredieten met 1,35 miljard euro, ofwel 5,70 % weer.

Tabel U.3: Totaal betaalkredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) – (a) = (c)
Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen	23.800.216	25.054.258	1.254.042
Reserve-evolutie Pensioenfonds (*)	-329	-6.943	-6.614
Reserve-evolutie Pensioenfonds VRT	0	0	0
Reserve-evolutie Zorgfonds	-100.000	0	100.000
Correctie gelopen intresten	-2.322	-35	2.287
TOTAAL	23.697.565	25.047.280	1.349.715

(*) Teneinde de link met de berekening van het vorderingensaldo zo groot mogelijk te houden, wordt reserveopbouw, resp. reserveafbouw, beschouwd als zijnde minder betaalkrediet, resp. meer betaalkrediet.

Op basis van grafiek U.1. kan vastgesteld worden dat bij de initiële begroting 2009, net zoals bij de tweede aanpassing van de begroting 2008, de beleidskredieten net boven de betaalkredieten uitkomen.

Grafiek U.1 : Beleids- en betaalkredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

In 2007 zijn er 170 miljoen euro aan niet-aangewende beleids- en betaalkredieten als een dotatie aan het FFEU toegekend. Naast de in deze legislatuur constante verdeling van de eerste schijf van 125 miljoen euro (zie hieronder) is er ook 45 miljoen euro voor wetenschapsbeleid vrijgemaakt. Onder het hoofdstuk 3.5 wordt er dieper ingegaan op de verdeling van deze beschikbaar gestelde budgetten.

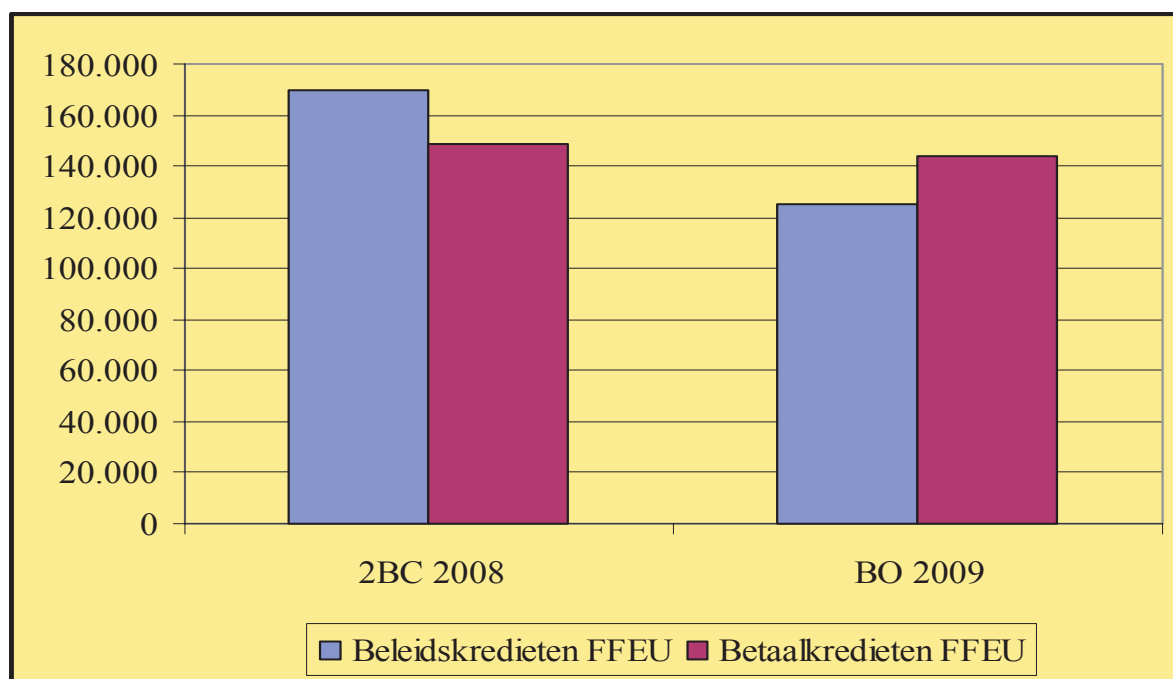
Ervan uitgaand dat binnen de begroting 2008 op het einde van het jaar 125 miljoen aan beleids- en betaalkredieten niet zullen worden aangewend en bijgevolg kunnen getransfereerd naar het financieringsfonds voor eenmalige investeringen en schuldafbouw (FFEU) wordt opnieuw volgende verdeling vooropgesteld:

- 100 miljoen euro voor het wegwerken van verkeerspunten en dringende wegenwerken;
- 15 miljoen euro voor waterwegen en de sanering van slib;
- 10 miljoen euro voor bodemsanering.

Indien op het eind van het jaar 2008 blijkt dat er meer dan 125 miljoen euro naar het FFEU kan worden getransfereerd, zullen deze worden aangewend voor kennisinfrastructuur. Onder het hoofdstuk 3.5 wordt hierop dieper ingegaan.

In tegenstelling tot de tweede aanpassing van de begroting 2008, worden er in de begroting 2009 van het FFEU meer betaalkredieten dan beleidskredieten voorzien.

Grafiek U.2 geeft een overzicht van de in het FFEU voorziene kredieten.

Grafiek U.2 : FFEU-Beleids- en betaalkredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

2. De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 13 beleidsdomeinen

Naast de totale beleids- en betaalkredieten is het ook interessant om de verdeling van deze kredieten per beleidsdomein weer te geven.

Onderstaande tabel U.4 geeft de beleidskredieten per beleidsdomein weer voor de tweede aanpassing van de begroting 2008 en de initiële begroting 2009.

Tabel U.4 : Beleidskredieten per beleidsdomein 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

Beleidsdomein	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) – (a) = (c)
Hogere Entiteiten	122.874	123.745	871
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	112.662	151.574	38.912
Bestuurszaken	2.488.076	2.454.953	-33.123
Financiën en Begroting	614.159	1.295.039	680.880
Internationaal Vlaanderen	177.731	184.091	6.360
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.083.326	1.100.305	16.979
Onderwijs en Vorming	9.353.719	9.517.746	164.027
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	2.981.110	3.139.047	157.937
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.173.140	1.214.712	41.572
Werk en Sociale Economie	1.361.960	1.415.815	53.855
Landbouw en Visserij	162.780	159.237	-3.543
Leefmilieu, Natuur en Energie	650.339	682.308	31.969
Mobiliteit en Openbare Werken	2.952.145	2.973.334	21.189
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	628.084	694.576	66.492
TOTAAL	23.862.105	25.106.482	1.244.377

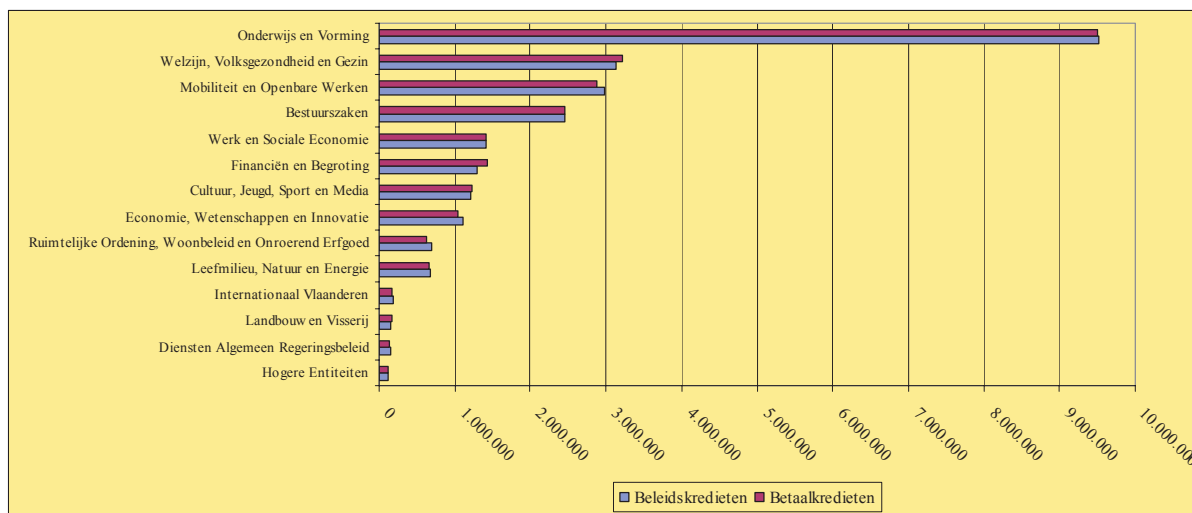
Onderstaande tabel U.5 geeft de betaalkredieten per beleidsdomein weer voor de tweede aanpassing van de begroting 2008 en de initiële begroting 2009.

Tabel U.5: Betaalkredieten per beleidsdomein 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

Beleidsdomein	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) – (a) = (c)
Hogere Entiteiten	122.874	123.745	871
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	110.875	128.780	17.905
Bestuurszaken	2.521.232	2.448.811	-72.421
Financiën en Begroting	770.622	1.436.569	665.947
Internationaal Vlaanderen	175.422	178.569	3.147
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.033.581	1.046.059	12.478
Onderwijs en Vorming	9.140.534	9.501.041	360.507
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	3.089.425	3.215.842	126.417
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.192.925	1.224.368	31.443
Werk en Sociale Economie	1.360.486	1.408.732	48.246
Landbouw en Visserij	170.518	168.057	-2.461
Leefmilieu, Natuur en Energie	667.684	662.416	-5.268
Mobiliteit en Openbare Werken	2.843.326	2.872.969	29.643
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	600.712	638.300	37.588
TOTAAL	23.800.216	25.054.258	1.254.042

Grafiek U.3. biedt vervolgens een overzicht van de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein van de initiële begroting 2009, gerangschikt volgens de grootte van de voorziene beleidskredieten.

Grafiek U.3: Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein BO 2009 (in duizend euro)

3. Bespreking per beleidsdomein

Na de cijfermatige bespreking van de globale uitgavenbegroting 2009 wordt hierna een greep genomen uit de belangrijkste nieuwe beleidsinitiatieven in de uitgavenbegroting 2009 per beleidsdomein.

3.1. Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid

Voor de geplande renovatie van het Joods Museum van Deportatie en Verzet, ofwel de “kazerne Dossin” in Mechelen, wordt er 18 miljoen euro uitgetrokken.

Aan de afdeling Communicatie wordt er terug 3 miljoen euro aan middelen toegekend voor het project ‘Vlaanderen in Actie’: 2 miljoen euro voor informatie- en sensibiliseringscampagnes en 1 miljoen euro voor het subsidiëren van projecten en evenementen die de uitstraling van Vlaanderen bevorderen. Daarnaast wordt er nog 200 duizend euro toegekend aan de afdeling Communicatie voor het tweejaarlijkse initiatief de Vlaanderendag. Dit krediet wordt tweejaarlijks voorzien.

Daarnaast wordt de financiering van de Vlaamse Infolijn herzien. De betrokken entiteiten worden volledig geresponsabiliseerd voor wat betreft de variabele kost en de extra dienstverlening. Er wordt 834 duizend euro toegekend aan de Vlaamse Infolijn, op te vangen binnen de reguliere kredietmassa van de betrokken entiteiten.

Voor Brussel wordt er 1,3 miljoen euro uitgetrokken voor de financiering van een sociaal project voor de Nederlandstalige scholen in Brussel.

3.2. Bestuurszaken

Het centraal budget voor energiekosten voor gebouwen van de Vlaamse overheid wordt voor 2009 met 752 duizend euro opgetrokken om tegemoet te komen aan de gestegen energiekosten.

In 2009 zullen drie nieuwe beleidsbeslissingen een impact hebben op de werking van de onthaalbureaus: de invoering van de gestandaardiseerde nieuwe methodiek maatschappelijke oriëntatie, de uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering tot het opleggen van een administratieve geldboete aan inburgeraars (boetebesluit) en het voorzien in een aanbod loopbaanoriëntatie educatief en loopbaanoriëntatie sociaal door de onthaalbureaus. Hiervoor wordt een budget van 1,6 miljoen euro uitgetrokken.

Daarnaast wordt ook de provisie voor inburgering met 2 miljoen verhoogd tot 3,4 miljoen euro, voor het financieren van allerhande maatregelen.

Om de financiële slagkracht van de gemeenten te verhogen, wordt de extra dotatie aan de gemeenten in het kader van het fiscaal pact, ten belope van 25 miljoen euro in 2008, verder opgetrokken tot 41,5 miljoen euro. Deze extra dotatie zal samen met de dotatie ter compensatie van de afschaffing van de ELIA-taks vooruitbetaald worden in 2008.

De compensaties aan de gemeenten met betrekking tot de voorziene afschaffing en verlaging van onroerende voorheffing inzake materieel en outillage en energiezuinige woningen wordt voorzien binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting (zie infra).

De middelen ter ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten worden met 2 miljoen euro verhoogd.

Voor de organisatie van de verkiezingen van het Vlaams Parlement wordt er 2 miljoen euro gereserveerd.

3.3. Financiën en Begroting

De Vlaamse jobkorting wordt verder uitgebreid om de koopkracht van de Vlamingen te verhogen. De totnogtoe voorziene belastingverlaging ten belope van 200 euro voor alle werkende Vlamingen, wordt opgetrokken tot 250 euro. Voor één miljoen Vlamingen met een laag inkomen, zal deze verhoogde belastingsverlaging zelfs oplopen tot 300 euro. Door de voorziene belastingsverlaging bovendien reeds volledig in februari 2009 toe te kennen, wordt de bijkomende koopkracht direct aan de werkende Vlamingen beschikbaar gesteld.

De beleidsuitbreiding wordt budgettair ingevuld met een bijkomend krediet van 510 miljoen euro, zodat er in totaliteit 710 miljoen euro beschikbaar is voor deze maatregel.

Daarnaast wordt in 2009 - in het kader van een bedrijfsvriendelijke fiscaliteit - gestart met de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage met een één op één compensatie door het Vlaamse Gewest aan gemeenten en provincies. Deze gemeentelijke en provinciale belasting op toestellen, machines en andere installaties in nijverheids-, handels- of ambachtelijke bedrijven zal geleidelijk aan verdwijnen, al naargelang het ritme van de vervangingsinvesteringen. Voor 2009 wordt er voor deze maatregel een krediet beschikbaar gesteld van 15 miljoen euro.

Verder wordt er 1 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de één op één compensatie aan gemeenten en provincies voor de gedeelde inkomsten ingevolge de vermindering van de onroerende voorheffing voor lage energie- en zeer lage energiewoningen. Deze en bovenstaande compensatie aan gemeenten en provincies, kaderen beiden in het fiscaal pact met de gemeenten.

De Vlaamse Regering wenst vanaf 1 januari 2010 over te gaan tot de overname in eigen beheer van de inning van de verkeersbelastingen (de belasting op de inkeerstelling, de verkeersbelasting en het eurovignet). Teneinde het voorbereidingstraject van de overname in goede banen te leiden wordt een bijkomend personeelskrediet vrijgemaakt van 1,5 miljoen euro. Hiermee kunnen de nodige personeelsleden worden aangeworven voor de invulling van de projectstructuur en voor het testen, beoordelen en bijsturen van de ontwikkelingen van de verkeersbelastingen op het Vlaams Fiscaal Platform.

Om mogelijke tegenvallende ontvangsten op te vangen wordt een conjunctuurprovisie ten belope van 178 miljoen euro ingeschreven. Hierdoor kan, net als in het begrotingsjaar 2008, een terugval van de economische groei met 1% van het BBP budgettair worden opgevangen.

Naar aanleiding van de besprekingen inzake de begroting 2009, is beslist om vanuit de conjunctuurprovisie 2008 enerzijds 100 miljoen euro extra dotatie aan het Zorgfonds toe te kennen en anderzijds de overige beschikbare middelen ten belope van 154 miljoen euro naar het Toekomstfonds te storten. De extra dotatie aan het Zorgfonds moet ervoor zorgen dat de nodige reserves worden opgebouwd om de verwachte vergrijzing van de bevolking budgettair te kunnen opvangen. Momenteel is in het Zorgfonds een reservering opgebouwd voor 900 miljoen euro. Ingevolge de financiële crisis wordt vanuit het Vlaams Toekomstfonds een deelneming aangehouden in Dexia ten belope van 500 miljoen euro.

Daarnaast wordt op de indexprovisie de voorziene meerkost van inflatie (m.b.t. lonen) ingeschreven. Het betreft hier de verwachte meerkost naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in augustus 2008 en juli 2009. Teneinde de vergrijzing van de ministeries budgettair te kunnen opvangen wordt bijkomend op deze indexprovisie een krediet ingeschreven ten bedrage van 3,7 miljoen euro. Daarnaast wordt op deze basisallocatie een krediet ingeschreven ten bedrage van 1,3 miljoen euro voor de CAO instructiepersoneel VDAB. Het totale krediet begrotingsopmaak 2009 bedraagt zo in totaliteit 319 miljoen euro.

In navolging van de in de voorbije jaren ingeschreven provisie ter compensatie van geannuleerde openstaande verplichtingen, wordt ook in het begrotingsjaar 2009 voorzien in eenzelfde provisie van 55 miljoen euro.

Met het oog op het aantreden van een nieuwe legislatuur wordt op het provisioneel krediet voor het dekken van uitzonderlijke kosten met betrekking tot de werking en uitrusting van de kabinetten een bijkomend krediet ingeschreven ten belope van 3,5 miljoen euro.

De provisie van het Limburgplan wordt verhoogd conform de door de Vlaamse Regering goedgekeurde financieringstabel bij het Limburgplan. Het beschikbaar vastleggingskrediet begrotingsopmaak 2009 bedraagt 25 miljoen euro, wat een verhoging met 10 miljoen euro betekent ten opzichte van de tweede aanpassing van de begroting 2008.

Er wordt een provisie van 24,8 miljoen euro voor de ambtenaren-CAO ingeschreven enerzijds voor de verdere uitvoering van het sectoraal akkoord 2005-2007 inzake N-2 en inhoudelijke loopbanen en opstap eindejaarstoelage en anderzijds voor de gefaseerde uitvoering van het sectoraal akkoord 2008-2009 inzake de opstap maaltijdcheques en de salarisverhoging van 2%.

In het kader van de financiële ondersteuning aan ouders met leerplichtige kinderen wordt vanaf 2009 een eerste maal een schoolpremie uitbetaald aan kinderen in de categorie 0 – 5 jarigen. Het provisioneel krediet voor de schoolpremie wordt hiervoor verhoogd met 1 miljoen euro tot een bedrag van 4 miljoen euro.

Om energiebesparende investeringen in private woningen sterker te kunnen ondersteunen wordt er 50 miljoen euro extra uitgetrokken. Met dit budget zullen isolatiepremies voor daken en zolders kunnen worden toegekend en zullen er ook meer energiescans kunnen worden uitgevoerd. Op administratief vlak zal dit extra budget ook afgestemd worden op de werking van de renovatiepremie (zie 3.13).

Voor de financiering van het Vlaamse luik van het Belgische EU-voorzitterschap gedurende de periode 2009 tot en met 2011 wordt een nieuw provisioneel krediet ingeschreven. Voor het begrotingsjaar 2009 wordt er een bedrag van 3 miljoen euro ingeschreven met het oog op de voorbereidingen van het Belgische voorzitterschap in de tweede helft van 2010. Het Belgische voorzitterschap kadert in een 18-maandelijks teamvoorzitterschap met Spanje en Hongarije.

3.4. Internationaal Vlaanderen

Het budget betreffende de permanente communicatiecampagnes rond de Europese Unie wordt verdubbeld tot 200 duizend euro. Het sensibiliseren van de Vlaamse burger rond dit thema blijft belangrijk binnen het Vlaams buitenlands beleid.

De voorbereidingen voor de effectieve operationalisering van het Vlaams Huis in New York zitten in een ver gevorderd stadium. Teneinde de werking van het Vlaams Huis voldoende mogelijkheden te bieden wordt het budget hiervoor met 400 duizend euro opgetrokken tot 1 miljoen euro.

Het krediet voorzien voor subsidies aan internationale organisaties en binnenlandse promotoren ter uitvoering van het multilaterale beleid wordt met 263 duizend euro opgetrokken tot 1,6 miljoen euro.

Verder wordt 850 duizend euro ingeschreven voor de uitvoering van de internationale verdragen en akkoorden die door Vlaanderen werden afgesloten.

Het budget voor bilaterale samenwerking met landen waarmee Vlaanderen geen verdragen of akkoorden heeft ondertekend wordt met 176 duizend euro verhoogd tot 626 duizend euro. Deze bilaterale samenwerking richt zich voornamelijk op de Verenigde Staten, China, landen langs de nieuwe buitengrenzen van de EU, Brazilië, India en Rusland.

Het budget aangaande vredesbevorderende initiatieven wordt met 250 duizend euro opgetrokken tot 450 duizend euro.

Het krediet voorzien voor de ondersteuning van allerhande initiatieven in verband met de realisaties van projecten, programma's en investeringen in het kader van de Vlaamse samenwerking met regio's en landen in ontwikkeling wordt verhoogd met 4 miljoen euro.

Met betrekking tot de sector toerisme worden de beleidskredieten in 2009 opgetrokken met 2 miljoen euro. Deze extra middelen worden besteed aan initiatieven in het kader van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en van de bevordering van de toeristische ontwikkeling en promotie van de Ronde van Vlaanderen. Daarnaast wordt de werkingsdotatie aan Toerisme Vlaanderen opgetrokken. Toerisme Vlaanderen zal in zijn

beleid klemtonen leggen op de uitvoering van het decreet betreffende de toeristische logies, op marketing op de Zwitserse en Indiase markt en op het organiseren van vakanties voor personen die in armoede leven. Tot slot zal Toerisme Vlaanderen 1,4 miljoen euro van de bijkomende beleidsruimte spenderen aan de verdere uitbouw van de jeugdverblijfinfrastructuur in Vlaanderen en aan de nodige investeringen in het kader van het project 'Toerisme voor Allen'.

Tot slot zal het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen intenser focussen op de BRIC landen en de Verenigde Arabische Emiraten. In dit kader wordt 900 duizend euro vrijgemaakt waarmee de permanente Vlaamse vertegenwoordiging in deze landen zal worden versterkt. 500 duizend euro wordt uitgetrokken voor de pijler internationaal ondernemen van de KMO ondernemerschapbevorderende diensten.

3.5. Economie, Wetenschap en Innovatie

In het kader van het Innovatiepact tussen de verschillende actoren in het Vlaamse innovatielandschap, wordt er door de Vlaamse overheid 29 miljoen euro bijkomend aan kredieten gereserveerd voor Onderzoek en Ontwikkeling. Deze extra kredieten moeten ertoe bijdragen dat tegen 2010 de uitgaven voor Onderzoek en Ontwikkeling 3 % (1% via overheid en 2% via private sector) van het BBP bedragen, zoals voorzien in het Europese Lissabonpact.

Binnen het budget van 29 miljoen euro gaat er ruim 15,5 miljoen euro naar het IWT voor projecten van technologische innovatie. 2,8 miljoen euro gaat naar de financiering van het Tenure Track stelsel. Verder wordt 5 miljoen extra voorzien voor het Methusalem programma, 1,5 miljoen ter financiering van bijkomende ZAP-mandaten en 1 miljoen extra voor de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hoge scholen. 2,7 miljoen euro gaat naar het FWO om het aantal postdoctorale mandaten te verhogen. Tenslotte wordt er 500 duizend euro vrijgemaakt voor het wetenschappelijk onderzoek door de instellingen van postiniëel onderwijs en hogere instituten voor schone kunsten.

Met betrekking tot de beschikbare FFEU-middelen 2008 voor wetenschapsbeleid ten belope van 45 miljoen euro, wordt volgende verdeling voorgesteld die maximaal inzet op de versterking van de Vlaamse kennisinfrastructuur. Hierbij is er rekening gehouden met een maximale horizontale invulling, die maximaal ten bate staat van kennisinstellingen én industrie, direct en indirect:

- Marine onderzoeksinfrastructuur: Maritiem onderzoeksschip VLIZ (7 miljoen euro)
- Energie- en milieu onderzoeksinfrastructuur: Infrastructuurnood VITO (8 miljoen euro)
- Digitale onderzoeksinfrastructuur: Supercomputer Associaties (7,1 miljoen euro)
- Medische onderzoeksinfrastructuur: Vlaamse Biobank (8 miljoen euro)
- Opleidingsinfrastructuur: Campus Industriële Wetenschappen. (15 miljoen euro).

Indien op het eind van het jaar 2008 blijkt dat er meer dan 125 miljoen euro naar het FFEU kan worden getransfereerd, zullen deze worden aangewend voor kennisinfrastructuur. Drie mogelijke prioritaire projecten zijn:

- Opleidingsinfrastructuur VUB
- Investerings aan Campus Gasthuisberg
- Investerings aan het kinderziekenhuis in UZ Gent.

3.6. Onderwijs en Vorming

Aangezien er voor het onderwijspersoneel van het leerplichtonderwijs uitgegaan wordt van een vergrijzingcoëfficiënt van 0%, nemen de loonkredieten als gevolg van de vergrijzing voor de volledige loonsector slechts met 2,3 miljoen euro toe. De wijzigingen van het aantal budgettaire fulltime equivalenten door het effect van de leerlingenevoluties brengen een daling van de kredieten met 786 duizend euro met zich mee. De indexsprong van april 2008 zorgt voor een globale stijging van de loonkredieten met 137 miljoen euro.

Daarnaast worden bij de loonkredieten diverse maatregelen uit CAO VIII gehonoreerd. Het optrekken van het vakantiegeld in 2009 tot 65%, om zo de koopkracht van de personeelsleden in het onderwijs te verbeteren, heeft hierbij de grootste budgettaire impact. Verder komen de middelen voorzien voor het mentorschap in 2009 op kruissnelheid. Ook de maatregelen betreffende de gelijkschakeling van de gesubsidieerde internaten aan de internaten van het gemeenschapsonderwijs en betreffende de zorgcoördinatie in het basisonderwijs zullen in 2009 op kruissnelheid komen.

Vanaf 1 september 2008 worden er in het kader van het opstarten van de derde driejaarlijkse GOK-cyclus in het gewoon basis- en secundair onderwijs bijkomend middelen voorzien om de toename van het aantal doelgroepopleerlingen en de invoering van een compensatiemaatregel om een mogelijke daling van het aantal extra uren-leraar in vergelijking met de vorige GOK-cyclus, op te vangen. Voor 2009 komt dit, op kruissnelheid, neer op 17,9 miljoen euro.

De kredieten voor de werkingsmiddelen in het basis- en het secundair onderwijs stijgen in 2009 met 126 miljoen euro in vergelijking met 2008. Naar aanleiding van de goedkeuring van het decreet betreffende de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs werd in 2008 21,3 miljoen euro extra in het basisonderwijs en 5 miljoen euro extra in het secundair onderwijs voorzien t.o.v. 2007. Deze extra middelen zullen in 2009 oplopen tot 85,2 miljoen euro voor het basisonderwijs en 40 miljoen euro voor het secundair onderwijs. Bijkomend wordt er in 2009 ook een transitiefonds voorzien voor een totaalbedrag van 1,3 miljoen euro om eventuele verliezen van individuele scholen secundair onderwijs van het Gemeenschapsonderwijs op te vangen. De indexering van de werkingsmiddelen met 2,79% zorgt voor een stijging van de kredieten met 23,7 miljoen euro. Tenslotte zorgt de verdere natuurlijke afvloei van het AMVD-personeel van het Gemeenschapsonderwijs voor een bijkomend beschikbaar werkingsbudget van ongeveer 3,1 miljoen euro.

70,776 miljoen euro van de voorziene werkingsmiddelen voor het basisonderwijs m.b.t. 2009, wordt reeds in 2008 als voorschot uitgekeerd aan de scholen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs.

Vanaf het schooljaar 2008-2009 wordt een bijkomende forse uitbreiding van het systeem van de studietoelagen in het kleuter-, lager en (deeltijds) secundair onderwijs en een toename voor de studenten in het hoger onderwijs doorgevoerd. Als gevolg hiervan zullen de middelen voor de studietoelagen in 2009 met ongeveer 30,6 miljoen euro stijgen op kruissnelheid. Het grootste deel van deze stijging is het uitvloeisel van de sociale maatregelen die zijn genomen bij de tweede aanpassing van de begroting 2008. Deze nieuwe initiatieven in het kader van de studietoelagen zullen bovendien een verhoogd aantal oproepen bij de Vlaamse Infolijn veroorzaken. Er wordt hiervoor een budget van 1,3 miljoen euro gereserveerd. Naast de verbetering van de school- en studietoelagen wordt ook het budget voor Erasmusbeurzen met 1,4 miljoen euro opgetrokken. Op basis van het huidige aantal Erasmusstudenten betekent dit dat elke student die vanaf het academiejaar 2008-2009 op Erasmus vertrekt 100 euro per maand extra zou ontvangen.

In uitvoering van het decreet betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen wordt voorzien in de financiering van een aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten. Deze middelen worden door de hogescholen en de universiteiten aangewend om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen. Voor 2009 bedraagt de financiering van het aanmoedigingsfonds 6 miljoen euro. Dit komt neer op een verdubbeling van de voorziene kredieten in vergelijking met 2008. Bovendien wordt in uitvoering van dit decreet bijgedragen in de ondersteuning van de versteviging van de onderzoeksbetrokkenheid van academisch gerichte hogeschoolopleidingen, waaronder begrepen wordt de versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit, het bewerkstelligen van de interdisciplinariteit van het gevoerde onderzoek, de bevordering van de valorisatie van onderzoeksresultaten, en de samenwerking met het bedrijfsleven. In 2008 werd daartoe een bedrag van 5,2 miljoen euro uitgetrokken. Voor 2009 stijgt dit bedrag tot 8 miljoen euro.

Teneinde het discriminerende onderscheid met de universiteiten weg te werken, werd in 2007 gestart met een groeipad voor de sociale voorzieningen van de hogescholen. Hiertoe worden de middelen voor de sociale voorzieningen van de hogescholen in 2009 opgetrokken met 3,8 miljoen euro t.o.v. 2008.

Voor busbegeleiding worden er in 2009 ongeveer 2,8 miljoen euro extra middelen voorzien.

Voor scholen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs wordt er bijkomend 1,4 miljoen euro voorzien voor opleidingen die leiden tot de invulling van een knelpuntberoep.

Tot slot wordt op het provisioneel krediet m.b.t. toegekende middelen bij regeringsvorming nog 19,5 miljoen extra ingeschreven voor het initiëren van bijkomende initiatieven (o.a. decreet Hoger Beroepsonderwijs, decreet kwaliteit en decreet kwalificatiestructuur, ...)

3.7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

In de begroting 2009 wordt er in een extra budget voorzien van 50 miljoen euro voor kinderopvang. Het bijkomend budget zal voor 3 aspecten worden ingezet: Uitbreiding van het aanbod, betere betaalbaarheid en een beter statuut voor de onthaalouders.

In het kader van het pakket aan sociale maatregelen, zoals voorzien naar aanleiding van de tweede begrotingscontrole 2008, wordt er, naast bovenstaande uitbreiding, bij de begrotingsopmaak voor het jaar 2009 een budget van 28,5 miljoen euro op kruissnelheid toegekend aan Kind en Gezin voor de creatie van bijkomende plaatsen in de kinderopvang, en om de betaalbaarheid van de kinderopvang te garanderen. Van deze 28,5 miljoen euro wordt 5,7 miljoen euro voorzien voor de creatie van circa 6000 bijkomende plaatsen in de privésector en dit door de combinatie van de volgende drie soorten maatregelen: financiële stimuli, het wegwerken van belemmerende regelgeving en de ondersteuning van initiatieven inzake kinderopvang. Voorts wordt er 17,5 miljoen euro voorzien voor maatregelen die leiden tot een beter betaalbaar aanbod inzake kinderopvang. Tenslotte wordt er nog 5,3 miljoen euro uitgetrokken voor een uitbreiding van het gesubsidieerd aanbod.

Tot slot wordt er bij Kind en Gezin een budget van 2,7 miljoen euro ingeschreven voor de meeruitgaven die voortvloeien uit het stijgende aantal gepresteerde opvangdagen bij de diensten voor onthaalouders en de daarmee verbonden meeruitgaven in het kader van het sociaal statuut. Van deze 2,7 miljoen euro wordt er 1,4 miljoen euro opgenomen uit het reservefonds.

Naar aanleiding van de besprekingen inzake de begroting 2009, is beslist om vanuit de conjunctuurprovisie 2008, 100 miljoen euro extra dotatie aan het Zorgfonds toe te kennen. Deze extra dotatie zal gereserveerd worden, zodat de nodige reserves worden aangelegd voor de toekomstige vergrijzing van de bevolking budgettair het hoofd te kunnen bieden. Einde deze legislatuur zullen de reserves in het zorgfonds aangevuld zijn tot 900 miljoen euro.

In de begroting 2009 van het VAPH wordt een bijkomend bedrag van 21 miljoen euro voorzien voor het wegwerken van de wachtlijsten. Dit extra budget is benodigd om de uitbreiding van de beschikbare plaatsen die reeds in 2008 is opgestart op kruissnelheid te brengen tot een niveau van 32,5 miljoen euro. Voorts wordt aan het agentschap 6,9 miljoen euro toegekend om de financiële weerslag van de toenemende anciënniteit van het personeel te kunnen opvangen binnen de residentiële en de ambulante sector. Tenslotte wordt er een extra budget van 524 duizend euro ingezet voor de verhoging van het aantal multidisciplinaire verslagen (MDV's), voor de versterking van het liquiditeitskrediet en voor de verhoging van het aantal PAB's.

Bij de diensten voor gezinszorg wordt er bovenop de indexering een extra budget van 16,4 miljoen euro toegekend, waardoor het totale aantal subsidiabele uren in de gezinszorg kan aangroeien met 4 %. Verder wordt er 460 duizend euro ingeschreven voor nieuw initiatief in de thuiszorg en wordt 1,7 miljoen euro uitgetrokken voor de uitbreiding van de lokale diensteneconomie die gericht is op logistieke hulp en aanvullende thuiszorg.

Het budget voor subsidies in het kader van de geestelijke gezondheidszorg wordt verhoogd met 2 miljoen euro.

Voor bijkomend initiatief in verband met ziektepreventie van infectieziekten en vaccinaties wordt er eveneens 2 miljoen euro extra voorzien. Tenslotte wordt 2,6 miljoen euro uitgetrokken voor allerhande initiatieven in het kader van het preventieve gezondheidsbeleid.

Om beter antwoord te kunnen bieden op investeringsvragen van ouderenvoorzieningen, ziekenhuizen en gehandicapteninstellingen werd in 2007 overgeschakeld op alternatieve financiering. In 2008 werd hiervoor voor het eerst een gebruikstoelage of beschikbaarheidsvergoeding betaald die 8,9 miljoen euro bedroeg. In 2009 wordt deze gebruikstoelage verhoogd tot 32,3 miljoen euro.

Bij het Fonds Jongerenwelzijn wordt er net als in 2008 1 miljoen euro extra ter beschikking gesteld voor bijkomende pleegplaatsingen, internaatplaatsen en preventieve sociale acties. Voor de verdere uitvoering van het Globaal Plan Jeugdzorg wordt er 6,8 miljoen euro extra vrijgemaakt. In het kader van de aanzet naar het tweede Globaal Plan Jeugdzorg wordt er een budget van 10,9 miljoen euro voorzien. Om de financiële weerslag van de toenemende anciënniteit van het personeel te kunnen opvangen wordt er 832 duizend euro voorzien. Vervolgens wordt er 542 duizend euro uitgetrokken voor de capaciteitsuitbreiding met 6 eenheden in de gemeenschapsinstelling te Ruiselede.

In het kader van de sociale maatregelen wordt voor de bijzondere jeugdbijstand een budget van 5 miljoen euro op kruissnelheid uitgetrokken, waarbij de nadruk gelegd wordt op de uitbreiding van het aantal pleegplaatsingen en het verhogen van de vergoedingen voor de pleeggezinnen.

In uitvoering van het intersectoraal akkoord met de social profit (VIA-III), wordt er 8 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om de koopkracht van het personeel te verhogen binnen de welzijns- en gezondheidssector. Ook voor de toekenning van managementtoelages en werkdrukvermindering wordt er 4,3 miljoen extra vrijgemaakt.

3.8. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Voor de subsidies aan gemeentebesturen in het kader van het participatiedecreet wordt bijkomend 1,4 miljoen euro voorzien. De Vlaamse overheid wil de gemeenten aanmoedigen lokale netwerken te creëren die helpen de participatiedrempels voor personen in armoede op vlak van cultuur, jeugdwerk en sport te verlagen.

In uitvoering van het cultureel-erfgoeddecreet wordt 1,1 miljoen euro voorzien voor de uitvoering van de cultureel-erfgoedconvenants gesloten met de provincies. Op die manier voert de Vlaamse overheid een impulsbeleid naar de provincies toe, gericht op een kwalitatieve verbetering van de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed. Het budget voor de subsidies voor cultureel-erfgoedconvenants met de gemeenten en de VGC wordt met een zelfde bedrag verhoogd.

Voor de renovatie van het oude postgebouw in Oostende in een cultuurhuis, wordt er 3 miljoen euro aan extra middelen toegekend.

Aan de VZW VAF wordt er 2,9 miljoen extra toegekend voor het oprichten van een stimuleringsfonds voor Vlaamse omroepen.

Er wordt 1,7 miljoen euro bijkomend vrijgemaakt voor subsidies in verband met sociale en experimentele projecten en uitzonderlijke initiatieven binnen het sportbeleid. Naast het verder ontwikkelen van bestaande initiatieven, zullen ook nieuwe projecten opgezet, begeleid en geëvalueerd worden en zal specifiek aandacht besteed worden aan initiatieven in de gehandicaptensport en aan sociale impulsprojecten in sport voor jeugd uit achterstandsgroepen.

In het kader van het instellen van een 1-euro maatregel voor jongeren en 65+-ers in de sportsector, wordt er 4 miljoen euro extra uitgetrokken.

Voor uitgaven in verband met Topsport wordt 1 miljoen euro extra voorzien. Dit zal ondermeer aangewend worden voor het verder uitbouwen van de sportwetenschappelijke begeleiding van elitesporters, beloftevolle jongeren en leerlingen van de topsportschool, voor het verder uitwerken van het wetenschappelijk onderzoek ter evaluatie van het Vlaams topsportbeleid en voor de verdere uitbreiding van projecten als 'talentdetectie en talentontwikkeling' en 'carrièrebegeleiding van topsporters'.

De algemene werkingsdotatie aan het BLOSO wordt met 2,7 miljoen euro opgetrokken ondermeer voor de upgrade van bestaande ICT-applicaties, voor het voeren van een sensibiliseringscampagne voor senioren sport en voor de exploitatie van de BLOSO-centra. Daarnaast zal het BLOSO 2,9 miljoen euro meer aan dotatie ontvangen voor de uitvoering van het Sport voor Allen-beleid samen met de gemeenten, de provincies en de VGC.

In uitvoering van het intersectoraal akkoord met de social profit (VIA-III), wordt er 3 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om de koopkracht van het personeel te verhogen binnen de socio-culturele sector. Ook voor de toekenning van managementtoelages en werkdrukvermindering wordt er 1,6 miljoen extra vrijgemaakt.

De op basis van de beheersovereenkomst 2007-2011 toegekende werkingsdotatie aan de VRT blijft op het niveau van 2008 behouden, zijnde 286 miljoen euro. In beleidskredieten kan er een toename met 9 miljoen euro opgetekend worden. Deze toename is het resultaat van een aantal tegengestelde bewegingen. Voor lonen en sociale bijdragen wordt er uitgegaan van een besparing van 2,8 miljoen euro. De werkings- en investeringsuitgaven stijgen dan weer met respectievelijk 7,2 en 5 miljoen euro.

3.9. Werk en Sociale Economie

In het kader van de opmaak van de Vlaamse begroting, werd beslist om voor het verder ontwikkelen van de Vlaamse dienstencheque voor kinderopvang enkele proeftuinen op te richten. Dit zal gebeuren binnen het reeds beschikbare budget van 5,3 miljoen euro.

Voor de initiatieven in het kader van het Vlaams Meerbanenplan voorziet de Vlaamse regering in 2009 ruim 87 miljoen euro, waarvan 77 miljoen euro voor Werk en 10 miljoen euro voor Sociale Economie. Het voorziene budget voor het Vlaams Meerbanenplan in 2009 blijft hiermee ongeveer gelijk aan het budget 2008.

Met ingang van 1 januari 2009 zal in het kader van het nieuwe besluit Werkervaring het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (VSAWSE) een één-loketfunctie vervullen t.o.v. het werkveld voor zowel de Vlaamse als Europese middelen. Voor deze ESF prefinanciering inzake werkervaring wordt een krediet ingeschreven van 6,3 miljoen euro.

Daarnaast wordt een krediet beschikbaar gesteld van 3,7 miljoen euro voor de financiering van 300 VTE bijkomende arbeidsplaatsen in het kader van het tewerkstellingsprogramma WEP-plus. Deze maatregel heeft tot doel een zo kwalitatief mogelijke werkervaring te creëren (flexibele looptijd van het arbeidscontract, verhoogde begeleiding en mogelijkheid tot het vervullen van een stage).

Voor subsidies in het kader van internationale ontwikkelingssamenwerking wordt 1 miljoen euro ingeschreven.

Wat betreft de VDAB wordt een dotatieverhoging toegekend ingevolge het groeipad met betrekking tot Personen met een Arbeidshandicap (VOP-premie) ten belope van 4,6 miljoen euro. Eveneens voor de activeringsbegeleiding wordt een bijkomende dotatie voorzien van 2 miljoen euro. Voor de anciënniteitsstijgingen van het personeel en het nieuwe personeelskader voorziet de VDAB voor 2009 een bijkomend krediet van in totaal 3,3

miljoen euro. Daarnaast wordt voor de renovatie van haar bestaande gebouwenpatrimonium een bijkomend investeringskrediet van 2,5 miljoen vrijgemaakt. Tenslotte zal de VDAB in het kader van het project 'mijn loopbaan' een investeringskrediet voorzien van 5 miljoen euro.

Teneinde de pedagogische omkadering voor de leerlingen in de leertijd, alsook hun begeleiding te optimaliseren wordt de werkingssubsidie aan Syntra Vlaanderen verhoogd met een krediet van 545 duizend euro. De werkingssubsidie wordt ingevolge de gehanteerde outputfinanciering tevens verhoogd met 2,6 miljoen euro om de toepassing van de huidige reglementering inzake de financiering Syntra lesplaatsen op basis van de huidige prognoses mogelijk te maken.

Met betrekking tot sociale economie, wordt er 4,9 miljoen euro extra vrijgemaakt voor de lokale diensteneconomie. In de eerste plaats wordt verder geïnvesteerd in ondersteuningsmaatregelen en tewerkstelling binnen de lokale diensteneconomie. Zo biedt de budgetverhoging de mogelijkheid om 295 doelgroepwerknemers en 58 begeleiders extra te werk te stellen bij V.Z.W.'s en lokale overheden.

Inzake sociale werkplaatsen is een aanzienlijke beleidsuitbreiding van 1,9 miljoen euro voorzien. Met dit extra budget zullen 138 voltijdse doelgroepwerknemers en 28 begeleiders tewerkgesteld kunnen worden. Daarnaast wordt het budget sociale werkplaatsen nog uitgebreid met 580 duizend euro in het kader van het VIA-III-akkoord.

Voor wat de beschutte werkplaatsen betreft, wordt een bijkomend krediet ter beschikking gesteld van 2,1 miljoen euro in het kader van het VIA-III-akkoord.

In uitvoering van het intersectoraal akkoord met de social profit (VIA-III), wordt er 1,8 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om de koopkracht van het personeel te verhogen binnen de sociale- en beschutte werkplaatsen. Ook voor de toekenning van managementtoelages en werkdrukvermindering wordt er 0,7 miljoen extra vrijgemaakt.

Tot slot voorziet het Interprofessioneel akkoord (IPA) in een budgettaire opstap voor de beschutte werkplaatsen van 4,4 miljoen euro. Ook voor de werknemers binnen de sociale werkplaatsen en voor de werknemers binnen WEP-plus die onder het minimumloon vallen voorziet het IPA een bijkomende opstap van respectievelijk 482 duizend en 720 duizend euro.

3.10. Landbouw en Visserij

Binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij wordt er terug 3,1 miljoen euro toegekend voor allerlei uitgaven in het kader van het geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS). Daarnaast wordt er 78 duizend euro toegekend voor subsidies aan praktijkcentra voor landbouw en tuinbouw.

Daarnaast wordt aan het ILVO 205 duizend euro extra toegekend om de stijgende energie-uitgaven in de onderzoekscentra op te vangen.

3.11. Leefmilieu, Natuur en Energie

Binnen de MINA-begroting wordt er terug voorzien in een vooruitbetaling van de toelage aan de drinkwatermaatschappijen ten belope van 203 miljoen euro.

Er wordt aan de VMM 25 miljoen euro extra toegekend voor subsidies voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen, de bouw van kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties en de aanleg van private waterzuiveringsinstallaties. Daarnaast wordt er 4 miljoen euro toegekend aan de VMM voor het operationeel beheer van watersystemen.

Aan OVAM wordt er 3 miljoen euro extra toegekend voor bodemsanering (Brownfields).

Voor de VLM wordt bijkomend 1 miljoen euro uitgetrokken voor grondverwervingen in buffergebieden van de Gentse Kanaalzone. Daarnaast krijgt de VLM 1 miljoen euro voor gebruikersschade en 1 miljoen euro voor plattelandsbeleid.

Er wordt in 2009 bijkomend 2 miljoen euro vrijgemaakt voor het toekennen van subsidies aan particulieren voor de aankoop van roetfilters.

Binnen de milieubegroting wordt er 2,1 miljoen euro vrijgemaakt voor een nieuwe dotatie aan het VITO voor de uitvoering van referentietaken voor het beleidsdomein LNE.

Tot slot wordt er voor de operationalisering van het milieuschade- en milieuhandhavingsbeleid 2,2 miljoen euro binnen de milieubegroting vrijgemaakt.

3.12. Mobiliteit en Openbare Werken

Aan De Lijn wordt er naast de indexeringslonen t.b.v. 8,6 miljoen euro, 8,3 miljoen extra dotatie toegekend voor brandstoffen, 10,2 miljoen euro voor de financiering van het busvervoer uitgevoerd door de exploitanten, 2,5 miljoen euro voor het leerlingenvervoer en 2,1 miljoen euro voor diverse goederen en diensten. Deze bijkomende dotaties zijn het gevolg van een actualisatie van de afgesproken parameters (gezondheidsindex, brandstofprijzen, ...). Daarnaast wordt er 8,9 miljoen euro bijkomend toegekend aan de dotatie van de Lijn voor de aflossing van de uitstaande leningen. In het kader van netmanagement wordt er 18 miljoen euro bijkomend voorzien. Verder worden er 9,8 miljoen extra middelen gegeven om de afschaffing van de accijnsrecuperatie op te vangen en pilootprojecten voor interregionaal vervoer op te zetten. Tenslotte wordt nog 1,2 miljoen euro toegekend in het kader van de ritduurbepaling van het leerlingenvervoer.

Met het oog op het realiseren van nieuwe of te verlengen tramlijnen, de bouw van nieuwe stelplaatsen en aankoop van rollend materieel werden de bestaande beschikbaarheidsvergoedingen voor Lijninvest verhoogd met 17,4 miljoen euro. Voor de realisatie van de BAM mobiliteitsprojecten wordt 10 miljoen extra voorzien. Het fonds Stationsomgevingen krijgt 3,2 miljoen euro extra middelen.

Het START-plan, het actieplan voor de sociaal-economische ontwikkeling van de luchthavenregio, wordt voortgezet volgens de planning en houdt voor 2009 een bijkomende investering in van 2,8 miljoen euro om de verdere toegankelijkheid van de luchthaven Zaventem uit te bouwen.

Om het project 'rijbewijs op school' uit te breiden wordt in 2009 1,5 miljoen euro extra voorzien. Daarnaast worden de middelen voor het verkeersveiligheidsplan verhoogd met 800 duizend euro.

Aan het agentschap Wegen en Verkeer wordt 5,8 miljoen euro bijkomend toegekend voor de exploitatie en het beheer van de elektrische installaties langs de autosnelwegen en gewone gewestwegen. Dit moet het agentschap toelaten de sterk gestegen energieprijzen op te vangen. Voor de overname van de provinciewegen wordt nogmaals 10 miljoen euro extra voorzien. Daarnaast wordt 1,7 miljoen euro uitgetrokken om de beveiliging van de parkings langs de autosnelwegen te verhogen. De DAB Linkerscheldeoverhoud houdt in 2009 op te bestaan. De personeelsleden en middelen worden opgenomen binnen het agentschap Wegen en Verkeer voor het verdere beheer van de tunnels.

Om de toegang tot de havens te blijven vrijwaren wordt 25,7 miljoen euro extra gereserveerd om de noodzakelijke onderhouds- en verdiepingsbaggerwerken uit te voeren.

Er wordt een organiek begrotingsfonds opgericht. Dit begrotingsfonds zal gebruikt worden met het oog op de ontubbeling van sluisinfrastructuur in de zeehavens.

3.13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

In de sector Wonen springt vooral de stijging van het budget voor de renovatiepremie met bijna 30 miljoen euro tot bijna 80 miljoen euro in het oog. Deze verhoging van het budget moet toelaten om de grote toestroom van aanvragen voor de renovatiepremie budgettair te kunnen opvangen. In het licht van de afstemming van de renovatiepremie met het bijkomend budget voor energiebesparende investeringen in private woningen, wordt er een provisie van 1 miljoen euro uitgetrokken voor het aanwerven van bijkomend personeel.

In uitvoering van het decreet inzake het grond- en pandenbeleid, wordt er 27 miljoen euro extra aan beleidskredieten uitgetrokken ter versterking van het investeringsprogramma van de VMSW voor de versnelling van de bouw van sociale huurwoningen.

Naar aanleiding van de indexatie van het investeringsprogramma van de VMSW voor de huursector en het verhoogde subsidiepercentage hierop naar aanleiding van de toename van het vijfmaandelijks gemiddelde van de OLO-10-jaar op 1 juni 2008, stijgen de beleidskredieten bijkomend ook nog met 8,3 miljoen euro.

Ook bij de koopsector geven de indexatie van het investeringsprogramma van de VMSW en een licht afnemend subsidiepercentage, op basis van het zesmaandelijks gemiddelde van de OLO-10-jaar op 1 juli 2008, aanleiding tot een verhoging van de beleidskredieten met 1,2 miljoen euro.

Naar aanleiding van de verhoging van de verbintenissenmachting van het Vlaams Woningfonds (VWF) met 100 miljoen euro in 2006 en nogmaals 100 miljoen euro in 2008, wordt de rentesubsidie aan het VWF verhoogd met 5 miljoen euro tot 40,5 miljoen euro.

In de sector Onroerend Erfgoed wordt er eenmalig 750 duizend euro vrijgemaakt voor subsidies aan crossmediale projecten ten behoeve van erfgoedzorg en nog eens 1 miljoen euro voor pilootprojecten onderhoud en coördinatie voor grote complexen.

Om de wachtlijsten aan restauratiedossiers die betrekking hebben op beschermde kerken en andere gebouwen bestemd voor erediensten weg te werken wordt er een eenmalig krediet ter beschikking gesteld van 14,2 miljoen euro aan beleidskredieten. Deze eenmalige verhoging moet ervoor zorgen dat de inhaalbeweging die werd gestart in 2007 en 2008 ook in het begrotingsjaar 2009 kan worden verder gezet.

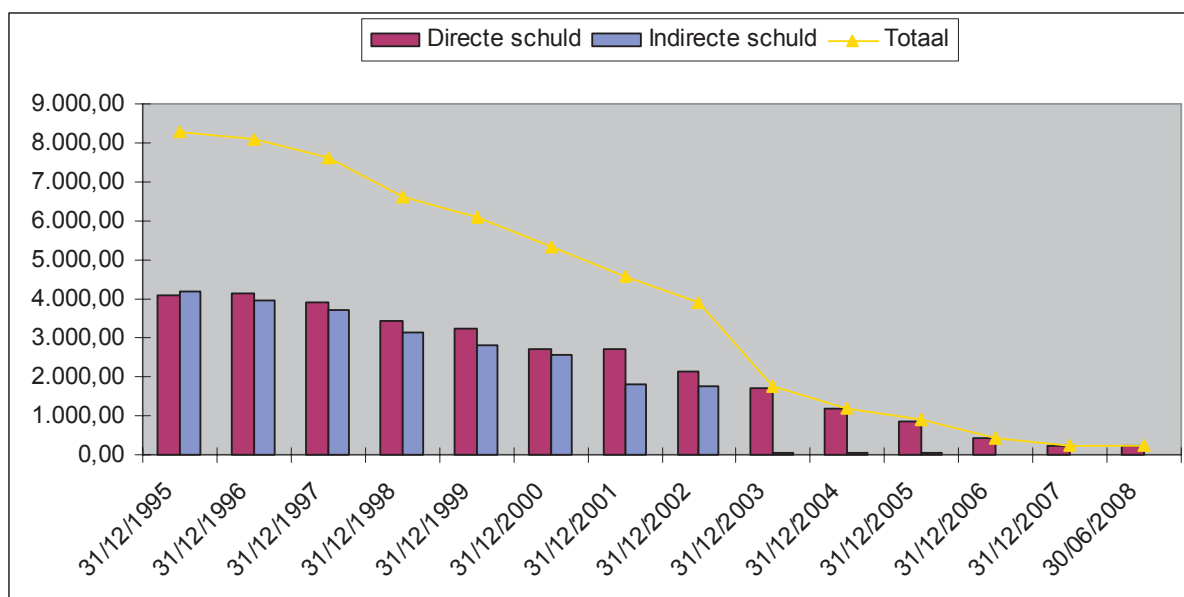
Voor de operationalisering van het voorontwerp van decreet tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid worden tot slot ook de benodigde kredieten ter beschikking gesteld.

HOOFDSTUK V

HET SCHULD- EN RESERVEBEHEER

Bij het aantreden van de vorige Vlaamse Regering in de zomer van 1999 werd een halvering van de Vlaamse schuld tegen het einde van de legislatuur vooropgesteld. Vanaf 18 mei 2004 was deze halvering een feit. Na deze verwezenlijking stelde de huidige Vlaamse Regering zich een nog ambitieuzer doel voor ogen: tegen eind 2008 een zo goed als schuldenvrij Vlaanderen. Onderstaande grafiek en tabel geven de historische evolutie weer van de directe en indirecte schuld sinds 1995.

Grafiek S.1: Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1995 - 2008 (in miljoen euro)

Tabel S.1: Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1995– 2008 (in miljoen euro)

Datum	Directe schuld	Indirecte schuld	Totale schuld
31/12/95	4.078,22	4.201,55	8.279,77
31/12/96	4.148,35	3.951,10	8.099,45
31/12/97	3.904,99	3.727,13	7.632,12
31/12/98	3.447,21	3.156,45	6.603,66
31/12/99	3.257,72	2.828,41	6.086,13
31/12/00	2.732,57	2.589,72	5.322,29
31/12/01	2.736,59	1.814,17	4.550,76
31/12/02	2.143,94	1.739,95	3.883,89
31/12/03	1.715,59	31,97	1.747,56
31/12/04	1.176,47	28,24	1.204,71
31/12/05	858,21	24,33	882,54
31/12/06	426,50	20,43	446,93
31/12/07	243,87	5,75	249,52
30/06/08	219,05	5,61	224,66

Het overgrote deel van de directe schuld bestond op 30 juni 2008 uit de consolidatielening bij Dexia Bank N.V. Deze lening met een per 30 juni 2008 nog uitstaand saldo van 164,857 miljoen euro is immers goed voor meer dan 75 % van de totale directe schuld.

In het kader van het bereiken van een quasi-nulschuld werd op 29 mei 2007 een akkoord gesloten met Dexia Bank N.V. om deze lening in één keer vervroegd terug te betalen op 31 december 2008. Normaal liep de aflossingskalender van deze lening nog tot 2021.

Door de verdere aflossing en vervroegde terugbetalingen in 2008 zal eind 2008 de schuld van Vlaanderen quasi tot nul herleid zijn.

Door de gecreëerde overschotten van de laatste jaren is het belang van de beleggingen binnen Vlaanderen toegenomen. Door de uitstekende financiële resultaten van de Vlaamse overheid in 2007, met een netto te financieren saldo van meer dan 670 miljoen euro, een verdere afbouw van de schuld met meer dan 180 miljoen euro en een positieve kaspositie op 31 december 2007 van 925 miljoen euro bereikte Vlaanderen eind 2007 een positie waar het netto geen schulden meer had. Vlaanderen evolueerde van structureel ontlener naar structureel belegger.

Ook de volgende jaren zal er geen nieuwe schuld opgenomen worden. Dit biedt de ruimte om andere prioriteiten (accenten) te leggen. Zo is er in 2008 de overname van een deel van de schuld van de lokale overheden. Daarboven kunnen er reserves aangelegd worden om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden. Daarom voorzag de begroting 2007 in de oprichting van het Vlaams Toekomstfonds. Einde deze legislatuur zullen in het Vlaams Toekomstfonds voor meer dan 500 miljoen euro reserves zijn opgebouwd.

HOOFDSTUK VI

HET VORDERINGENSALDO EN DE NORM

1. Het vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid

Tabel N.2 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse Overheid. De tabel bestaat uit twee delen: de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries en de berekening van het vorderingensaldo van de te consolideren instellingen.

Vertrekkende van het begrotingssaldo wordt het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries berekend. Het begrotingssaldo wordt bepaald als het verschil tussen de begrote ontvangsten exclusief leningopbrengsten en de begrote uitgaven, zijnde ordonnanceringskredieten (NGK, GOK, VRK en BVJ). Vervolgens worden op dit resultaat een aantal correcties aangebracht. Vooreerst worden ontvangsten en uitgaven begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (esr code 8) geneutraliseerd. Hetzelfde gebeurt met uitgaven om directe en indirecte schuld af te lossen (esr code 9). De begrotingsuitgaven die het vorderingensaldo beïnvloeden worden dus gecorrigeerd met deelnemingen en kredietverleningen (code 8) en met aflossingen op de overheidsschuld (code 9).

Een volgende correctie heeft te maken met de aanrekening van de ontvangsten. In concreto wordt de geraamde opbrengst van bepaalde gewestbelastingen aangepast in functie van de inning door de Vlaamse Overheid als het over de onroerende voorheffing gaat of in functie van de inkohierungen door de Federale Overheid en doorstorting aan Vlaanderen als het over de andere gewestbelastingen gaat ⁽⁶⁾.

Het berekenen van het vorderingensaldo op geconsolideerde basis impliceert bovendien dat de financiële stromen van en naar de te consolideren Vlaamse instellingen moeten geneutraliseerd worden. Vandaar dat zowel aan uitgaven-, als aan ontvangstenzijde respectievelijk de dotaties aan, als de dotaties van de te consolideren instellingen worden geneutraliseerd.

Om tot het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries te komen, wordt nog een laatste correctie gemaakt voor de gelopen interesten – enkel de interesten die op het betrokken begrotingsjaar betrekking hebben komen in aanmerking – en voor de reservevorming bij de VZW Vlaams Pensioenfonds en bij het pensioenfonds van de VRT.

Het tweede deel bestaat uit de berekening van het vorderingensaldo bij de te consolideren instellingen. Dit zijn de instellingen behorend tot de sector overheid: de DAB's, de VOI's A, B en sui generis, de IVA's met en zonder rechtspersoonlijkheid en de EVA's. In de berekening worden de wetenschappelijke instellingen en universiteiten niet meegerekend daar hierover geen begrotingsgegevens gekend zijn. De dotaties aan de wetenschappelijke instellingen en universiteiten worden in de berekening wel als finale uitgaven beschouwd.

Met betrekking tot de te consolideren instellingen wordt een gelijkaardige redenering toegepast. Vertrekkende van het begrote bedrag aan ontvangsten en uitgaven wordt via het becijferen van een aantal correcties tot het vorderingensaldo gekomen. De ESR gecorrigeerde ontvangsten en uitgaven houden ook in dat langs ontvangstenzijde het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar en de opnemingen uit het reservefonds niet worden meegerekend. Langs uitgavenzijde worden dan weer het naar een volgend begrotingsjaar over te dragen saldo en de toewijzing aan het reservefonds niet meegerekend. Vanaf 2005 brengt de hervorming van de watersector met zich mee dat Aquafin opnieuw aan de voorwaarden voldoet om niet langer met de overheid geconsolideerd

⁶ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 2006 en vooruitzichten voor 2007 - 2011, juli 2007, blz. 89-90.

te worden. In concreto betreft het vooral het verleggen van 2 van de 3 essentiële risico's. De instellingen VVM-De Lijn, de NV Waterwegen en Zeekanaal en de NV Scheepvaart behoren wel tot de consolidatiekring.

Het vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid wordt bekomen door de resultaten van het eerste en het tweede deel samen te voegen. Los van de Vlaamse ministeries en van de te consolideren instellingen wordt er nog een correctie toegepast ten belope van de reservevorming bij het Vlaams Zorgfonds. Hoewel het Vlaams Zorgfonds een IVA met rechtspersoonlijkheid is, werd ze lange tijd niet meegeconsolideerd met de sector overheid binnen entiteit II, maar wel met de sector sociale zekerheid binnen entiteit I. Haar reservevorming verbeterde dus het saldo van de sociale zekerheid. De Vlaamse Overheid mocht deze reservevorming echter op haar conto schrijven. Naar aanleiding van het jaarverslag van de Hoge Raad van Financiën ⁽⁷⁾ wordt het Vlaams Zorgfonds echter opgenomen in de geaggregeerde rekening van de Gewesten en Gemeenschappen en bijgevolg van entiteit II. Het resultaat dat hier uit voortvloeit, is het gecorrigeerde vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid.

2. De norm

Met betrekking tot de na te leven norm wordt er vertrokken van het scenario B van de Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2001-2005, en van het tienjarig genormeed traject (2001-2010) van de Hoge Raad van Financiën zoals het in het Jaarverslag 1999 beschreven staat. De Vlaamse Regering heeft in het verleden reeds meermaals haar engagement ten aanzien van scenario B - het strengste scenario – benadrukt. Deze cijfers werden bevestigd op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 1 juni 2005.

Op dit basisscenario worden voor het begrotingsjaar 2009 normcorrecties toegepast voor kredietverleningen en deelnemingen (normverzwaring ten belope van 126,8 miljoen euro) en voor het verdwijnen van het Alesh mechanisme (normversoepeling ten belope van 43,5 miljoen euro). Bovendien werd er een normverzwaring aanvaard ten belope van 31,1 miljoen euro in ruil voor de vrijstelling van de werkgeversbijdrage (13,07%) op het vakantiegeld van de ambtenaren. Op het Overlegcomité van 6 juli 2005 werd voor het begrotingsjaar 2009 een normversoepeling ten belope van 145 miljoen euro onderhandeld, als compensatie voor de zware extra inspanning (bijkomend overschot ten belope van de vermoedelijke overrealisatie van bepaalde categorieën van ontvangsten) die Vlaanderen zou leveren – en ook geleverd heeft - in 2005. Voor het begrotingsjaar nadien, 2010, bedraagt deze normversoepeling 100 miljoen. Ze is eveneens de tegenprestatie voor de normverzwaring voor het begrotingsjaar 2005.

Tot slot verklaarde de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 25 oktober 2005 zich akkoord met een normverzwaring in 2006 ten belope van 145,2 miljoen euro, te compenseren met een gelijkwaardige normversoepeling in 2008 en 2009. De normverzwaring ten belope van 187 miljoen euro waartoe de Vlaamse Gemeenschap zich op de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006 bereid toonde, heeft alleen betrekking op het jaar 2007 en hield in dat de Vlaamse Gemeenschap de middelen van het Toekomstfonds in 2007 niet zou uitgeven.

Voorlopig voorziet de Vlaamse Overheid geen gebruik te maken van de mogelijkheid om op basis van artikel 8 van de Samenwerkingsovereenkomst van 15 december 2000 een afwijking op de na te leven HRF-norm te bekomen. Deze afwijking bedraagt 1% van de door de Federale Overheid aan de betrokken entiteit toegewezen middelen inzake samengevoegde en gedeelde belastingen en dit bij ongewijzigd financieringsstelsel.

Tabel N.1 toont de berekening van de na te leven norm voor de begrotingsjaren 2006 en volgende (toestand na de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006).

⁷ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de begrotingen 2007 en 2008 en het nieuwe Stabiliteitsprogramma 2008-2011, juli 2008, blz. 106-107

Tabel N.1 : Begrotingsnorm (in miljoen euro)

		2006	2007	2008	2009	2010
HRF scenario B	Basis	242,9	198,3	138,8	74,4	0,0
Correcties	<i>Codes 8 (KVD)</i>	126,8	126,8	126,8	126,8	126,8
	<i>Alesh</i>	-51,7	-51,8	-44,7	-43,5	-39,7
	<i>Vakantiegeld 13,07%</i>	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1
	<i>HRF-afwijking tbt 1%</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	<i>Overlegcomité 6 juli 2005</i>	-75,0	-145,0	-115,0	-145,0	-100,0
	<i>IMCFB 25 oktober 2005</i>	145,2	0,0	-101,4	-43,7	0,0
	<i>IMCFB 16 oktober 2006</i>	0,0	187,0	0,0	0,0	0,0
	Totaal correcties	176,4	148,1	-103,3	-74,4	18,2
Begrotingsnorm		419,3	346,4	35,6	0,0	18,2

Tabel N.2 toetst het begrote vorderingensaldo 2009 van de Vlaamse Overheid aan de te respecteren norm.

Uit deze toets blijkt dat het vorderingensaldo, berekend op basis van de algemene begroting, ongeveer 6,4 miljard euro bedraagt. De bijdrage van de te consolideren instellingen is negatief; ze schommelt rond 6,4 miljard euro. Dit heeft uiteraard vooral te maken met de wijze van consolideren. In de algemene begroting worden immers uitgaande dotaties buiten beschouwing gelaten (en bijgevolg worden uitgaven genegeerd); bij de instellingen zijn dit inkomende dotaties (en bijgevolg worden hier inkomsten genegeerd). Uit deze toets blijkt dat Vlaanderen een licht overschot ten opzichte van de te respecteren norm voorziet en op deze wijze haar aangane engagements voorziet na te leven.

Tabel N.2 : Normnaleving door de Vlaamse Overheid (in duizend euro)

	ESR-effect	BGO 2009
Algemene begroting Vlaamse ministeries		
Ontvangsten	+	23.815.818
Uitgaven	-	-23.942.357
Begrotingssaldo Vlaamse ministeries	=	-126.539
Ontvangsten	+	23.815.818
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	-270
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring (esr code 463 / 464 en 663 / 664)	-	-206
Correctie aanrekening ontvangsten	+/-	27.199
ESR-gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	=	23.842.541
Uitgaven	-	23.942.357
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	+	-70.143
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring (esr code 413 / 414 en 613 / 614)	+	-6.471.313
Aflossingen directe schuld (esr code 9)	+	-265
Correctie gelopen intresten	+/-	-35
Pensioenfondsen (negatief = reservevorming)	+	-6.943
Pensioenfondsen VRT (negatief = reservevorming)	+	0
ESR-gecorrigeerde uitgaven algemene begroting	=	17.393.658
Vorderingensaldo Vlaamse ministeries (a)	=	6.448.883
Begrotingen te consolideren instellingen		
Ontvangsten	+	9.530.515
Leningen	-	-3
Deelnemingen en kredietverleningen	-	-6.166
Dotaties van Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	-6.611.827
Interne verrichtingen	-	-1.684.976
ESR-gecorrigeerde ontvangsten	=	1.227.543
Uitgaven	-	9.530.515
Aflossingen	+	-36.634
Deelnemingen en kredietverleningen	+	-18.041
Dotaties aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	+	-140.720
Interne verrichtingen	+	-1.662.298
ESR-gecorrigeerde uitgaven	=	7.672.822
Vorderingensaldo te consolideren instellingen (b)	=	-6.445.279
Vorderingensaldo (a) + (b)	=	3.604
Bijdrage Zorgfonds tot het vorderingensaldo	+	-1.025
ESR-gecorrigeerde ontvangsten Zorgfonds	+	292.394
ESR-gecorrigeerde uitgaven Zorgfonds	-	-293.419
Gecorrigeerd vorderingensaldo	=	2.579
HRF-norm scenario B	+	74.368
Aandeel deelnemingen en kredietverleningen	+	126.780
Alesh-correctie	+	-43.500
Vakantiegeld 13,07%	+	31.100
Overlegcomité 6 juli 2005	+	-145.000
Interministeriële Conferentie Fin. & Begr. 25 oktober 2005	+	-43.748
Te behalen saldo	=	0
Verschil tov de te behalen norm	=	2.579

BIJLAGE

betreffende akkoorden inzake begrotingsnormen

1. Inleiding

Krachtens de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de bekendmaking van akkoorden inzake begrotingsnormen (Stuk 1327 (2002-2003) – Nr.1 van 3 oktober 2002) wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd:

- dat de nieuwe budgettaire overeenkomsten en akkoorden in de ruime zin van het woord tussen de federale overheid, gewesten en gemeenschappen of tussen gewesten en gemeenschappen onverwijld aan het Vlaams Parlement worden meegedeeld;
- dat alle nog van toepassing zijnde akkoorden en overeenkomsten als bijlage bij de Algemene Toelichting bij de begroting en de begrotingscontrole worden gevoegd.

Bijgevoegde publicatie (zie paragrafen 2 tot 11) draagt bijgevolg bij tot enerzijds de budgettaire controle door het Vlaams Parlement en anderzijds de openbaarheid van bestuur. Sommige paragrafen hebben betrekking op intussen afgesloten begrotingsjaren. Met het oog op volledigheid van documentatie worden ze toch in deze algemene toelichting weerhouden.

2. Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2001-2005

Gelet op de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, inzonderheid op artikel 49 en op de mechanismen bedoeld in de artikelen 13 §2, 33 §2 en 47 §2 ;

Gelet op de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, inzonderheid op artikel 60 en op het mechanisme bedoeld in artikel 58ter §3 tweede lid ;

Gelet op de beslissing van het Overlegcomité Federale Regering – Gemeenschaps- en Gewestregeringen van 15 december 2000 ;

Gelet op het Stabiliteitsprogramma van België 2001-2005, opgesteld in uitvoering van het Pact voor Stabiliteit en Groei ;

Gelet op het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse

Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2000-2002 ;

Gelet op het Jaarverslag 2000 van de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de Hoge Raad van Financiën (H.R.F.);

Overwegende dat het respect van de normen van de HRF de bijdrage waarborgt van de Gemeenschappen en de Gewesten om de verbintenissen na te komen die België op zich heeft genomen in het kader van het Pact voor Stabiliteit en Groei en van de Resolutie van de Europese Raad in verband met het Pact voor Stabiliteit en Groei van 17 juni 1997 ;

Overwegende dat in uitvoering van de Europese verordening nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 de overheidsrekeningen dienen opgesteld te worden volgens het Europees Systeem van nationale en regionale Rekeningen (ESR95) ;

Overwegende dat de versnelde vermindering van de overheidsschuld prioritair is omwille van de kwetsbaarheid van de openbare financiën voor eventuele renteschokken en omwille van de onvermijdelijke budgettaire gevolgen van de vergrijzing ;

Overwegende dat op basis van de meest recente vooruitzichten voor het jaar 2000 inzake inflatie en reële groei van het bruto nationaal inkomen wordt verwacht dat de doorstortingen inzake gedeelde en samengevoegde belastingen aan de Gemeenschappen en de Gewesten in 2001 nog hoger zullen uitvallen dan geraamd door de Hoge Raad van Financiën in haar Jaarverslag 2000 ;

De Federale Staat, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, de Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie en de Minister van Financiën;

De Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van haar Minister-President en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden;

De Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van haar Minister-President, belast met Internationale Betrekkingen, en van haar Minister van Begroting, Cultuur en Sport;

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van haar Minister-President en Minister van Begroting, Werkgelegenheid, Gehandicaptenbeleid, Media en Sport;

Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van haar Minister-President en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden;

Het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering, in de persoon van haar Minister-President en van haar Minister Vice-President en Minister van Begroting, Huisvesting, Uitrusting en Openbare Werken;

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering, in de persoon van zijn Minister-President en Minister van Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening,

Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek en van zijn Minister van Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen;

Kwamen overeen wat volgt:

Artikel 1. De partijen bij dit akkoord ondersteunen de begrotingsdoelstellingen van het Stabiliteitsprogramma van België 2001-2005 om het vorderingenoverschot van de Gezamenlijke Overheid geleidelijk op te bouwen van 0,2% van het BBP in 2001 tot 0,7% van het BBP in 2005 en aldus de overheidsschuld versneld af te bouwen.

Artikel 2. § 1. - De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën (afgekort H.R.F.) voor het begrotingsjaar 2001, zoals opgenomen in het Jaarverslag 2000 van de Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid”.

§ 2. – In het verlengde van de reeds in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 onderschreven lange termijn strategie, die uitgaat van een nagenoeg constant groeiritme van de primaire uitgaven ter vrijwaring van de intertemporele neutraliteit van het budgettair beleid, en rekening houdend met de meer dan trendmatige groei van de aan de Gemeenschappen en de Gewesten toegewezen middelen inzake gedeelde en samengevoegde belastingen in 2001 die in 2002 gevolgd wordt door een quasi stabilisatie van deze middelen, onderschrijven de Gemeenschappen en de Gewesten het door de H.R.F. aanbevolen vorderingenoverschot van 0,3% van het BBP in 2001.

§3. De Gemeenschappen en de Gewesten verbinden zich ertoe om deze aanbevelingen na te leven en met deze extra middelen, elk wat hem betreft, een reserve bovenop de in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 onderschreven saldi aan te leggen. Deze reserve kan later worden aangewend om de quasi stabilisatie van de toegewezen middelen inzake gedeelde en samengevoegde belastingen te absorberen, of beperkte fluctuaties in de middelen in latere jaren op te vangen zonder dat de trendmatige evolutie van de primaire uitgaven in gevaar komt.

§4. De Gemeenschappen en de Gewesten hebben de mogelijkheid om de eventuele begrotingsoverschotten in fondsen te storten, in overeenstemming met de ESR95-methode.

Artikel 3. Gelet op wat voorafgaat in de artikelen 1 en 2, worden de minimale begrotingsdoelstellingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten voor de periode 2001-2005 als volgt vastgesteld:

Begrotingsdoelstellingen voor Gemeenschappen en Gewesten (a) (b)

(in miljard BEF, tenzij anders vermeld)								
	Vlaamse Gemeen- schap	Franse Gemeen- schap	Duitstalige Gemeen- schap	Waalse Gewest	Brussels Hoofd- stedelijk Gewest	Totaal Gemeenschappen en Gewesten		
						Verrichting klasse 8 (c)	Doelstellingen	
							(2)	(1)+(2) Mia. BEF
(1)								
2001 (d)	24,0	-3,2	0,0	-1,9	-0,8	11,1	29,2	0,3
2002	13,6	-2,5	0,0	-5,6	-2,2	11,1	14,4	0,1
2003	13,1	-1,9	0,0	-5,2	-2,0	11,1	15,1	0,1
2004	12,4	-1,2	0,0	-4,7	-1,8	11,1	15,8	0,1
2005	11,3	-0,7	0,0	-4,2	-1,6	11,1	15,9	0,1

- (a) Saldi bepaald overeenkomstig de methodologie van de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de H.R.F. (cf. nota: Aantekeningen m.b.t. de methodologie die de Afdeling hanteert bij het bepalen van de maximaal toelaatbare tekorten van de Gemeenschappen en de Gewesten).
- (b) Voor de niet in de tabel vermelde entiteiten, met name de G.G.C. en de F.G.C., wordt het door de H.R.F. aanbevolen budgettair evenwicht vooropgesteld.
- (c) Verrichtingen die in de economische classificatie van de uitgaven en de ontvangsten van de overheid, overeenkomstig het ESR 95, in klasse 8 worden ondergebracht.
- (d) Deze doelstellingen dienen bekomen te worden rekening houdend met de middelen zoals die door de Federale Overheid worden doorgestort.

Artikel 4. De Gewesten zullen de Lokale Overheden maximaal aansporen de in het Stabiliteitsprogramma 2001-2005 vooropgestelde begrotingsdoelstellingen, die rekening houden met de electorale cyclus in de saldi van de Lokale Overheden, te realiseren. Die begrotingsdoelstellingen luiden als volgt:

Begrotingsdoelstellingen voor de Lokale Overheden

(in % BBP)

	2001	2002	2003	2004	2005
Vorderingen-overschot	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1

Tevens zullen de Gewesten de Lokale Overheden aansporen om bij voorrang elke buitengewone opbrengst afkomstig van de verkoop van financiële activa, zoals aandelen of deelnemingen in ondernemingen, aan te wenden voor de vermindering van hun schuld of derwijze dat hun vorderingensaldo, bepaald overeenkomstig het ESR95, zo weinig mogelijk wordt belast.

Artikel 5. De Regeringen zullen erop toezien dat de evolutie van hun primaire uitgaven verenigbaar is met de naleving van hun respectievelijke begrotingsdoelstelling. Desgevallend zullen zij het beheer van vastleggingskredieten en –machtigingen en/of het verbruik van ordonnanceringskredieten bijsturen.

Artikel 6. De partijen bij dit akkoord verzoeken de Franse Gemeenschapscommissie (F.G.C.) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (G.G.C.) zich ertoe te verbinden alles in het werk te stellen om het budgettair evenwicht dat hen door de H.R.F. wordt aanbevolen, na te leven.

Artikel 7. Met het oog op de verdere vermindering van de schuldgraad verbinden de partijen bij dit akkoord er zich toe het beheer van hun thesaurieën te optimaliseren.

Artikel 8. §1. De Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” van de H.R.F. zal verzocht worden in haar volgend advies een uitspraak te doen over de volgende elementen:

- de mate waarin afwijkingen ten opzichte van het in het Samenwerkingsakkoord van 24 november 1999 en in onderhavige Overeenkomst onderschreven lange termijn traject kunnen aanvaard worden, gelet op de in het verleden gerealiseerde saldi of de voor de toekomst in de interne Stabiliteitsprogramma's aangegane verbintenissen tot compensatie van overschrijdingen van de norm ;
- de wijze waarop de aanwending van voorheen aangelegde reserves op de norm wordt aangerekend,

zonder hierbij de realisatie van de hoofddoelstellingen van voormelde lange termijn strategie in gevaar te brengen.

§2. De Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” zal een gedragslijn voorstellen voor de aanwending van voormelde saldi en reserves. Op basis van deze voorstellen zal het Overlegcomité Federale Regering – Gemeenschaps- en Gewestregeringen voor elke overheid geldende objectieve regels vastleggen voor de aanwending van voormelde saldi en reserves.

Indien het Overlegcomité geen consensus bereikt over de objectieve toe te passen regels, zijn de betrokken partijen niet langer gebonden door deze overeenkomst.

Artikel 9. Teneinde het budgettair beleid van de Gemeenschappen en de Gewesten in te schrijven in het huidige en in de toekomstige Stabiliteitsprogramma's van België verbinden de Gemeenschappen en de Gewesten zich ertoe elk een meerjarig intern voortschrijdend Stabiliteitsprogramma uit te werken, dat kadert in onderhavige Overeenkomst en waarvan de looptijd tenminste overeenstemt met deze van het Stabiliteitsprogramma van België. In deze interne Stabiliteitsprogramma's zullen de Gemeenschappen en de Gewesten aantonen hoe zij voor elk van de betrokken begrotingsjaren de hoger vermelde doelstellingen zullen invullen.

De Afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” van de H.R.F. zal jaarlijks de uitvoering van deze Stabiliteitsprogramma's aan een evaluatie onderwerpen.

Gedaan te Brussel, op 15 december 2000, in 7 originele exemplaren in het Nederlands, het Frans en het Duits.

Voor de Federale Staat

De Eerste Minister, G. VERHOFSTADT

De Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie, J. VANDE LANOTTE

De Minister van Financiën, D. REYNDEERS

Voor de Vlaamse Gemeenschap

De Minister-President van de Vlaamse Regering en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, P. DEWAELE

Voor de Franse Gemeenschap

De Minister-President van de Regering van de Franse Gemeenschap, belast met Internationale Betrekkingen, H. HASQUIN

De Minister van Begroting, Cultuur en Sport, R. DEMOTTE

Voor de Duitstalige Gemeenschap

De Minister-President van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap en Minister van Begroting, Werkgelegenheid, Gehandicaptenbeleid, Media en Sport, K.-H. LAMBERTZ

Voor het Vlaamse Gewest

De Minister-President van de Vlaamse Regering en Minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, P. DEWAELE

Voor het Waalse Gewest

De Minister-President van de Waalse Regering, J.-Cl. VAN CAUWENBERGHE

De Minister Vice-President en Minister van Begroting, Huisvesting, Uitrusting en Openbare Werken, M. DAERDEN

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek, F.-X. DE DONNEA

De Minister van Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen, G.
VANHENGEL

3. Akkoord van 21 maart 2002

Op de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 21 maart 2002 werd bovendien overeengekomen dat de Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, voortaan de overheidsrekeningen volgens het ESR95 als referentie zou hanteren. De doelstellingen van het Stabiliteitsprogramma van België worden bijgevolg uitgedrukt en getoetst op basis van de ESR-benadering.

1. De Ministers bevoegd voor begroting van de Gewesten informeren de federale Minister van Begroting op welke wijze zij uitvoering (hebben) zullen (ge)geven aan artikel 4 van de overeenkomst van 15 december 2000 omtrent de budgettaire doelstellingen van de lokale overheden.

2. De Ministers bevoegd voor begroting van de Gemeenschappen en Gewesten delen de Studiedienst van Financiën hun aangepaste begroting na begrotingscontrole mede, zoals die in het betrokken parlement wordt ingediend.

Op basis hiervan stelt de Studiedienst van Financiën voor elke deelentiteit vast welk onderbenuttigingspercentage voor de uitgaven in voorkomend geval dient bereikt te worden opdat de doelstellingen vermeld in artikel 3 van de overeenkomst van 15 december 2000 worden gerealiseerd.

In de berekening van de Studiedienst van Financiën wordt rekening gehouden met:

- a) het saldo van de ordonnancerings van de begroting, verhoogd met het saldo van de ordonnancerings van de instellingen van openbaar nut categorie A en de gewest- en gemeenschapsdiensten met afzonderlijk beheer die overeenkomstig het ESR95 geconsolideerd worden met de betrokken deelentiteit. Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, wordt het Zorgfonds mede in rekening gebracht. De NV Aquafin in het Vlaamse Gewest en de NV Sofico in het Waalse Gewest vallen bijgevolg niet onder voormelde instellingen of diensten;
- b) de weerslag van de korting op de personenbelasting in het Vlaamse Gewest.

De verschillende overheden zullen tijdens de begrotingscontrole geen beslissingen nemen waardoor het gezamenlijk saldo verslechtert van de overige fondsen en organismen die overeenkomstig het ESR95 geconsolideerd worden met de betrokken deelentiteiten.

De Gemeenschappen en Gewesten verbinden zich ertoe dit onderbenuttigingspercentage te respecteren of desgevallend hun begroting aan te passen.

In het kader van de bepalingen van de overeenkomst van 15 december 2000, verbindt de Franse Gemeenschap zich ertoe een onderbenuttigingspercentage van haar uitgavenkredieten te garanderen die minstens gelijk is aan de in 2001 vastgestelde

onderbenutting (0,75%). Ze zal lenen maximum ten belope van het begrotingssaldo dat eruit zal voortvloeien.

De Ministers bevoegd voor begroting van de Gemeenschappen, Gewesten en de federale overheid zullen elk voor zich een sluitende monitoring van de uitgaven op punt stellen die de verschillende overheden in staat stelt het benodigde onderbenuttigingspercentage te garanderen. Maandelijks zullen de gegevens verbonden aan deze monitoring tussen de overheden besproken worden op basis van een model dat door de Studiedienst van Financiën wordt opgesteld.

3. Voor het begrotingsjaar 2002 worden de cijfers vermeld in artikel 3 van de overeenkomst van 15 december 2000 beschouwd als norm na vermindering ten belope van één twaalfde van de negatieve term (exclusief het kijk- en luistergeld) voor elk Gewest.

4. Aan de Afdeling "Financieringsbehoeften van de overheid" van de Hoge Raad van Financiën zal gevraagd worden om inzake de begrotingsnormering voortaan de overheidsrekeningen volgens het ESR95 als referentie te hanteren.

5. In het kader van de toepassing van het huidige protocol wordt voor het begrotingsjaar 2001 de BNI-groei vastgesteld op 1,0% zoals vermeld in de meest recente Economische Begroting.

4. Overleg federale overheid - gewesten en gemeenschappen van 22 september 2003

Ter gelegenheid van het overleg op 22 september 2003 tussen de Federale Overheid en de Gewesten en Gemeenschappen werden bepaalde afspraken gemaakt aangaande de te realiseren begrotingsdoelstellingen van de Gewesten en de Gemeenschappen voor de begrotingsjaren 2003 en 2004.

Begrotingsdoelstellingen 2003.

De Gemeenschappen en de Gewesten gaan ermee akkoord om de begrotingsdoelstellingen zoals opgenomen in de artikelen 3 en 4 van de Overeenkomst van 15 december 2000 strikt na te leven. Ten belope van het bedrag van de zogenaamde code 8 verrichtingen (275,2 miljoen euro) worden de doelstellingen van elke entiteit voor 2003 aangepast volgens een verdeelsleutel die gebaseerd is op het gemiddelde van de realisaties in code 8 gedurende de periode 1999-2002.

Deze doelstellingen zullen worden opgevolgd in een maandelijks overleg tussen de federale Minister van begroting en de deelentiteiten ("monitoring-vergadering" de laatste vrijdag van elke maand).

Eventuele herzieningen van de macro-economische parameters (ten opzicht van de cijfers die reeds zijn opgenomen in het verslag van de werkgroep van 12 september 2003) die verwerkt worden in de doorstortingen in 2003 zullen integraal worden doorgerekend in de begrotingsdoelstellingen 2003 van de deelentiteiten.

Bovendien zal de conventie van 20 januari 1995 met betrekking tot de vaststelling van de parameter “reële groei” aangepast worden teneinde te vermijden dat herzieningen voor het verleden van de parameter van de reële groei door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) de overgedragen middelen beïnvloeden. De herzieningen na de maand maart van het jaar $t+1$ van de reële groei van het bruto nationaal inkomen voor het jaar t zullen geen impact meer hebben op de berekening van de middelen voor de jaren na het jaar t . Voor de begrotingsjaren tot en met 2002 worden de BNI-groeivoeten zoals opgenomen in het verslag van de werkgroep van 12 september 2003 als definitief beschouwd.

Begrotingsdoelstellingen 2004.

De Gemeenschappen en de Gewesten gaan ermee akkoord om de begrotingsdoelstellingen zoals opgenomen in de artikelen 3 en 4 van de Overeenkomst van 15 december 2000 na te leven, rekening houdend met hetgeen volgt.

Het bedrag voor code 8 verrichtingen voor elk van de Gewesten wordt teruggebracht tot het tijdens het begrotingsjaar 2002 door het INR aanvaarde bedrag, zijnde 128 miljoen euro. De door het INR vastgestelde verdeling tussen de Gewesten wordt bestendigd.

De begrotingsdoelstellingen van de deelentiteiten, exclusief de code 8 verrichtingen, worden voor 2004 als volgt aangepast:

- a) aan de Gewesten zal in 2004 een bedrag van 75 miljoen euro vanuit de opbrengst inzake de repatriëring van kapitalen worden overgemaakt ten belope waarvan de begrotingsdoelstellingen voor 2004 zullen worden aangepast en worden verdeeld tussen de Gewesten op basis van de opbrengst van de successierechten gedurende de tienjarige periode 1993-2002;
- b) een bedrag van 147 miljoen euro wordt toegevoegd aan de begrotingsdoelstelling, waarbij de volgende verdeelsleutel wordt gehanteerd: Vlaams Gewest 46 %, Waals Gewest 40% en Brussels Hoofdstedelijk Gewest 14%;
- c) een bedrag van 88,33 miljoen euro wordt toegevoegd aan de begrotingsdoelstelling en als volgt verdeeld: Vlaamse Gemeenschap 56,35 miljoen euro, Waals Gewest 24,16 miljoen euro, Franse Gemeenschap 7,79 miljoen euro en Duitstalige Gemeenschap 0,02 miljoen euro.

De begrotingsuitvoering zal maandelijks opgevolgd worden in de reeds genoemde “monitoring-vergaderingen”. In voorkomend geval zullen de ordonnancerings vanaf mei 2004 beperkt worden.

5. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 17 december 2004

Ter gelegenheid van Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 17 december 2004 werden bepaalde afspraken gemaakt aangaande de te realiseren begrotingsdoelstellingen van de Gewesten en de Gemeenschappen voor de begrotingsjaren 2004 en volgende jaren.

Begrotingsdoelstellingen 2004.

De vergadering keurde het voorstel van beslissing goed waarbij de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting haar goedkeuring hecht aan de budgettaire doelstellingen van de verschillende entiteiten voor het begrotingsjaar 2004, uitgedrukt in ESR95 vorderingensaldi na correctie code 8 en na ALESH-correctie, zoals weergegeven in onderstaande tabel:

Tabel – Begrotingsdoelstellingen 2004 (in miljoen euro)

2004	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Duitstalige Gemeenschap	Totaal (a)
Doelstellingen in ESR 95 na correctie ALESH-operatie (cf. OC 22.09.2003) :	609,8	-22,0	221,4	76,5	0,0	885,5
<i>Wijzigingen :</i>						
- <i>partiële realisatie EBA</i>	-39,3	0,0	-20,3	-15,5	0,0	-75,0
- <i>compensatie verstrenging doelstelling 2003 (parameters)</i>	-40,6	-18,4	-8,3	-1,9	-0,0	-69,2
Inroeping art. 8, Overeenkomst 15.12.2000 :	-156,6	-	-	-	-	-156,6
Aangepaste doelstellingen 2004 na ICFB 17.12.2004 :	373,3	-40,5	192,8	59,2	0,0	584,8

(a) Voor de FGC en de GGC wordt een budgettair evenwicht vooropgesteld.

Rekening houdend met de engagementen aangegaan in het Stabiliteitsprogramma 2004-2007, zullen de gemeenschappen en gewesten de nodige inspanningen leveren om – benevens de EBA-wijziging en de toepassing van artikel 8 van de overeenkomst van 15 december 2000 - de oorspronkelijke doelstellingen toch zo dicht mogelijk te benaderen.

Begrotingsdoelstellingen voor de volgende jaren.

Op de interministeriële conferentie werd volgende tekst aangaande de begrotingsdoelstellingen voor 2005 en 2006 – 2011 aanvaard:

2. Begrotingsdoelstellingen voor de begrotingsjaren 2005 en 2006 - 2011
- 2.1. In het kader van de voorbereiding van de begrotingscontrole 2005 zullen de begrotingsdoelstellingen van elk van de gemeenschappen en de gewesten voor de begrotingsjaren 2005 en 2006 – 2011 concreet bepaald worden. Het in punt 2.4 bedoelde sanctiemechanisme en de oplossing van de budgettaire impact van het investeringsproject “waterzuiveringsstation Brussel-Noord” (zie verder) zullen dan eveneens verder worden uitgewerkt.

De Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting belast een interfederale technische werkgroep onder het voorzitterschap van de federale Minister van Begroting met de uitwerking van een voorstel hieromtrent dat gesteund is op de volgende principes:

- bij de berekening van het normeringstraject wordt uitgegaan van een constante jaarlijkse reële groeivoet van de primaire uitgaven;
 - tegen 2010 wordt een begrotingsevenwicht, vóór correctie code 8 verrichtingen, voor alle entiteiten vooropgesteld; voor de code 8 verrichtingen wordt een evenwichtige verdeling tussen de entiteiten nagestreefd; terzake zullen een aantal simulaties aan voormelde werkgroep worden voorgelegd. Wat de omvang van de code 8 verrichtingen voor het geheel van gemeenschappen en gewesten betreft, wordt het voorstel van de afdeling Financieringsbehoeften van de overheid van de Hoge Raad van Financiën (Jaarverslag 2004), dat gesteund is op de realisaties 1999 – 2003 (zoals herzien door het INR in juni 2004) goedgekeurd;
 - wat de toegewezen gedeelten van de opbrengst van de personenbelasting en de BTW in toepassing van de bijzondere financieringswet betreft, evenals de dotatie aan de Duitstalige Gemeenschap (in toepassing van de Wet 31.12.1983), wordt uitgegaan van een reële BNI-groei van 2%;
 - wat de overige dotaties ten laste van de federale begroting betreft, wordt voor de berekening van de evolutie ervan uitgegaan van de terzake geldende parameters;
 - wat de andere ontvangsten van gemeenschappen en gewesten betreft, wordt voor de berekening van de evolutie ervan uitgegaan van een elasticiteit van 0,91 ten opzichte van de reële BNI-groei;
 - de specificiteit van het begrotingsjaar 2005 zal onderzocht worden.
- 2.2. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal de toepassing van artikel 8 van de Overeenkomst van 15 december 2000 inroepen voor de negatieve budgettaire overschrijding in 2007 ingevolge de financiering van het waterzuiveringsstation Brussel – Noord.
- 2.3. Er zal onderzocht worden of de BNI parameter al dan niet kan vervangen worden door de BBP parameter in de berekening van de aan de gemeenschappen en gewesten toegewezen middelen en bepaalde dotaties ten laste van de federale begroting.
- 2.4. De Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting hecht haar principiële goedkeuring aan een mechanisme dat de uitvoering van de budgettaire engagementen in het samenwerkingsakkoord waarborgt. Hierbij zal vanuit een meerjarig perspectief een zekere wederkerigheid in de correcties worden gehanteerd, met de mogelijkheid om artikel 8 van de Overeenkomst van 15 december 2000 in te roepen wanneer in het verleden positieve marges ten opzichte van de doelstellingen gerealiseerd werden, en kan rekening gehouden worden met een bepaalde drempel bij de toepassing en met uitzonderlijke factoren. Voormelde interfederale technische werkgroep onder het voorzitterschap van de federale Minister van Begroting wordt belast met het formuleren van een voorstel terzake dat aan het Overlegcomité ter goedkeuring wordt voorgelegd.

6. Toezegging door HRF om voor het begrotingsjaar 2004 de 1%-afwijking bedoeld in artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst van 15 december 2000 in te roepen

HOGHE RAAD VAN FINANCIEN
Afdeling « Financieringsbehoeften van de Overheid »

H.R.F./Fin./040217.PVR.mr.DVM

Brussel, 17 februari 2004

De heer Dirk Van Mechelen
Vlaams minister van Financiën en Begroting ,
Ruimtelijke Ordening , Wetenschappen en Technologische
Innovatie
Koning Albert II-laan 19
B-1210 Brussel.

Ref. : Uw brief van 18 november 2003 (Uw kenmerk : Koy-U-03-2374).

Mijnheer de Minister,

De afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid" heeft tijdens haar vergaderingen van 18 december 2003 en 29 januari 2004 aandacht besteed aan Uw verzoek tot afwijking in de begrotingsjaren 2003-2004 van het traject van de vorderingensaldi van de Vlaamse Gemeenschap, zoals deze vastgelegd werden in de Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de Federale Overheid en de Gemeenschappen en Gewesten.

Uw verzoek tot afwijking steunt op de toepassing van artikel 8 van vermelde Overeenkomst, hierbij rekening houdend met de betere realisaties van de Vlaamse Gemeenschap dan de overeengekomen begrotingsoverschotten en dit te rekenen vanaf 2001 (inbegrepen) tot het jaar voorafgaand aan het jaar voor hetwelk de afwijking in het vooruitzicht wordt gesteld.

In haar jaarlijks advies van 2001 heeft de afdeling de criteria gepreciseerd aan dewelke een Entiteit dient te voldoen opdat zij van het genormeerd salditraject voor de periode 2001-2005 zou kunnen afwijken.

In haar beraadslaging over Uw verzoek heeft de afdeling vastgesteld dat, wat de gevraagde afwijking voor het begrotingsjaar 2004 betreft, de Vlaamse Gemeenschap formeel voldoet aan de voorwaarde die stelt dat in de voorafgaande jaren met inbegrip van 2001, hogere begrotingsoverschotten werden gerealiseerd dan deze vervat in vermelde Overeenkomst.

De afdeling heeft eveneens akte genomen van de beperking van de voor 2004 gevraagde afwijking tot maximaal 1 % van de door de Federale Overheid aan de Vlaamse Gemeenschap "toegewezen middelen inzake de samengevoegde en gedeelde belastingen bij ongewijzigd financieringsstelsel van Gemeenschappen en Gewesten".

Echter, zoals aangestipt in haar advies omtrent vermeld artikel 8 (cfr jaarverslag 2001, p. 160), wil de afdeling de nadruk leggen op het "geoomerkt karakter" van de in het FFEU opgebouwde reserves en in het bijzonder op de noodzakelijke eenduidige band tussen deze reserves en hun aanwending voor eenmalige, eventueel in de tijd gespreide investeringsuitgaven en dus geenszins voor recurrente lopende uitgaven die de toekomstige begrotingsruimte structureel zouden belasten. Het komt de afdeling bijgevolg voor dat, althans in de toekomst, het preciseren van het doelgericht karakter van de in het FFEU opgebouwd reserves voor enige verbetering vatbaar is.

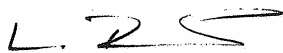
Samengevat is de afdeling van oordeel dat Uw verzoek tot afwijking voor het begrotingsjaar 2004 aan de gestelde criteria voldoet.

Wat de gevraagde afwijking voor het begrotingsjaar 2003 betreft, dient er op gewezen te worden dat de aanvraag voorafgaand aan de aanwending van de reserves van het FFEU aan de afdeling voorgelegd dient te worden, zodat zij bijgevolg niet als ontvankelijk kan worden beschouwd.

Tenslotte wenst de afdeling voorbehoud te maken in verband met het situeren van Uw aanvraag tot afwijking in het gecoördineerd begrotingsbeleid van de Gemeenschappen en Gewesten met dit van de Federale Overheid in 2004. Zij verwijst hierbij naar de verbintenissen die de Vlaamse Gemeenschap op het Overlegcomité van 22 september 2003 onderschreven heeft en naar de hangende geschilpunten van dit Overlegcomité, omtrent dewelke zij zich niet kan uitspreken.

Ik hoop, mijnheer de Minister, hiermede Uw vraag beantwoord te hebben en verblijf,

met de meeste hoogachting,

Paul Van Rompuy
Voorzitter

7. Toezegging door HRF om voor het begrotingsjaar 2005 de 1%-afwijking bedoeld in artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst van 15 december 2000 in te roepen

HOGHE RAAD VAN FINANCIËN
Afdeling « Financieringsbehoeften van de Overheid »

H.R.F./Fin./050125.PVR.mr

Brussel, 25 januari 2005

De heer Dirk Van Mechelen
Vlaamse Minister van Financiën en Begroting,
Ruimtelijke Ordening
Phoenix-gebouw
Koning Albert II-laan 19 ; 11de verd.
1210 Brussel

Betreft : Uw brief van 29 november 2004 betreffende de afwijking van de begrotingsdoelstelling 2005.

Mijnheer de Minister,

De Afdeling « Financieringsbehoeften van de Overheid » heeft tijdens haar vergadering van 20 januari ll. beraadslaagd over Uw verzoek tot een afwijking van de begrotingsdoelstelling van de Vlaamse Gemeenschap voor 2005 op grond van artikel 8 van de Samenwerkingsovereenkomst van 15/12/2000 en van de criteria die de Afdeling in haar jaarverslag van 2001 dienaangaande heeft gepreciseerd.

De Afdeling heeft, na de nodige toelichting door Uw kabinetschef, de heer D. Van Herreweghe, geoordeeld dat de in de bijlage van Uw brief vermelde FFEU-projecten 2005 beantwoorden aan het criterium van *“geoormerkte eenmalige (en eventueel in de tijd gespreide) investeringsuitgaven”*.

De Afdeling heeft eveneens vastgesteld dat de Vlaamse Gemeenschap in de vorige jaren vanaf en met inbegrip van 2001 vorderingensaldi heeft gerealiseerd die in voldoende mate hun structureel referentietraject, vastgelegd in hoger vermeld Samenwerkingsakkoord, overtreffen hierbij rekening houdend met de voor 2004 toegestane afwijking van € 156,6 miljoen. De Afdeling stelt eveneens vast dat, althans wat de begrotingsdoelstelling 2005 betreft, de Vlaamse Gemeenschap zich

inschrijft in het door haar aanbevolen traject van de vorderingenoverschotten voor de periode 2005-2010. De Afdeling kan zich bijgevolg akkoord verklaren met Uw verzoek tot een afwijking van de begrotingsdoelstelling 2005 voor een bedrag van € 157.056.630, dat overigens voldoet aan het plafond van 1 % van de *“toegewezen middelen inzake de samengevoegde en gedeelde belastingen bij ongewijzigd financieringssysteem van Gemeenschappen en Gewesten”* voor het begrotingsjaar 2005.

De Afdeling wenst evenwel op te merken dat haar positief advies omtrent de gevraagde afwijking voor 2005 haar geenszins verbindt ten aanzien van eventuele, gelijkaardige verzoeken in de volgende jaren. In dit verband houdt het voorliggend advies geen uitspraak in over de inhoud van een nieuw Samenwerkingsakkoord, in het bijzonder over de mogelijkheid om af te wijken van het hierin overeengekomen begrotingstraject op dezelfde gronden als deze vermeld in het artikel 8 van het akkoord van december 2000.

Ik hoop, mijnheer de Minister, hiermede Uw vraag beantwoord te hebben en verblijf,

met de meeste hoogachting.

Paul Van Rompuy
Voorzitter

8. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 1 juni 2005

Ter gelegenheid van Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 1 juni 2005 werden bepaalde afspraken gemaakt aangaande de te realiseren begrotingsdoelstellingen van de Gewesten en de Gemeenschappen voor de begrotingsjaren 2005 - 2009.

De tekst aangaande het globaal budgettair kader dat ter bekrachtiging aan het Overlegcomité van 8 juni 2005 wordt voorgelegd, luidt dus als volgt :

1. Van de toepassing van het wetsontwerp houdende invoering van een egalisatiebijdrage voor pensioenen ⁽⁸⁾, inzonderheid de in hoofdstuk I en II van voormeld wetsontwerp voorziene inhouding van 13,07 pct. op het vakantiegeld van de contractuele en de vastbenoemde personeelsleden in de overheidssector, worden de gemeenschappen en de gewesten uitgesloten.
2. Onverminderd de toepassing van artikel 8 van de overeenkomst van 15/12/2000 hecht de Vergadering haar goedkeuring aan de begrotingsdoelstellingen van de verschillende entiteiten voor de begrotingsjaren 2005 – 2009, zoals weergegeven in onderstaande tabel, die rekening houden met een compensatie van de in punt 1 vermelde beslissing en uitgedrukt worden in ESR vorderingensaldi na toepassing van de ESR-correctie en van de ALESH-correctie, en wat het begrotingsjaar 2005 betreft, na toepassing van de compensatie van de deelname van de gewesten in de EBA-opbrengst.

Begrotingsdoelstellingen van gemeenschappen en gewesten voor de periode 2005 – 2009 (a)(b)(c)

(in miljoen euro, tenzij anders vermeld)

ESR vorde- ringen- saldo	Vlaamse Gemeen- schap	Franse Gemeen- schap	Waalse Gewest	Brussels Hoofd- stedelijk Gewest	Duitstalige Gemeen- schap	FGC	GGC	VGC	Totaal van gemeenschappen en gewesten In % BBP	
2005	419,04	0,95	-21,78	11,72	0,46	0,00	0,00	0,00	410,38	0,1%
2006	344,33	8,38	-26,81	1,03	0,46	0,00	0,00	0,00	327,40	0,1%
2007	299,58	13,34	-7,45	8,27	0,46	0,00	0,00	0,00	314,20	0,1%
2008	247,18	15,82	17,67	15,62	0,46	0,00	0,00	0,00	296,76	0,1%
2009	183,88	15,82	40,51	25,41	0,46	0,00	0,00	0,00	266,07	0,1%

- (a) Met inbegrip van de compensatie op het begrotingsjaar 2005 van de doorstorting in datzelfde jaar van een bedrag van 75 miljoen EUR aan de gewesten met de betrekking tot de éénmalige bevrijdende aangifte (EBA) dat als ESR ontvangst in 2005 zal aangerekend worden.
- (b) De verschillende entiteiten kunnen onderling de verdeling van het bedrag van de compensatie van de in punt 1. vermelde beslissing wijzigen. In voorkomend geval, zullen de Minister van Begroting en de HRF hiervan in kennis gesteld worden in 2005.
- (c) De gewesten kunnen onderling de verdeling van de totale ESR correctie (code 8 verrichtingen) wijzigen, zonder dat het totaal bedrag van de correctie lager mag uitvallen dan voorheen. In voorkomend geval, zullen de Minister van Begroting en de HRF hiervan in kennis gesteld worden.

⁸ Kamer van Volksvertegenwoordigers, DOC 51 1444/001, 18 november 2004.

3. De BNI parameter wordt met ingang van het begrotingsjaar 2006 vervangen door de BBP parameter in de berekening van de aan de gemeenschappen en de gewesten toegewezen middelen en bepaalde dotaties ten laste van de federale begroting.
4. De federale overheid zal het technisch mogelijk maken om de voorziene Vlaamse lastenverlaging door te rekenen in de bedrijfsvoorheffing. Er wordt een overleg georganiseerd met de FOD Financiën omtrent de periodiciteit van deze doorrekening op basis van een beslissing van de Vlaamse Regering. De fiscale minderontvangsten die voortvloeien uit deze doorrekening in de bedrijfsvoorheffing zullen in hetzelfde jaar als het jaar van doorrekening gecompenseerd worden door het Vlaamse gewest.

Het voorstel van beslissing dat aan het eerstvolgende Overlegcomité van 8 juni 2005 wordt voorgelegd aangaande de financiering van het waterzuiveringsstation Brussel – Noord, luidt als volgt:

Omtrent de negatieve budgettaire overschrijding in 2006 ingevolge de financiering van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord (113,5 miljoen EUR) zal een bilateraal overleg georganiseerd worden tussen de federale overheid en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarbij zal gezocht worden naar een ESR-neutrale oplossing voor deze investeringsfinanciering of andere investeringsfinancieringen voor hetzelfde bedrag. Indien blijkt dat een dergelijke oplossing niet of slechts partieel kan gevonden worden in 2005, zal de begrotingsdoelstelling van het Gewest voor 2006 aangepast worden ten belope van het saldo waarvoor geen oplossing werd gevonden, verminderd met de eventuele toepassing van artikel 8.

9. Overleg federale overheid - gewesten en gemeenschappen van 8 juni 2005

Ter gelegenheid van het overleg op 8 juni 2005 tussen de Federale Overheid en de Gewesten en Gemeenschappen werden de afspraken gemaakt tijdens de interministeriële conferentie voor financiën en begroting van 1 juni 2005 aangaande de te realiseren begrotingsdoelstellingen van de Gewesten en de Gemeenschappen voor de begrotingsjaren 2005 – 2009, nog lichtjes bijgesteld.

In concreto werd er op verzoek van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gebruik gemaakt van de mogelijkheid om onderling de verdeling van de totale ESR correctie (code 8 verrichtingen) te wijzigen, zonder dat het totaal bedrag van de correctie lager mag uitvallen dan voorheen.

Het resultaat wordt getoond in onderstaande tabel.

**Begrotingsdoelstellingen van gemeenschappen en gewesten
voor de periode 2005 – 2009 (a)(b)(c)**

(in miljoen euro, tenzij anders vermeld)

ESR vorde- ringen- saldo	Vlaamse Gemeen- schap	Franse Gemeen- schap	Waalse Gewest	Brussels Hoofd- stedelijk Gewest	Duitstalige Gemeen- schap	FGC	GGC	VGC	Totaal van gemeenschappen en gewesten	In % BBP
2005	423,92	0,95	-18,18	3,24	0,46	0,00	0,00	0,00	410,38	0,1%
2006	349,21	8,38	-23,21	-7,45	0,46	0,00	0,00	0,00	327,40	0,1%
2007	304,46	13,34	-3,85	-0,21	0,46	0,00	0,00	0,00	314,20	0,1%
2008	252,06	15,82	21,27	7,14	0,46	0,00	0,00	0,00	296,76	0,1%
2009	188,76	15,82	44,11	16,93	0,46	0,00	0,00	0,00	266,07	0,1%

- (a) Met inbegrip van de compensatie op het begrotingsjaar 2005 van de doorstorting in datzelfde jaar van een bedrag van 75 miljoen EUR aan de gewesten met de betrekking tot de éénmalige bevrijdende aangifte (EBA) dat als ESR ontvangst in 2005 zal aangerekend worden.
- (b) De verschillende entiteiten kunnen onderling de verdeling van het bedrag van de compensatie van de in punt 1. vermelde beslissing wijzigen. In voorkomend geval, zullen de Minister van Begroting en de HRF hiervan in kennis gesteld worden in 2005.
- (c) De gewesten kunnen onderling de verdeling van de totale ESR correctie (code 8 verrichtingen) wijzigen, zonder dat het totaal bedrag van de correctie lager mag uitvallen dan voorheen. In voorkomend geval, zullen de Minister van Begroting en de HRF hiervan in kennis gesteld worden.

10. Overleg federale overheid - gewesten en gemeenschappen van 6 juli 2005

Ter gelegenheid van het overleg op 6 juli 2005 tussen de Federale Overheid en de Gewesten en Gemeenschappen werden de afspraken gemaakt tijdens het Overleg van 8 juni 2005 aangaande de te realiseren begrotingsdoelstellingen van de Gewesten en de Gemeenschappen voor de begrotingsjaren 2005 – 2010 grondig bijgesteld.

In concreto verbindt de Vlaamse Gemeenschap zich tot een surplus in realisaties van 352 miljoen euro bovenop de aangepaste begrotingsdoelstelling voor 2005. Deze bijkomende bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap zal in mindering worden gebracht van de begrotingsdoelstellingen in 2006-2010 ten belope van de volgende bedragen: 75 miljoen euro in 2006, 145 miljoen euro in 2007, 115 miljoen euro in 2008, 145 miljoen euro in 2009 en 100 miljoen euro in 2010. Deze beleidsruimte zal aangewend worden voor investeringen die het sociaal-economische weefsel ten goede komen.

Het Waalse Gewest verbindt zich ertoe erop toe te zien dat de realisaties inzake vorderingensaldo voor het jaar 2005 de afgesproken doelstellingen zullen overtreffen ten belope van het (positieve) verschil tussen de reële opbrengst van de gewestelijke belastingen die door de federale overheid in 2005 worden geïnd en de in de aangepaste begroting 2005 van de federale overheid begrote ontvangsten. Dit verschil wordt wat het Waalse Gewest betreft, verminderd met 10 miljoen euro. Deze bijkomende bijdrage van het Waalse Gewest zal in mindering worden gebracht van de begrotingsdoelstellingen 2006-2007 ten belope van 50% in 2006 en 50% in 2007. Voor het begrotingsjaar 2006 zal een vermindering van

minimaal 44 miljoen euro toegestaan worden, beperkt evenwel tot de effectieve bijkomende bijdrage.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbindt zich ertoe erop toe te zien dat de realisaties inzake vorderingensaldo voor het jaar 2005 de afgesproken doelstellingen zullen overtreffen ten belope van het (positieve) verschil tussen de reële opbrengst van de gewestelijke belastingen die door de federale overheid in 2005 worden geïnd en de in de aangepaste begroting 2005 van de federale overheid begrote ontvangsten. Deze bijkomende bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal in mindering worden gebracht van de begrotingsdoelstellingen 2006-2007 ten belope van 50% in 2006 en 50% in 2007.

De begrotingsdoelstellingen 2005-2010 voor het Vlaamse gewest worden getoond in onderstaande tabel.

	(in duizend euro)					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HRF-norm scenario B	280.120	242.936	198.315	138.820	74.368	0
Codes 8 (KVD)	59.080	59.080	59.080	59.080	59.080	59.080
Aanpassing saldo codes 8	67.700	67.700	67.700	67.700	67.700	67.700
Alesh	-53.500	-51.700	-51.800	-44.700	-43.500	-39.700
Vakantiegeld 13,07%	31.100	31.100	31.100	31.100	31.100	31.100
Eénmalig Bevrijdende Aangifte	39.200	0	0	0	0	0
HRF-afwijking tbv 1%	-157.057	0	0	0	0	0
Door HRF gevraagde verstrenging	0	0	0	0	0	0
Overlegcomité 6 juli 2005	352.000	-75.000	-145.000	-115.000	-145.000	-100.000
Totale correcties	338.523	31.180	-38.920	-1.820	-30.620	18.180
Begrotingsdoelstelling	618.643	274.116	159.395	137.000	43.748	18.180

11. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 25 oktober 2005

De Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 25 oktober 2005 heeft ingestemd met de begrotingsdoelstellingen voor gemeenschappen en gewesten zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Begrotingsdoelstellingen 2006	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Duitstalige Gemeenschap	FGC	GGC	VGC	(in miljoen euro)	
									Totaal gemeenschappen en gewesten	
									In absolute cijfers	In % BBB
Vertrekbasis (a)	349,19	0,96	-17,52	-7,41	0,32	1,86	0,00	0,00	327,40	0,1%
Compensatie bijkomende bijdrage 2005 (OC 08.07.2005)	-75,00		-44,00 (b)	-33,33 (b)					-152,33	0,0%
Subtotaal 1	274,19	0,96	-61,52	-40,74	0,32	1,86	0,00	0,00	175,07	0,1%
Bijkomende bijdrage 2006	145,18		71,71	27,42					244,31	0,1%
Transfers tussen G&G			14,23	-14,23					0,00	0,0%
Doelstelling (in ESR vorderingensaldo)	419,37	0,96	24,41	-27,55	0,32	1,86	0,00	0,00	419,38	0,1%

- (a) Doelstellingen traject Overeenkomst 15.12.2000 + compensatie inhouding vakantiegeld + ESR correctie (code 8) + ALESH correctie.
- (b) Conform beslissingen OC 08.07.2005 en rekening houdend met de in september 2005 herziene raming gewestelijke belastingen 2005

De gemeenschappen en gewesten zullen zich inspannen om een bijkomende bijdrage te leveren ten belope van 244,31 miljoen euro in 2006.

Van dat totale bedrag neemt de Vlaamse Gemeenschap 145,18 miljoen euro voor zijn rekening. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest wensen gebruik te maken van de mogelijkheid om het totale bedrag van de bijdrage van de twee gewesten samen onder elkaar te herverdelen: een vermindering van de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten belope van 14,23 miljoen euro en een verhoging van de bijdrage van het Waalse Gewest voor datzelfde bedrag.

De effectief gerealiseerde bijdrage zal telkens voor de helft van de totale bijdrage in mindering worden gebracht van de doelstellingen 2008 – 2009, behalve voor de Vlaamse Gemeenschap. Teneinde te vermijden dat de begrotingsdoelstelling van de Vlaamse Gemeenschap in 2009 – in tegenstelling tot haar verbintenissen in het kader van het Stabiliteits- en groeipact - zou uitmonden in een tekort (-28,85 miljoen euro), heeft de vergadering een andere spreiding aanvaard: het verschil van 28,85 miljoen euro zal bijkomend op het begrotingsjaar 2008 gecompenseerd worden zodat de doelstelling in 2009 een budgettair evenwicht is (en geen tekort).

12. Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006

De Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006 heeft de begrotingsdoelstellingen voor de gemeenschappen en de gewesten aangepast zoals hieronder beschreven.

Rekening houdend met de afgesloten akkoorden en de bijkomende middelen m.b.t. het begrotingsjaar 2006 (saldo 2006) ingevolge het meest recente economische budget (lees: het economische budget van 15 september 2006), worden de bestaande objectieven als volgt aangepast:

- a) De Vlaamse Gemeenschap is bereid de middelen van het Toekomstfonds niet uit te geven: + 187 miljoen euro.
- b) De doelstellingen voor het Waalse Gewest / Franse Gemeenschap verhogen met 63,02 miljoen euro.
- c) De doelstelling voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verhoogt met 15,8 miljoen euro.

13. Schuldovername en vervroegde terugbetaling van een deel van de uitstaande schuld van de gemeenten

HOGE RAAD VAN FINANCIËN
Afdeling "Financieringsbehoeften
van de Overheid"

H.R.F./FIN/2008.02

Brussel, 10 januari 2008

Aan de Heer Dirk **VAN MECHELEN**
Vlaamse Minister van Financiën en
Begroting van de Vlaamse Regering
Phoenixgebouw 11de verdieping
Koning Albert II-laan 19
1210 Brussel

Mijnheer de Viceminister - president,
Mijnheer de Minister,

Uw schrijven in verband met de voor 2008 geplande overname door het Vlaamse Gewest van een gedeelte van de schulden van de Vlaamse gemeenten werd ter overweging aan de Afdeling «Financieringsbehoeften van de overheid» voorgelegd.

Uit de omschrijving van de geplande schuldovername meent de Afdeling te mogen afleiden dat deze operatie kan opgesplitst worden in twee elkaar opeenvolgende luiken : het eerste luik betreft de schuldovername en het tweede luik behelst de vervroegde terugbetaling van de uitstaande schuld.

In de veronderstelling dat het een schuldovername betreft in de zin van het ESR 95, wordt de debiteur van de schuld vervangen : het Vlaamse Gewest neemt als nieuwe debiteur de uitstaande schulden van de vroegere debiteurs, zijnde de Vlaamse gemeenten, over. Het Vlaamse Gewest neemt tegenover de crediteur(s) de plaats van de oude debiteurs in en is verplicht de schuld terug te betalen.

Dergelijke schuldovername wordt geregistreerd als een kapitaaloverdracht, en in het bijzonder een «overige kapitaaloverdracht», die gevolgen heeft voor het vorderingensaldo van de betrokken overheden. Het vorderingensaldo van het Vlaamse Gewest wordt bezwaard ten belope van het volledige bedrag van de schuldovername, hetzij 100 euro per inwoner op 31 december 2006 van de Vlaamse gemeenten die instemmen met het «lokaal pact». Het globaal vorderingensaldo van de betrokken Vlaamse gemeenten wordt met éénzelfde bedrag verminderd.

Dergelijke compensatie op het niveau van het vorderingensaldo maakt dat het eerste luik van de schuldovername geen impact heeft op het vorderingensaldo van entiteit II.

Om die reden kan de Afdeling instemmen met het verzoek van het Vlaamse Gewest om, bij de beoordeling van de normnaleving voor het begrotingsjaar 2008, de verslechtering van het vorderingensaldo van het Vlaamse Gewest te nuanceren door melding te maken van de integrale compensatie op het niveau van de Vlaamse gemeenten.

De Afdeling wenst er evenwel op te wijzen dat eenzelfde budgettaire neutraliteit *mogelijkwijze* niet gegarandeerd is in het tweede luik van de vooropgestelde schuldoperatie omwille van de schadevergoedingen verschuldigd aan de kredietgevers.

De ESR 95 methodologie preciseert in dit verband het volgende ([1]) :

*Wanneer de schadevergoeding gebaseerd is op het bedrag van de hoofdsom en de precieze looptijd van de lening, wordt de leningnemer (debiteur) contractueel gevraagd een extra bedrag te betalen voor de tijd tot de aflossing (of een deel ervan), zodat het rentepercentage uiteindelijk met terugwerkende kracht is gestegen. Deze extra betaling moet als rente worden behandeld. In afwijking van het beginsel van registratie op batenbasis kan deze pas op het moment van betaling worden geregistreerd en niet gespreid over de looptijd van de lening. **Het vorderingensaldo verandert.***

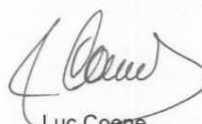
*Wanneer de schadevergoeding evenwel als een vast percentage over het resterende bedrag van de hoofdsom wordt berekend, moet dit worden geregistreerd als positief waarderingsverschil (voor de kredietgever) en negatief waarderingsverschil (voor de kredietnemer). De schadevergoeding wordt toegevoegd aan de hoofdsom en samen vormen ze de gehele aflossingswaarde. De schadevergoeding kan niet als rente worden beschouwd, aangezien zij wordt berekend over een hoofdsom die niet meer voor de kredietnemer beschikbaar is. Deze behandeling lijkt op een vroegtijdige aflossing van obligaties. **Er is geen gevolg voor het vorderingensaldo.***

Gelet op wat voorafgaat, zou de Afdeling het ten zeerste waarderen indien zij door de Vlaamse overheid verder zou geïnformeerd worden over de precieze modaliteiten en de exacte omvang van de voorziene schuldoperatie.

Teneinde de bijdrage van de lokale overheden tot de in het Stabiliteitsprogramma 2007-2010 vooropgestelde begrotingsdoelstellingen veilig te stellen, dringt de Afdeling erop aan om de extra beleidsruimte die op lokaal niveau uit de schuldovername voortspruit aan te wenden voor de verbetering van het vorderingensaldo van de betrokken gemeenten. Het is dan ook noodzakelijk dat het Vlaams Gewest als voogdijoverheid van de gemeenten erop toeziet dat de schuldvermindering bij de lokale overheden geen aanleiding geeft tot nieuwe lokale beleidsinitiatieven die het vorderingssaldo van Entiteit II alsnog zouden verslechteren. Zoniet is de operatie niet meer neutraal en kan zij de goedkeuring van de Afdeling niet wegdragen.

Ik hoop, Mijnheer de Viceminister - president, hiermede Uw vraag beantwoord te hebben en verblijf,

Met de meeste hoogachting,

Luc Coene
Voorzitter

[1] ESR 1995 : Handboek overheidstekort en overheidsschuld – Eurostat – editie 2002, blz. 155.